

Zbirka medijskih objav

INŽENIRSKA ZBORNICA SLOVENIJE,
za obdobje 26. 11. 2019

Število objav: 38

Internet: 25

Tisk: 13

Spremljane teme:

Inženirska dejavnost, ...: 7

Inženirska zbornica ...: 2

Barbara Škraba Flis: 0

Gradbeni zakon: 0

Zakon o ... načrtovanju: 0

Zakon o ... arhitektih: 0

Gradbena parcela: 1

Evidenca stavbnih zemljišč: 0

Svetovni gradbeni forum 2019: 0

Gradbeništvo, graditev: 31

Internet	Naslov	Gospodarsko razpoloženje se je novembra še poslabšalo		
Zaporedna št. 1	Medij; Doseg	Sta.si; 520.000, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Slovensko gospodarstvo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 10	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...storitvenih dejavnostih je bil na mesečno spremembo gospodarske klime tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne točke), medtem ko kazalnik zaupanja v gradbeništvo tokrat na mesečno spremembo ni vplival. Od januarja je vrednost kazalnika padla že za 9,7 odstotne točke in se je tako že precej približala dolgoletnemu...			

Internet	Naslov	Gospodarsko razpoloženje se je novembra še poslabšalo		
Zaporedna št. 2	Medij; Doseg	Sta.si; 520.000, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 11	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih znižal, prav tako v trgovini na drobno. V storitvenih dejavnostih je bilo zaupanje enako kot prejšnji mesec, v gradbeništvo pa je bilo nekoliko višje....			

Internet	Naslov	Razpoloženje v nemškem gospodarstvu novembra nekoliko boljše		
Zaporedna št. 3	Medij; Doseg	Sta.si; 520.000, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Gospodarstvo v svetu; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 12	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...dvignili tudi pričakovanja. Kot navaja Ifo, napovedi kažejo, da bo božična sezona zelo uspešna. Po drugi strani je kazalnik poslovne klime malenkost padel v gradbeništvu . Podjetja so bila novembra manj zadovoljna s trenutnimi razmerami, prav tako so nekoliko padla njihova pričakovanja. Ifo raziskavo izvaja na vzorcu približno...			

Internet	Naslov	Gospodarsko razpoloženje pri nas slabše, v Nemčiji rahlo boljše		
Zaporedna št. 4	Medij; Doseg	Delo.si; 463.050, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 14	Avtor	Miha Jenko		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...razpoloženje nekaj boljše, so ta mesec upadli kazalniki zaupanja v predelovalnih dejavnostih, v trgovini na drobno in med potrošniki, kazalnik zaupanja v gradbeništvo pa tokrat na mesečno spremembo ni vplival. Gospodarsko razpoloženje se je precej poslabšalo tudi na letni ravni in to na vseh področjih. V novembru 2019...			

Internet	Naslov	Znanih je deset nominirank za inženirko leta 2019		
Zaporedna št. 5	Medij; Doseg	Dnevnik.si; 308.585, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 16	Avtor	rš		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji		
Povzetek	...sodelujočih partnerjev, je del projekta Inženirke in inženirji bomo!. Iniciativa mlade z dogodki na gimnazijah in v šolskih centrih že osmo leto navdušuje za inženirstvo, tehniko, naravoslovje in inovativnost. Z izborom inženirke leta organizatorji naslavlajo predvsem problem nevidnosti inženirk, ki prispevajo k razvoju...			

Internet	Naslov	Gospodarsko razpoloženje se je novembra še poslabšalo		
Zaporedna št. 6	Medij; Doseg	Dnevnik.si; 308.585, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 19	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...storitvenih dejavnostih je bil na mesečno spremembo gospodarske klime tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne točke), medtem ko kazalnik zaupanja v gradbeništvo tokrat na mesečno spremembo ni vplival. Od januarja je vrednost kazalnika padla že za 9,7 odstotne točke in se je tako že precej približala dolgoletnemu...			

Internet	Naslov	»BIM bo preprečil, da 2TDK ne bo novi TEŠ6«		
Zaporedna št. 7	Medij; Doseg	Finance.si; 159.871, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 34	Avtor	Miran Varga		
	Teme	Inženirska zbornica Slovenije, Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...»BIM bo preprečil, da 2TDK ne bo novi TEŠ6« Več iz teme. Obveščaj me o novih člankih: gradbeništvo dodaj BIM dodaj digitalizacija dodaj Matjaž Šajn dodaj CGS dodaj Čas branja: 8 min SHRANI 0 25.11.2019 20:33 To je bila ena izmed izjav na okrogli...			

Internet	Naslov	Slovenska gospodarska klima najslabša v petih letih. Kje je čutiti pesimizem?		
Zaporedna št. 8	Medij; Doseg	Finance.si; 159.871, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 41	Avtor	Jure Ugovšek, Špela Mikuš, Tina Petrovčič		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...gospodarske klime je bil tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne točke), medtem ko kazalnik zaupanja v gradbeništvo tokrat na mesečno spremembo ni vplival. Znižanje na letni ravni je najbolj opazno v panogi gradbeništvo , je pa res, da je bilo pred letom dni namerjena ena najboljših razpoloženj v tej panogi nasploh. Na skupno...			

Internet	Naslov	Varčevalnica		
Zaporedna št. 9	Medij; Doseg	Finance.si; 159.871, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 44	Avtor	Tanja Smrekar		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...SMREKAR Več iz teme: komentar > ECB > Kazalniki gospodarske klime so pesimistični oziroma niso več optimistični : predelovalna dejavnost, storitve, gradbeništvo , trgovina na drobno, zaupanje porabnikov – vse to kaže, da nismo več prepričani o najbolj svetlem letu 2020. Novembra letos je bil kazalnik gospodarske...			

Internet	Naslov	Gospodarsko razpoloženje se še naprej slabša		
Zaporedna št. 10	Medij; Doseg	Finance.si; 159.871, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 46	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...storitvenih dejavnostih na mesečno spremembo gospodarske klime je bil tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne točke), medtem ko kazalnik zaupanja v gradbeništvo tokrat na mesečno spremembo ni vplival. Gospodarsko razpoloženje na letni ravni nižje za 7,6 odstotne točke V novembru letos je bil kazalnik gospodarske...			

Internet	Naslov	Slovenska gospodarska klima najslabša v zadnjih petih letih		
Zaporedna št. 11	Medij; Doseg	Finance.si; 159.871, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 50	Avtor	Jure Ugovšek, Tina Petrovčič		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...storitvenih dejavnostih na mesečno spremembo gospodarske klime je bil tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne točke), medtem ko kazalnik zaupanja v gradbeništvo tokrat na mesečno spremembo ni vplival. Vpliv-posameznih-kazalnikov-5ddb64eee32c-5ddb64f0cd2f.PNG Foto: Statistični urad Republike Slovenije Gospodarsko...			

Tisk	Naslov	Podzemlje		
Zaporedna št. 12	Medij; Doseg	Večer; 107.900, Slovenija	Stran: 4	Površina: 136 cm ²
	Rubrika, Datum	V žarišču; 26. 11. 2019		
Stran v zbirki: 51	Avtor	D. R.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Podzemlje Aleš Žnidarič, direktor Zavoda za gradbeništvo , v Dnevniku o projektih Karavank, drugega tira in tretje osi: "Vsi trije so izjemno zahtevni in vsak ima svoje posebnosti. Omenil bi Karavanke, in sicer...			

Tisk	Naslov	Slovenska gospodarska klima najslabša v petih letih, kje je čutiti pesimizem?		
Zaporedna št. 13	Medij; Doseg	Finance; 80.900, Slovenija	Stran: 2	Površina: 1.362 cm ²
	Rubrika, Datum	Dogodki in ozadja; 26. 11. 2019		
Stran v zbirki: 54	Avtor	Jure Ugovšek, Špela Mikuš, Tina Petrovčič		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...gospodarske klime je bil tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne točke), medtem ko kazalnik zaupanja v gradbeništvo tokrat na mesečno spremembo ni vplival. Znižanje na letni ravni je najbolj opazno v panogi gradbeništvo , je pa res, daje bilo pred letom dni namerjeno ena najboljših razpoloženj v tej panogi nasproh. Na skupno...			

Tisk	Naslov	"BIM bo preprečil, da 2TDK ne bo novi TEŠ 6"		
Zaporedna št. 14	Medij; Doseg	Finance; 80.900, Slovenija	Stran: 22	Površina: 1.298 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 26. 11. 2019		
Stran v zbirki: 58	Avtor	Miran Varga		
	Teme	Inženirska zbornica Slovenije , Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...ne bo novi TEŠ 6« To je bila ena izmed izjav na okrogli mizi, ki so jo izpeljali na konferenci siBIM, kjer so razpravljali o izzivih digitalizacije v gradbeništvo MIRAN VARGA miran.varga@finance.si Virtualna gradnja stavb postaja resničnost. Z njo investitor hitro dobi okvirni izračun cene, stroške vzdrževanja, arhitekti...			

Tisk	Naslov	Kako lahko na mestnih in državnih gradbiščih vidimo KPL, če pa za davkoplačevalski denar KPL ne sme delati		
Zaporedna št. 15	Medij; Doseg	Finance; 80.900, Slovenija	Stran: 9	Površina: 905 cm ²
	Rubrika, Datum	Dogodki in ozadja; 26. 11. 2019		
Stran v zbirki: 60	Avtor	Simona Toplak		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji , Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	Kako lahko na mestnih in državnih gradbiščih vidimo KPL, če pa za davkoplačevalski denar KPL ne sme delati Do kod lahko naročniki v naravi zares sledijo zakonitosti izvajanja javnih del? »Za preverjanje, kje so posamezni delavci dejansko zaposleni, nadzorni inženir nima pooblastil« SIMONA TOPLAK			

Internet	Naslov	Gospodarsko razpoloženje se je novembra še poslabšalo		
Zaporedna št. 16	Medij; Doseg	Times.si; 61.010, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 63	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...storitvenih dejavnostih je bil na mesečno spremembo gospodarske klime tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne točke), medtem ko kazalnik zaupanja v gradbeništvo tokrat na mesečno spremembo ni vplival. Od januarja je vrednost kazalnika padla že za 9,7 odstotne točke in se je tako že precej približala dolgoletnemu...			

Internet	Naslov	Znanih je deset nominirank za inženirko leta 2019		
Zaporedna št. 17	Medij; Doseg	Times.si; 61.010, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 65	Avtor	rš		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji		
Povzetek	...sodelujočih partnerjev, je del projekta Inženirke in inženirji bomo!. Iniciativa mlade z dogodki na gimnazijah in v šolskih centrih že osmo leto navdušuje za inženirstvo , tehniko, naravoslovje in inovativnost. Z izborom inženirke leta organizatorji naslavljajo predvsem problem nevidnosti inženirk, ki prispevajo k razvoju...			

Internet	Naslov	Gospodarsko razpoloženje pri nas slabše, v Nemčiji rahlo boljše		
Zaporedna št. 18	Medij; Doseg	Times.si; 61.010, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 67	Avtor	Miha Jenko		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...razpoloženje nekaj boljše, so ta mesec upadli kazalniki zaupanja v predelovalnih dejavnostih, v trgovini na drobno in med potrošniki, kazalnik zaupanja v gradbeništvo pa tokrat na mesečno spremembo ni vplival. Gospodarsko razpoloženje se je precej poslabšalo tudi na letni ravni in to na vseh področjih. V novembru 2019...			

Tisk	Naslov	Inovacija Hidrie za zeleno mobilnost		
Zaporedna št. 19	Medij; Doseg	Gorenjski glas; 39.000, Slovenija	Stran: 1	Površina: 286 cm ²
	Rubrika, Datum	Naslovna stran; 26. 11. 2019		
Stran v zbirki: 68	Avtor	Urša Peternel		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji		
Povzetek	Inovacija Hidrie za zeleno mobilnost Na Jesenicah bo korporacija Hidria izdelovala dele za električna in hibridna vozila, ki so velika inovacija. Med kupci bodo BMW, Mercedes ... Urša Peternel Jesenice - Korporacija Hidria je včeraj na Jesenicah predstavila pomembno inovacijo s področja električne			

Tisk	Naslov	Potrebujemo dva objekta za energetska izkoriščanje nenevarnih odpadkov		
Zaporedna št. 20	Medij; Doseg	Glas gospodarstva; 12.000, Slovenija	Stran: 32	Površina: 968 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 71	Avtor	Unknown		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji		
Povzetek	...Na voljo so različni postopki za energijsko izrabo odpadkov Niko Samec, vodja laboratorija za zgorevanje in okoljsko inženirstvo na Fakulteti za strojništvo Univerze v Mariboru, sežiganje odpadkov, ki so primerni za energijsko izrabo in jih ni mogoče na okoljsko in ekonomsko primeren...			

Tisk	Naslov	Industrija in trgovina prevladujeta med naj večjimi skupinami		
Zaporedna št. 21	Medij; Doseg	Glas gospodarstva; 12.000, Slovenija	Stran: 40	Površina: 2.278 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 79	Avtor	Darja Močnik		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...8,1-odstotnim delež ustvarjenega dobička. Sledijo štiri skupine iz dejavnosti prometa in skladiščenja (s 3,5-odstotnim deležem po prihodkih) ter tri skupine iz gradbeništva (z 1,4-odstotnim deležem po prihodkih). Med največjimi skupinami sta dve iz trgovine in dve iz energetike. V proizvodnem sektorju med skupinami, ki ustvarijo...			

Tisk	Naslov	Na Zahodnem Balkanu je surovin še veliko		
Zaporedna št. 22	Medij; Doseg	Glas gospodarstva; 12.000, Slovenija	Stran: 22	Površina: 503 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 81	Avtor	Nina Šprohar		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...surovin. Besedilo in foto: Nina Šprohar Na dogodku »Dan inovacij ADRIA 2019«, ki se je odvil v Portorožu 23. oktobra 2019, organizirala pa sta ga Zavod za gradbeništvo Slovenije (ZAG) in Geološki zavod Slovenije (GeoZS), so predavatelji predstavili vse razpoložljive možnosti, ki jih Evropski inštitut za inovacije in tehnologije...			

Tisk	Naslov	Od kovačije do sortiranja odpadkov		
Zaporedna št. 23	Medij; Doseg	Glas gospodarstva; 12.000, Slovenija	Stran: 88	Površina: 347 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 82	Avtor	Unknown		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji		
Povzetek	...papirja. V devetdesetih letih prejšnjega stoletja je podjetje postalo inovativen proizvajalec linij za sortiranje odpadkov in se specializiralo za okoljsko inženirstvo ter iskalo rešitve za recikliranje. V družinskem podjetju je od leta 1991 dejavno sodeloval gospod Willi Stadler mlajši, leta 1998 pa je prevzel vodenje...			

Tisk	Naslov	Pred plastičarji so novi izzivi		
Zaporedna št. 24	Medij; Doseg	Glas gospodarstva; 12.000, Slovenija	Stran: 89	Površina: 653 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 84	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...plastičnih izdelkov. V EU28, Švici in na Norveškem (podatek PlasticsEurope) se namreč 40 % plastičnih mas predela v embalažne izdelke, 20 % v izdelke za gradbeništvo ter 10 % v izdelke za avtomobilsko industrijo, 6 % v izdelke za električne in elektronske naprave itd. Evropska strategija za plastiko na proizvajalce...			

Tisk	Naslov	Če bomo pretežno poddobavitelji, bo šlo na tesno		
Zaporedna št. 25	Medij; Doseg	Glas gospodarstva; 12.000, Slovenija	Stran: 48	Površina: 1.129 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 88	Avtor	Nina Šprohar		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...procesa proizvodnje plastičnih izdelkov,« še doda prvi mož podjetja TECOS. Ekstremno povpraševanje v gradbeništvu ne bo trajalo dolgo V podjetju GIC gradnje pravijo, da kljub temu, da se stanje v gospodarstvu izboljšuje, v gradbeništvu in v splošnem na njihovem območju še vedno čutijo posledice skoraj deset let trajajoče krize. »Trenutno...			

Tisk	Naslov	Kvaliteten kader je danes privilegij		
Zaporedna št. 26	Medij; Doseg	Glas gospodarstva; 12.000, Slovenija	Stran: 57	Površina: 467 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 90	Avtor	Nina Šprohar		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...zasebnem sektorju ni več potrebno objaviti prostih delovnih mest na ZRSZ. Največ prostih delovnih mest je na področju predelovalnih dejavnosti, sledi v gradbeništvu in drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih, najbolj iskani poklici pa so delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, vozniki težkih tovornjakov...			

Internet	Naslov	Slovenski potrošniki vse previdnejši pri večjih nakupih		
Zaporedna št. 27	Medij; Doseg	Si21.com; 10.000, Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 92	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...objavljen indikator gospodarske klime, ki bo pokazal, do katere mere se razpoloženje v slovenski predelovalni dejavnosti še slabša. Predvsem pri storitvah in gradbeništvu pričakujemo stabilizacijo razpoloženja. V torek, 26. 11., bo objavljen prihodek v storitvenih dejavnostih v septembru. V sredo, 27. 11., bo objavljena...			

Internet	Naslov	Gospodarsko razpoloženje se je novembra še poslabšalo		
Zaporedna št. 28	Medij; Doseg	Aktualno24.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 95	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...storitvenih dejavnostih je bil na mesečno spremembo gospodarske klime tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne točke), medtem ko kazalnik zaupanja v gradbeništvu tokrat na mesečno spremembo ni vplival. Od januarja je vrednost kazalnika padla že za 9,7 odstotne točke in se je tako že precej približala dolgoletnemu...			

Internet	Naslov	Kazalnik zaupanja v gradbeništvu na mesečni ravni višji, na letni ravni nižji,v storitvenih dejavnostih ohranil vrednost iz prejšnjega meseca		
Zaporedna št. 29	Medij; Doseg	Morel.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 96	Avtor	Morel		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Ljubljana, 25. november 2019 (MOREL)- Vrednost kazalnika zaupanja v gradbeništvu je bila v novembru 2019 nekoliko višja kot v oktobru 2019 (za 1 odstotno točko) in precej nižja kot v novembru 2018 (za 17 odstotnih točk nižja), vendar...			

Internet	Naslov	Zaupanje v trgovini na drobno in predelovalnih dejavnostih v novembru 2019 nižje kot v prejšnjem mesecu		
Zaporedna št. 30	Medij; Doseg	Stat.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 98	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...poslabšala; izjema je bil kazalnik pričakovani poslovni položaj, ki se je nekoliko izboljšal. Kazalnik zaupanja v gradbeništvu na mesečni ravni višji, na letni ravni nižji Vrednost kazalnika zaupanja v gradbeništvu je bila v novembru 2019 nekoliko višja kot v oktobru 2019 (za 1 odstotno točko) in precej nižja kot v novembru 2018...			

Internet	Naslov	Znanih je deset nominirank za inženirko leta 2019		
Zaporedna št. 31	Medij; Doseg	Aktualno24.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 100	Avtor	rš		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji		
Povzetek	...sodelujočih partnerjev, je del projekta Inženirke in inženirji bomo!. Iniciativa mlade z dogodki na gimnazijah in v šolskih centrih že osmo leto navdušuje za inženirstvo, tehniko, naravoslovje in inovativnost. Z izborom inženirke leta organizatorji naslavljajo predvsem problem nevidnosti inženirk, ki prispevajo k razvoju...			

Internet	Naslov	Podražitve v Mariboru del vsakdana. Preverite kaj vse se je in se še bo podražilo!		
Zaporedna št. 32	Medij; Doseg	E-maribor.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 102	Avtor	M. G.		
	Teme	Gradbena parcela		
Povzetek	...stanovanjskih hiš in blokov. V primeru stanovanjskih blokov zna biti komunalni prispevek tudi za 119 odstotkov višji kot prej. Le-ta za stanovanjski blok na gradbeni parceli velikosti 2000 m2 in bruto tlorisno površino objekta 2500 m2 odslej ne bo več stal le 18.730 evrov, temveč kar 44.192 evrov. Za parking v belih conah...			

Internet	Naslov	Izpod peresa glavnega ekonomista GZS		
Zaporedna št. 33	Medij; Doseg	Si24.news; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 105	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...objavljen indikator gospodarske klime, ki bo pokazal, do katere mere se razpoloženje v slovenski predelovalni dejavnosti še slabša. Predvsem pri storitvah in gradbeništvu pričakujemo stabilizacijo razpoloženja. Vtorek, 26. 11., bo objavljen prihodek v storitvenih dejavnostih v septembru. V sredo, 27. 11., bo objavljena druga...			

Internet	Naslov	Gospodarsko razpoloženje se še naprej slabša		
Zaporedna št. 34	Medij; Doseg	Stat.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 107	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...storitvenih dejavnostih na mesečno spremembo gospodarske klime je bil tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne točke), medtem ko kazalnik zaupanja v gradbeništvu tokrat na mesečno spremembo ni vplival. Gospodarsko razpoloženje na letni ravni precej slabšeV novembru 2019 je bil kazalnik gospodarske klime za 7,6...			

Internet	Naslov	Razpoloženje v nemškem gospodarstvu novembra nekoliko boljše		
Zaporedna št. 35	Medij; Doseg	Findinfo.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 108	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...dvignili tudi pričakovanja. Kot navaja Ifo, napovedi kažejo, da bo božična sezona zelo uspešna. Po drugi strani je kazalnik poslovne klime malenkost padel v gradbeništvu . Podjetja so bila novembra manj zadovoljna s trenutnimi razmerami, prav tako so nekoliko padla njihova pričakovanja. Ifo raziskavo izvaja na vzorcu približno...			

Internet	Naslov	Gospodarsko razpoloženje se je novembra še poslabšalo		
Zaporedna št. 36	Medij; Doseg	Findinfo.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 109	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...storitvenih dejavnostih je bil na mesečno spremembo gospodarske klime tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne točke), medtem ko kazalnik zaupanja v gradbeništvo tokrat na mesečno spremembo ni vplival. Od januarja je vrednost kazalnika padla že za 9,7 odstotne točke in se je tako že precej približala dolgoletnemu...			

Internet	Naslov	Gospodarsko razpoloženje se še naprej slabša		
Zaporedna št. 37	Medij; Doseg	Morel.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 11. 2019		
Stran v zbirki: 110	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...storitvenih dejavnostih na mesečno spremembo gospodarske klime je bil tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne točke), medtem ko kazalnik zaupanja v gradbeništvo tokrat na mesečno spremembo ni vplival. Znižanje vrednosti tega kazalnika na letni ravni je bilo posledica negativnih vplivov kazalnikov zaupanja v vseh...			

Tisk	Naslov	Gradbeni sektor ostaja eden najbolj potratnih		
Zaporedna št. 38	Medij; Doseg	Večer priloga; , Slovenija	Stran: 4	Površina: 926 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 26. 11. 2019		
Stran v zbirki: 113	Avtor	Dušan Waldhütter		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...četrto konferenco trajnostne gradnje, ki je potekala v prostorih Knauf Insulation Experience Centra (KIEXC) v Škofji Loki, privabilo 135 udeležencev iz gradbeništva in s področja urejanja prostora ter drugih strokovnjakov, ki so upravljavsko, okoljsko in ekonomsko vpeti v trajnostno gradnjo. Osrednja tema konference...			

Gospodarsko razpoloženje se je novembra še poslabšalo

Gospodarska klima v Sloveniji se je novembra znižala tako na mesečni kot na letni ravni. Na mesečni ravni se je vrednost kazalnika spustila za 1,7 odstotne točke, na letni pa za 7,6 odstotne točke, je sporočil državni statistični urad. S četrtem zaporednim padcem se je gospodarsko razpoloženje že precej približalo dolgoletnemu povprečju.

Vrednost kazalnika gospodarske klime je bila novembra pri 2,4 odstotne točke.

Znižanje kazalnika gospodarske klime na mesečni ravni statistični urad pripisuje kazalnikom zaupanja v predelovalnih dejavnostih, za 0,7 odstotne točke, trgovini na drobno, za 0,7 odstotne točke, in med potrošniki, za 0,5 odstotne točke.

Vpliv kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih je bil na mesečno spremembo gospodarske klime tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne točke), medtem ko kazalnik zaupanja v **gradbeništvu** tokrat na mesečno spremembo ni vplival.

Od januarja je vrednost kazalnika padla že za 9,7 odstotne točke in se je tako že precej približala dolgoletnemu povprečju, še navajajo statistiki. Od dolgoletnega povprečja je vrednost višja le še za 2,7 odstotne točke. Gospodarsko razpoloženje je bilo nazadnje tako negativno konec leta 2014.

Na letni ravni se je vrednost kazalnika novembra poslabšala za 7,6 odstotne točke, znižanje pa je posledica negativnih vplivov kazalnikov zaupanja v vseh opazovanih dejavnostih.

Najbolj je na letno znižanje vrednosti kazalnika vplival kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih (za 3,9 odstotne točke), sledili so kazalniki zaupanja med potrošniki (za 1,7 odstotne točke), v storitvenih dejavnostih (za 0,9 odstotne točke), v **gradbeništvu** (za 0,8 odstotne točke) in v trgovini na drobno (za 0,3 odstotne točke).

Pregled poslovnih tendenc medtem kaže, da se je junija kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih znižal, prav tako v trgovini na drobno. V storitvenih dejavnostih je bilo zaupanje enako kot prejšnji mesec, v **gradbeništvu** pa je bilo nekoliko višje.

Vrednost kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih se je novembra na mesečni ravni znižala za dve odstotni točki, na letni ravni pa za 10 odstotnih točk. Za tri odstotne točke je bila vrednost kazalnika nižja tudi od dolgoletnega povprečja. Kazalnika skupna naročila in zaloge končnih izdelkov sta se glede na oktober izboljšala za šest oz. eno odstotno točko, kazalnik pričakovana proizvodnja pa se je poslabšal za 12 odstotnih točk.

Vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno je bila novembra za 13 odstotnih točk nižja kot oktobra in pet odstotnih točk nižja kot novembra lani. Na poslabšanje kazalnika je vplival predvsem kazalnik prodaja.

Večina kazalnikov stanj in pričakovanj se je glede na minuli mesec poslabšala, izjema je bil kazalnik pričakovani poslovni položaj, ki se je nekoliko izboljšal.

Vrednost kazalnika zaupanja v **gradbeništvu** je bila novembra za eno odstotno točko višja kot oktobra, na letni ravni pa se je znižala za 17 odstotnih točk. Še vedno pa je višja od dolgoletnega povprečja, in sicer za 19 odstotnih točk.

V storitvenih dejavnostih je bila vrednost kazalnika zaupanja novembra enaka kot oktobra, glede na lanski november pa je bila tri odstotke nižja. Vrednost kazalnika zaupanja se že tri zaporedne mesece ni spremenila.

Gospodarsko razpoloženje se je novembra še poslabšalo

Ljubljana, 25. novembra - Gospodarska klima se je novembra znižala tako na mesečni kot na letni ravni. Na mesečni ravni se je vrednost kazalnika gospodarske klime spustila za 1,7 odstotne točke, na letni pa za 7,6 odstotne točke, je sporočil državni statistični urad.

Novo Mesto. Delavci v tovarni Adrie Mobil, proizvodnja. Foto: Tina **Kosec/STA** Arhiv **STA**

Vrednost kazalnika gospodarske klime je bila novembra pri 2,4 odstotne točke.

Od januarja je vrednost kazalnika padla že za 9,7 odstotne točke in se je tako že precej približala dolgoletnemu povprečju. Od dolgoletnega povprečja je vrednost višja le še za 2,7 odstotne točke. Gospodarsko razpoloženje je bilo nazadnje tako negativno konec leta 2014.

Pregled poslovnih tendenc kaže, da se je junija kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih znižal, prav tako v trgovini na drobno. V storitvenih dejavnostih je bilo zaupanje enako kot prejšnji mesec, v **gradbeništvu** pa je bilo nekoliko višje.

Razpoloženje v nemškem gospodarstvu novembra nekoliko boljše

Razpoloženje v nemškem gospodarstvu se je novembra izboljšalo. Indeks gospodarske klime, ki ga izračunava Münchenski inštitut za gospodarske raziskave Ifo, se je v primerjavi z oktobrom zvišal za 0,3 točke na 95 točk. Na inštitutu so zapisali, da nemško gospodarstvo kaže odpornost, ob tem pa so napovedali 0,2-odstotno rast **BDP** v zadnjem četrtletju.

Ocene nemških podjetij glede trenutnih razmer so po navedbah Ifo nekoliko boljše kot oktobra, manj pesimistična so tudi njihova pričakovanja.

Kljub optimizmu pa inštitut izpostavlja, da je nemška proizvodnja še naprej v recesiji. Po oktobrski rasti se je ta kazalnik novembra znižal, predvsem na račun slabše ocene trenutnih razmer. So se pa nekoliko izboljšala pričakovanja podjetij.

V storitvenem sektorju se je gospodarska klima izboljšala. Ponudniki storitev so bili novembra znatno bolj zadovoljni s trenutnimi razmerami. Po štirih mesecih so se iz negativnega območja dvignila tudi njihova pričakovanja glede prihodnosti.

Še izraziteje se je razpoloženje izboljšalo v trgovini. Trgovci so bolj zadovoljni s trenutnimi razmerami, obenem pa so dvignili tudi pričakovanja. Kot navaja Ifo, napovedi kažejo, da bo božična sezona zelo uspešna.

Po drugi strani je kazalnik poslovne klime malenkost padel v **gradbeništvu**. Podjetja so bila novembra manj zadovoljna s trenutnimi razmerami, prav tako so nekoliko padla njihova pričakovanja.

Ifo raziskavo izvaja na vzorcu približno 9000 podjetij. Nemčija je ena največjih svetovnih izvoznic, stanje njenega gospodarstva pa mnogi razumejo kot indikator razmer v svetovnem gospodarstvu.

Gospodarsko razpoloženje pri nas slabše, v Nemčiji rahlo boljše

Kazalniki zaupanja se slabšajo štiri mesece zapored, svetla točka so storitve. Na drugi strani lfo pričakuje nemško gospodarsko rast v zadnjem četrtletju.

Objavljeno
25. november 2019 11.00

Posodobljeno
25. november 2019 11.04

Gospodarska klima v Sloveniji je padla na raven izpred petih let, še najbolj optimistični so ponudniki storitev. Foto: Voranc Vogel

Miha Jenko

Ljubljana - Gospodarsko razpoloženje v Sloveniji se je tudi v novembru 2019 glede na prejšnji mesec poslabšalo in se je tako že precej približalo dolgoletnemu povprečju. To je bilo že četrto zaporedno mesečno znižanje tega kazalnika, ugotavlja državni statistični urad (Surs). Gospodarsko razpoloženje je bilo nazadnje tako negativno konec leta 2014.

Z izjemo storitev, kjer je je bilo razpoloženje nekaj boljše, so ta mesec upadli kazalniki zaupanja v predelovalnih dejavnostih, v trgovini na drobno in med potrošniki, kazalnik zaupanja v **gradbeništvu** pa tokrat na mesečno spremembo ni vplival.

Gospodarsko razpoloženje se je precej poslabšalo tudi na letni ravni in to na vseh področjih. V novembru 2019 je bil kazalnik gospodarske klime za 7,6 odstotne točke nižji kot novembra lani. Najbolj se je znižal kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih (za 3,9 odstotne točke), sledili so kazalniki zaupanja med potrošniki (za 1,7 odstotne točke), v storitvenih dejavnostih (za 0,9 odstotne točke), v **gradbeništvu** (za 0,8 odstotne točke) in v trgovini na drobno (za 0,3 odstotne točke).

Ifo pričakuje nemško rast v zadnjem četrtletju

Medtem pa se je razpoloženje med nemškimi direktorji končno nekoliko izboljšalo, podjetja nekaj bolj optimistično gledajo na aktualne razmere kot oktobra, ugotavlja Ifo. Münchenski ekonomski inštitut še izpostavlja, da nemško gospodarstvo kaže večjo odpornost in pričakuje, da se bo - po letošnjih pretresih - nemški BDP v zadnjem četrtletju vendarle povečal, in sicer za 0,2 odstotka.

Tudi v največji evropski ekonomiji so razlike med posameznimi sektorji gospodarstva. Tamkajšnja industrija je sicer še vedno v recesiji, podjetja pa pričakujejo zmanjšanje proizvodnje. Na drugi strani pa so tudi nemški ponudniki storitev bolj optimistični, še posebej zadovoljni pa so trgovci, ki pričakujejo obilne božične nakupe, izpostavlja Ifo.

INŽENIRKA LETA

rš

25. november 2019

25. november 2019 2:23

NAJNOVEJŠE

13 min	Komunikacija z 2D-podobami
43 min	Tekoče stopnice v Plavi laguni naj bi stekle jeseni 2020
58 min	Lučka Rakovec, športna plezalka: Kot plezalna družba smo nekaj posebnega
1 ura	Makedonska francoska solata
1 ura	Dana Budisavljević, hrvaška režiserka: Film o najboljših ljudeh v najslabših čas...

Vse objave

Znanih je deset nominirank za inženirko leta 2019

Znana je druga generacija nominirank za inženirko leta, ki jih je komisija izbrala izmed kandidat, ki so lahko zgled in navdih mlajšim generacijam deklet. Lani je naziv pripadel Dori Domajnko, inženirki elektrotehnike v podjetju RLS.

Dora Domajnko

Namen izbora, ki poteka drugo leto, je čim širša in učinkovita družbena promocija inženirk. Tudi letošnje glavno merilo izbora nominirank je bila raznolikost – glede na izobrazbo, starost, organizacijo oziroma zaposlovalca, področje dela, dosedanje pojavnost in poklicno usmeritev. Izbor, ki poteka v soorganizaciji revije IRT3000, družbe Mediade ter drugih sodelujočih partnerjev, je del projekta Inženirke in inženirji bomo!. Inicijativa mlade z dogodki na gimnazijah in v šolskih centrih že osmo leto navdušuje za **inženirstvo**, tehniko, naravoslovje in inovativnost.

Z izborom inženirke leta organizatorji naslavljajo predvsem problem nevidnosti inženirk, ki prispevajo k razvoju tehnologije ter napredku

gospodarstva in družbe kot celote. V Evropi je na študijih znanosti, tehnologije, inženiringa in matematike le dobra četrtina deklet, v Sloveniji od treh študentov ena. Eden glavnih razlogov, zakaj se dekleta ne odločajo za inženirske poklice, je pomanjkanje zgledov in pojasnil o pomembnosti vloge in prispevka inženirjev k razvoju družbe.

Med letošnje nominiranke so uvrščene: Aida Kamišalić Latifić, raziskovalka in predavateljica na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru, Ana Robnik, svetovalka za telekomunikacije in skrbnica raziskovalnih projektov v podjetju Iskratel Kranj, Barbara Bukvič, pooblaščenka inženirka v podjetju IBE, Eneja Osterman, projektna vodja na področju energetskih rešitev v podjetju Interenergo, Kaja Zupančič, avtomatičarka v službi vzdrževanja tovarne v podjetju Revoz, Katja Popović, razvojna inženirka v podjetju Gorenje Orodjarna, Mia Lesjak, tehnologinja v oddelku brizganja plastike v podjetju BSH Hišni aparati, Nika Mlinarič, letalska inženirka v podjetju AFormX, Nina Lah, vodja laboratorija za analizo delcev v podjetju Lek, in Vildana Sulić Kenk, vodja razvojne skupine v podjetju Fotona.

Na odločitve, katera od nominirank predstavlja največji zgled in navdih mladim, s svojimi glasovi enakovredno vplivajo štiri skupine oziroma deležniki izbora: vse nominiranke za priznanje inženirka leta, predstavniki medijev, dijakinje srednjih šol ter predstavniki organizatorja in partnerjev. Inženirka leta 2019, ki bo nasledila magistrico elektrotehnike in razvojno inženirko v gazeli RLS merilna tehnika Doro Domajnko, bo razglašena 8. januarja prihodnje leto. **rš**

Dnevnik.si

NAJNOVEJŠE	
6 min	Taylor Swift presegla Michaela Jacksona po številu ameriških glasbenih nagrad
12 min	V črnem morju po prevrnitvi ladje skušajo rešiti 14.600 ovc
27 min	Članice EU utrle pot glasovanju o novi Evropski komisiji
29 min	Avstralijo pretresa afeta o kitajskem poskusu infiltracije v parlament
42 min	Turčija bo prvič preizkusila ruski protiraketni sistem
Vse objave	

Gospodarsko razpoloženje se je novembra še poslabšalo

Gospodarska klima v Sloveniji se je novembra znižala tako na mesečni kot na letni ravni. Na mesečni ravni se je vrednost kazalnika spustila za 1,7 odstotne točke, na letni pa za 7,6 odstotne točke, je sporočil državni statistični urad. S četrtem zaporednim padcem se je gospodarsko razpoloženje že precej približalo dolgoletnemu povprečju.

Fotografija je simbolična. (Foto: Jaka Adamič)

Vrednost kazalnika gospodarske klime je bila novembra pri 2,4 odstotne točke.

Znižanje kazalnika gospodarske klime na mesečni ravni statistični urad pripisuje kazalnikom zaupanja v predelovalnih dejavnostih, za 0,7 odstotne točke, trgovini na drobno, za 0,7 odstotne točke, in med potrošniki, za 0,5 odstotne točke.

Vpliv kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih je bil na mesečno spremembo gospodarske klime tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne

točke), medtem ko kazalnik zaupanja v **gradbeništvu** tokrat na mesečno spremembo ni vplival.

Od januarja je vrednost kazalnika padla že za 9,7 odstotne točke in se je tako že precej približala dolgoletnemu povprečju, še navajajo statistiki. Od dolgoletnega povprečja je vrednost višja le še za 2,7 odstotne točke. Gospodarsko razpoloženje je bilo nazadnje tako negativno konec leta 2014.

Na letni ravni se je vrednost kazalnika novembra poslabšala za 7,6 odstotne točke, znižanje pa je posledica negativnih vplivov kazalnikov zaupanja v vseh opazovanih dejavnostih.

Najbolj je na letno znižanje vrednosti kazalnika vplival kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih (za 3,9 odstotne točke), sledili so kazalniki zaupanja med potrošniki (za 1,7 odstotne točke), v storitvenih dejavnostih (za 0,9 odstotne točke), v **gradbeništvu** (za 0,8 odstotne točke) in v trgovini na drobno (za 0,3 odstotne točke).

Pregled poslovnih tendenc medtem kaže, da se je junija kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih znižal, prav tako v trgovini na drobno. V storitvenih dejavnostih je bilo zaupanje enako kot prejšnji mesec, v **gradbeništvu** pa je bilo nekoliko višje.

Večina kazalnikov stanj in pričakovanj se je glede ne minuli mesec poslabšala

Vrednost kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih se je novembra na mesečni ravni znižala za dve odstotni točki, na letni ravni pa za 10 odstotnih točk. Za tri odstotne točke je bila vrednost kazalnika nižja tudi od dolgoletnega povprečja.

Kazalnika skupna naročila in zaloge končnih izdelkov sta se glede na oktober izboljšala za šest oz. eno odstotno točko, kazalnik pričakovana proizvodnja pa se je poslabšal za 12 odstotnih točk.

NAJNOVEJŠE

6 min	Taylor Swift presegla Michaela Jacksona po številu ameriških glasbenih nagrad
12 min	V Črnem morju po prevrnitvi ladje skušajo rešiti 14.600 ovc
27 min	Članice EU utrle pot glasovanju o novi Evropski komisiji
29 min	Avstralijo pretresa afera o kitajskem poskusu infiltracije v parlament
42 min	Turčija bo prvič preizkusila ruski protiraketni sistem

Vse objave

NAJNOVEJŠE

6 min | Taylor Swift presegla Michaela Jacksona po številu ameriških glasbenih nagrad

12 min | V Črnem morju po prevrnitvi ladje skušajo rešiti 14.600 ovc

27 min | Članice EU utrle pot glasovanju o novi Evropski komisiji

29 min | Avstralijo pretresa afera o kitajskem poskusu infiltracije v parlament

42 min | Turčija bo prvič preizkusila ruski protiraketni sistem

Vse objave

Vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno je bila novembra za 13 odstotnih točk nižja kot oktobra in pet odstotnih točk nižja kot novembra lani. Na poslabšanje kazalnika je vplival predvsem kazalnik prodaja.

Večina kazalnikov stanj in pričakovanj se je glede ne minuli mesec poslabšala, izjema je bil kazalnik pričakovani poslovni položaj, ki se je nekoliko izboljšal.

Vrednost kazalnika zaupanja v **gradbeništvu** je bila novembra za eno odstotno točko višja kot oktobra, na letni ravni pa se je znižala za 17 odstotnih točk. Še vedno pa je višja od dolgoletnega povprečja, in sicer za 19 odstotnih točk.

V storitvenih dejavnostih je bila vrednost kazalnika zaupanja novembra enaka kot oktobra, glede na lanski november pa je bila tri odstotke nižja.

Vrednost kazalnika zaupanja se že tri zaporedne mesece ni spremenila.

»BIM bo preprečil, da 2TDK ne bo novi TEŠ6«

Čas branja: 8 min

0

25.11.2019 20:33

To je bila ena izmed izjav na okrogli mizi, ki so jo izpeljali na konferenci siBIM, kjer so razpravljali o izzivih digitalizacije v **gradbeništvu**

MIRAN VARGA

Eden izmed projektov hrvaškega projektne biroja 3LHD

Več iz teme:

[gradbeništvo >](#)[BIM >](#)[digitalizacija >](#)[Matjaž Šajn >](#)[CGS >](#)[Zbornica za arhitekturo... >](#)[Inženirska zbornica... >](#)[Andrej Tibaut >](#)[Tomo Cerovšek >](#)[Mima Suhadolc >](#)

Virtualna gradnja stavb postaja realnost. Z njo investitor hitro dobi okvirni izračun cene, stroške vzdrževanja, arhitekti in gradbeniki pa preverijo izvedljivost načrtov in še pred samo gradnjo odpravijo morebitne napake in pomanjkljivosti. Vse našteto je mogoče doseči z uporabo BIM-procesa. Vsak objekt ali projekt namreč potrebuje kakovostne podatke in eno različico resnice. Vsak investitor bi rad še pred gradnjo bil prepričan, da se cevi in druge inštalacije v objektu ne motijo med seboj in nosilnim delom konstrukcije ali pa preveril funkcionalnost z virtualnim sprehodom po bodočem objektu.

BIM ni le magična kratica v svetu arhitekture in **gradbeništva**, temveč je proces izdelave in upravljanja digitalnega modela/podatkov, s pomočjo katerega oblikujemo, gradimo in vzdržujemo objekt skozi njegov celoten življenjski cikel. Sodobna programska oprema in podatki omogočajo virtualno gradnjo stavb in skrbijo, da so vse pri gradnji in vzdrževanju

stavb vpletene stroke bolj povezane, informacije pa usklajene. Digitalizacija grajenega okolja postaja nuja.

Akcijski načrt uvedbe digitalizacije grajenega okolja (spet) zamuja

Potem, ko je bil februarja letos Akcijski načrt uvedbe digitalizacije grajenega okolja v RS umaknjen s seje vlade, se do jeseni stvari skorajda niso premaknile. Na konferenci siBIM, ki je prejšnji teden potekala na brdu pri Kranju, je **Matjaž Šajn** iz podjetja **CGS Labs** udeležencem sporočil, da gre Akcijski načrt v tretjo obravnavo. Po zadnjih informacijah sta dokument pregledala združenje arhitektov (**ZAPS**) in **inženirska zbornica (IZS)** in glede njega podali svoja sklepa oziroma zapisnika s komentarji. Obe združenji podpirata Akcijski načrt, ki bo tako skušal znova prepričati vlado, da uredi zakonodajo na tem področju. Sicer nas bo v to »prisilila« EU, ki želi, da se nove stavbe gradijo na bolj racionalen in trajnostno naravnan način.

»Načrt, ki je bil pripravljen že leta 2017 in dopolnjen 2018, zamuja. Vprašljivo je, če ga bomo v javni upravi in širše začeli uporabljati v naslednjih letih,« je dejal Šajn. Po tem načrtu bi morala do leta 2023 vsa javna naročila za gradbene projekte vsebovati zahtevo, da so ti projektirani v BIM.

Država, bi kot pameten gospodar morala pri vsaki večji naložbi oziroma gradbenem projektu zahtevati, da se načrtuje v BIM. Ta ji omogoča izdelavo boljšega projekta, investicija pa je bolj transparentna. Največja prednost in prihranki pa nastanejo v celotni življenjski dobi objekta, saj se poceni redno in izredno vzdrževanje.

Slovenija po članstvo v buildingSMART?

Nabor držav članic mednarodne organizacije buildingSMART International se vztrajno širi. Nazadnje sta se omenjeni organizaciji pridružili še Poljska in Turčija, med države z dostopom do zadnjih informacij na področju **gradbeništva** in pametnih gradenj pa bi rada tudi Slovenija. Na konferenci siBIM je dr. Andrej Tibaut s Katedre za gradbeno in prometno informatiko, ki deluje v okviru Fakultete za **gradbeništvo** Univerze v Mariboru, preveril interes predstavnikov slovenskih stanovskih združenj glede članstva v omenjeni organizaciji. Letna članarina v buildingSMART International namreč znaša 20 tisoč evrov, za ta denar pa Slovenija oziroma njena podjetja pridobijo »vstopnico do korita in najnovejših informacij«, kot se je slikovito izrazi dr. Tibaut. Omenjeno članstvo bi vsekakor pripomoglo tudi k vzpostavitvi digitalne kulture na področju grajenega okolja na osnovi standardov Open BIM in s tem globalno primerljivost in večjo konkurenčnost domače industrije. Če želi Slovenija postati članica buildingSMART v letu 2020, mora še letos oddati ustrezno vlogo,

zagotoviti sredstva za članarino in predvsem pripraviti nacionalni poslovni načrt, ki bo kar se da trajnostno naravnani. »Slednje je še najmanjši izziv,« pravi dr. Tibaut, saj po videnem sodeč »na področju pametnih stavb delamo več in bolje kot omenjeni članici«.

»BIM je gonilo digitalizacije procesov v arhitekturi in **gradbeništvu**. Z njim lahko preverimo vse parametre še preden se lotimo gradnje,« je povedal **dr. Tomo Cerovšek** z ljubljanske gradbene fakultete.

Predloge za enostavnejšo izdelavo projektne dokumentacije

Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS) je poskrbela za lažje delo arhitektov, ki bodo nove objekte načrtovali z rešitvami BIM. Izdelala je namreč zakonsko skladno predlogo za izdelavo projektne dokumentacije, ki je povsem lokalizirana za Slovenijo in upošteva vsa pravila in omejitve glede gradnje v Sloveniji. »Takšna BIM-predloga bo arhitektom in projektantom poenostavila komunikacijo z državnimi organi – s poenotenjem in standardizacijo grafičnih prikazov. V pomoč bo tudi upravnim enotam, saj bo rabila kot podlaga za vnos podatkov v Prostorski informacijski sistem občin,« je pojasnila **Mima Suhadolc** iz ZAPS.

Vsi lokacijski prikazi v omenjeni predlogi so bili izdelani v sodelovanju z ministrstvom za okolje in prostor ter usklajeni s topografskim ključem, pri čemer predloge vsebujejo vse podatke, ki jih zakonodajalec zahteva za umeščanje v prostor (gabariti objektov, komunalni vodi ...) ter ločijo posamezne faze gradnje (novogradnje, spremembe objektov).

Direktorat za prostor, **graditev** in stanovanja bo v okviru projekta eProstor že prihodnje leto (eno leto pred načrti), zagotovil možnost elektronskega poslovanja v postopkih na

področju **graditve** objektov (eGraditev) in priprave prostorskih aktov (ePlan). »Vlaganje vlog za gradbeno in uporabno dovoljenje se bo torej v prihodnje vršilo tudi po elektronski poti,« je dodala Suhadolčeva.

BIM A+ – prestižni evropski magistrski študij

Da si evropska podjetja lahko obetajo najbolj kakovostne kadre s področja BIM pa skrbi tudi Katedra za gradbeno informatiko (KGI) na Fakulteti za **gradbeništvo** in geodezijo Univerze v Ljubljani, ki je skupaj z univerzama iz Portugalske in Italije v okviru projekta Erasmus organizirala prestižni evropski magistrski študij s področja BIM. Na program, ki letos prvič izobražuje 45 bodočih strokovnjakov za BIM, se je prijavilo več kot 900 kandidatov iz vsega sveta.»BIM je gonilo digitalizacije procesov v arhitekturi in **gradbeništvu**. Z njim lahko preverimo vse parametre še preden se lotimo gradnje. Studente učimo digitalne gradnje modelov ter iskanja in odpravljanja napak v njih,« je povedal dr. Tomo Cerovšek iz KGI in nadaljeval: »Le mednarodno znanje prinaša konkurenčno prednost; različni pristopi, programi in načini dela pa (o)bogatijo stroko.« Postregel je tudi z zanimivo oceno razsežnosti digitalizacije v **gradbeništvu**. Če je leta 2015 zgolj 5,9 odstotka gradenj uporabljalo digitalne tehnologije, bo takih primerov že leta 2025 skoraj polovica. Studenti novo oblikovanega magistrskega študija bodo po 150 dneh izobraževanj, v katerih bodo predelali vsebine šestih modulov, pripravili tudi zaključno nalogo – nujno v sodelovanju z industrijo.

Odstotek višji stroški, milijonski prihranki

Številni udeleženci okrogle mize so se strinjali, da je BIM prihodnost na področju arhitekture in **gradbeništva**. BIM ne sme biti nekaj ločenega od projekta in gradnje, temveč mora biti njun sestavni del. V letu 2019 in naprej bi moral vsak javni razpis za izdelavo projekta vključevati klavzulo, da je projekt izveden v BIM.

»BIM bo vsekakor preprečil, da projekt **2TDK** ne bo postal novi **TEŠ6**. BIM namreč pripomore k temu, da so obračuni bolj transparentni,« je dejal **Denis Simčič** iz družbe **2TDK**. **Ksenija Merc**, predsednica združenja siBIM pa je dodala, da **gradbeništvo** brez dobrih načrtov izgublja denar, saj delo z rešitvami BIM morebiti projekt podraži za kak promil, največ odstotek, a hkrati prihrani milijone ali desetine milijonov evrov, saj daje bistveno boljšo oceno stroškov projektov in prihrani marsikatero napako. »Vsak projekt, ki ne bo izdelan v BIM-procesu, omogoča večjo možnost napak, ki se bodo odkrile med gradnjo in bo njihova odprava bistveno težja, projekt pa dražji in izveden z zamudo.«

»Z BIM si suveren na projektu in na gradbišču, gradbinci te ne morejo pojesti, saj povsem nadzoruješ situacijo, imaš na voljo vse informacije. Z BIM si dirigent.« je povedal **Marko Dabrović** iz hrvaškega projektne biroja 3LHD.

Z BIM si dirigent

Nad orodji BIM so navdušeni tudi arhitekti. »Ali arhitekt izgubi kreativnost na račun uporabe BIM?« je zanimalo dr. Tibauta, ki je vodil okroglo mizo, a ga je odgovor Marka Dabrovića iz hrvaškega projektne biroja 3LHD kar malce presenetil. Takole meni Dabrović: »Kje pa, ravno nasprotno. BIM je orodje, s katerim dejansko realiziraš svojo idejo. Z orodjem ne

izgubiš ideje, temveč jo lažje uresničiš. Z BIM si tudi suveren na projektu in na gradbišču, gradbinci te ne morejo pojesti, saj povsem nadzoruješ situacijo, imaš na voljo vse informacije. Z BIM si dirigent.«

Večini strank oziroma naročnikov je danes še vedno vseeno, ali gradbeni projekt uporablja BIM ali ne. »Stranki je vseeno, ona želi svoj objekt. A ko enkrat vidi prednosti uporabe BIM in jih razume, to v bodoče tudi zahteva,« je dodal arhitekt **Marko Kramar**.

Magičnost interdisciplinarnega sodelovanja

Agron Deralla iz avstrijskega biroja AllesWirdGut (AWG) je poudaril še eno prednost BIM: interdisciplinarno sodelovanje različnih programov. Predstavil je več projektov, na katerih je podjetju prav BIM omogočil, da so zaposleni pravočasno pripravili ustrezno projektno dokumentacijo.

»Investitor je tisti, ki se mora odločiti, če in zakaj rabi BIM, ter kako bo te podatke uporabil v prihodnje. Mi že privzeto delamo z BIM, tudi če naročnik to ne zahteva, saj imamo tako vse pod nadzorom,« je dejal Deralla in udeležencem serviral naslednji nasvet: »Pri vsakem velikem projektu ali objektu naj

bodo že na prvem sestanku prisotni vsi deležniki, ki jih objekt zadeva, tudi vzdrževalci stavb.«

»BIM je kot ples – moraš se naučiti plesnih korakov in koordinacije, če naj vsi uživajo v njem,« je dejal **Agron Deralla** iz avstrijskega biroja AllesWirdGut.

Govorec, čigar vzdevek je The BIMster, je velik zagovornik odprtega formata OpenBIM, saj v praksi različni profili ljudi uporabljajo različna orodja BIM, ker idealnega, ki bi pokrival vse stroke, ni. »Pred projekti zato nujno preverimo tudi

sodelovanje oziroma združljivost različnih programskih paketov BIM. V praksi arhitekti uporabljajo drugačna orodja BIM kot gradbinci in le odprtokodni zapis **IFC** je skupen vsem. Ena ključnih nalog vsakega projekta je tudi koordinacija in optimizacija procesov s ciljem sestaviti zemljevid procesov, ki pove, kako se bo BIM odvijal. BIM je kot ples – moraš se naučiti plesnih korakov in koordinacije, če naj vsi uživajo v njem.«

Parametrične knjižnice so gorivo orodij BIM

Eden izmed ključnih elementov procesa BIM so tudi parametrične knjižnice, ki na eni strani pohitrijo samo načrtovanje in na drugi ponujajo nove možnosti trženja za proizvajalce. V Sloveniji je to spoznalo že dva ducata predvsem izvozno usmerjenih podjetij kot so **Trimo**, M-Sora, Intralux in drugi. Knjižnico podjetja **ENSOL 360**, ki z edinstvenim dizajnom večnivojskih gokart stez spreminja svetovno karting industrijo, sta predstavila arhitektka **Metka Lozej** in **Matjaž Likeb** iz podjetja PILON. »Za podjetje ENSOL 360 smo razvili kompleksno parametrično knjižnico BIM, ki čas načrtovanja večnivojskih gokart stez skrajša iz par mesecev na par tednov in jim hkrati omogoča izdelavo popisov ter ocene stroškov za izdelavo ponudbe, investitorju virtualno testno vožnjo,« je

povedal Matjaž Likeb, ki je bil letos predsednik programskega odbora konference SiBIM.

V podjetje PILON so razvili kompleksno parametrično knjižnico BIM, s katero je podjetje ENSOL 360 čas načrtovanja edinstvenih večnivojskih stez za gokart skrajšalo s par mesecev na par tednov.

Algoritmično arhitekturno načrtovanje

S pomočjo algoritmičnega arhitekturnega načrtovanja lahko danes načrtujemo stavbe, ki bi jih na drug način zelo težko realizirali. Na račun različnih simulacij in optimizacij omenjeno načrtovanje omogoča izdelavo boljših projektov in hitrejšo preverjanje možnih rešitev. **Akos** Karoczkai iz podjetja

Graphisoft je pojasnil, da so na zahtevo najbolj naprednih arhitekturnih birojev kot prvi razvili neposredno povezavo med orodjem BIM za arhitekturno načrtovanje, programom ARCHICAD in programskim orodjem Rhino Grasshopper, ki omogoča algoritmično oblikovanje.

»V preteklosti smo ročno risali črte v fizičnem prostoru, da smo ustvarili dokumentacijo, ki je bila potrebna za gradnjo zgradbe. Zdaj modeliramo digitalne predstavitve dejanskih konstrukcijskih elementov in konstrukcij, računalnik pa nam je v pomoč pri izdelavi načrta. Menim, da bomo v prihodnosti izdelali sistem, ki bo definiral zgradbo, nato pa bo računalnik ustvaril elemente in tudi tehnične risbe. Te morda nekoč sploh ne bodo potrebne in bomo lahko seznam elementov in geometrije takoj poslali konstruktorju ali tovarni v izdelavo. Parametrična zasnova in njena uporaba na področju avtomatizacije gradnje objektov sta že korak v to smer.«

Karoczkai je pokazal, kako lahko podjetje svoj model BIM uporabi kot geometrično in podatkovno središče, medtem ko orodje Rhino & Grasshopper uporabi za izboljšanje svojega dizajna. »Z dekonstrukcijo modela BIM lahko iz njega izvlečete koristne informacije ter avtomatizirate ponavljajoča se in dolgočasna opravila med postopkom oblikovanja.«

Več iz teme:[gradbeništvo >](#)[BIM >](#)[digitalizacija >](#)[Matjaž Šajn >](#)[CGS >](#)[Zbornica za arhitekturo... >](#)[Inženirska zbornica... >](#)[Andrej Tibaut >](#)[Tomo Cerovšek >](#)[Mima Suhadolc >](#)

Slovenska gospodarska klima najslabša v petih letih. Kje je čutiti pesimizem?

Čas branja: 6 min

1

25.11.2019 10:54 Dopolnjeno: 25.11.2019 17:05

Trgovci zaskrbljeni pred decembrsko nakupovalno mrzlico, v predelovalni dejavnosti pa večina pričakuje upad števila zaposlenih

TINA PETROVČIČ, **JURE UGOVŠEK**, **ŠPELA MIKUŠ**

Več iz teme:

Razrez slovenske gospodarske klime, ki je po izračunih državnega statističnega urada najslabša po decembru leta 2014, pokaže, da se poslabšuje razpoloženje predvsem v trgovini in predelovalni dejavnosti. To je bilo že četrto zaporedno mesečno znižanje tega kazalnika.

Klima se približuje dolgoletnemu povprečju

Preberite tudi

- **Inštitut Ifo: nemško gospodarstvo se ohlaja**
- **Avtoindustrija se ohlaja: kaj zoper zmrzal delajo slovenski dobavitelji**

Vrednost kazalnika gospodarske klime je v novembru znašala 2,4 odstotne točke, za 1,7 odstotne točke nižje kot v oktobru. Od januarja letos pa je vrednost tega kazalnika padla že za 9,7 odstotne točke in se je tako že precej približala dolgoletnemu povprečju (od tega povprečja je višja le še za 2,7 odstotne točke).

Na znižanje kazalnika gospodarske klime na mesečni ravni so najbolj vplivali kazalniki zaupanja v predelovanih dejavnostih (za 0,7 odstotne točke), v trgovini na drobno (za 0,7 odstotne točke) in med potrošniki (za 0,5 odstotne točke). Vpliv kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih na mesečno spremembo gospodarske klime je bil tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne točke), medtem ko kazalnik zaupanja v **gradbeništvu** tokrat na mesečno spremembo ni vplival.

Znižanje na letni ravni je najbolj opazno v panogi **gradbeništvo**, je pa res, da je bilo pred letom dni namerjena ena najboljših razpoloženj v tej panogi nasploh. Na skupno vrednost kazalnika klime so sicer negativno vplivali vsi podkazalniki.

Vpliv posameznih kazalnikov zaupanja na mesečno spremembo gospodarske klime, Slovenija, november 2019

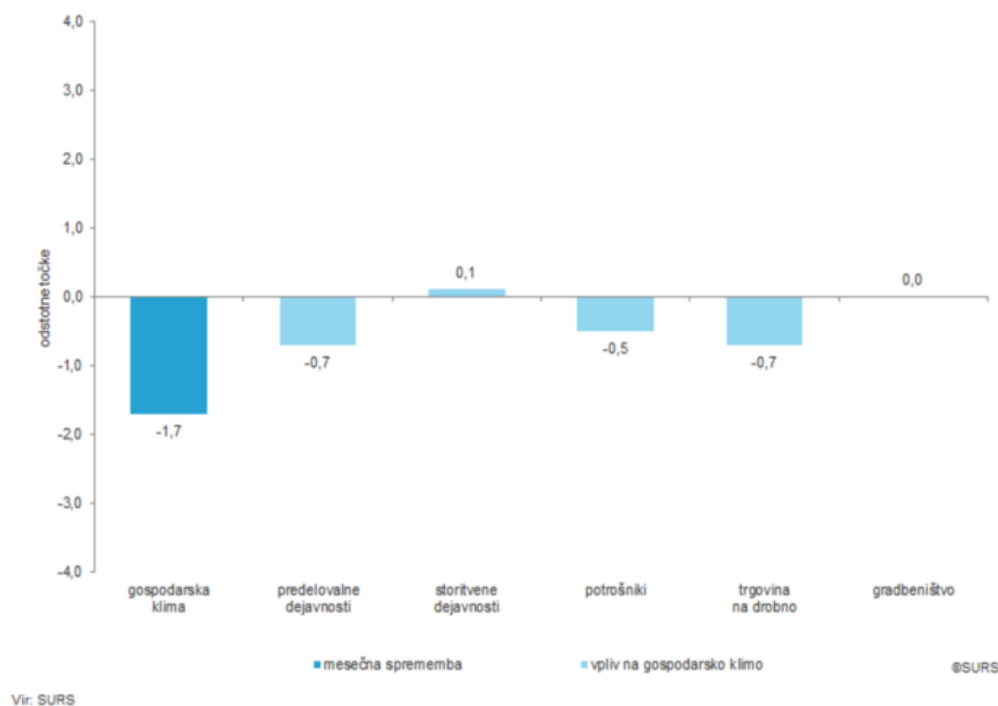

Foto: Statistični urad Republike Slovenije

Trgovci zaskrbljeni pred decembrsko prodajno mrzlico

Vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno je bila novembra nižja tako na mesečni kot letni ravni. V primerjavi z oktobrom, je bila zaupanje v trgovini na drobno nižje za trinajst odstotnih točk, na letni ravni za pet odstotnih točk. Od lanskega novembra je bilo namerjano razpoloženje vselej nad dolgoletnim povprečjem, v tokratnjem merjenju pa je slabše in sicer za sedem odstotnih točk.

Na poslabšanje kazalnika je vplivala predvsem prodaja. Prvič v zadnjem letu in pol se je zgodilo, da so statistiki namerili, da je bil delež trgovcev z upadom prodaje večji od deleža takšnih z rastjo (razlika je 21 odstotnih točk). In to kljub temu, da so številni javljali, da so se cene znižale. Večina kazalnikov stanj in pričakovanj se je poslabšala; izjema pa je bil kazalnik pričakovani poslovni položaj, ki se je nekoliko izboljšal.

V predelovalni dejavnosti večina pričakuje zniževanje števila zaposlenih

Na slabšo gospodarsko klimo je novembra znatno vplivala tudi vrednost kazalnika v predelovalnih dejavnostih. Ta je bila najnižja na letni ravni, v primerjavi z novembrom lani pa se je znižala za deset odstotnih točk. Na mesečni ravni za dve odstotni točki, za tri odstotne točke pa je bila vrednost nižja tudi od dolgoletnega povprečja.

Novembra sta se sicer izboljšala kazalnika skupna naročila in zaloge končnih izdelkov. Glede na oktober za eno odstotno točko. Kazalnik pričakovana proizvodnja se je poslabšal za dvanajst odstotnih točk. Za razliko od preteklosti, ko je večina podejtij v predelovalni industriji napovedovala zaposlovanje, je tokrat večji delež takšnih, ki v prihodnjih treh letih napoveduje znižanje števila zaposlenih (razlika znaša štiri odstotne točke). Skromnejše je tudi pričakovanje prihodnjega povpraševanja, je pa še vedno delež takšnih, ki v prihodnjih treh mesecih napoveduje rast, večji od takšnih, ki pričakujejo upad. To velja tako za domače kot tuje povpraševanje.

V storitvenih dejavnostih enako kot oktobra

Zaupanje v storitvenih dejavnostih je bilo novembra enaka kot mesec prej. Glede na november lani, je bila vrednost kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih za tri odstotne točke nižja, v primerjavi z dolgoletnim povprečjem pa za devet odstotnih točk višja. Vrednost kazalnika zaupanja se že tri zaporedne mesece ni spremenila.

Kazalnik zaposlovanja se je zvišal za šest odstotnih točk, pričakovano zaposlovanje se je znižalo za šest odstotnih točk.

Razpoloženje v **gradbeništvu** slabše kot pred letom dni, a nad povprečjem

Vrednost kazalnika zaupanja v **gradbeništvu** se je na letni ravni znižalo za 17 odstotnih točk. Na mesečni ravni pa je bilo zaupanje za eno odstotno točko višje. Vrednost tega kazalnika je na mesečni ravni višal predvsem kazalnik pričakovano zaposlovanje, za tri odstotne točke, nižal pa kazalnik skupna naročila, za dve odstotni točki.

Vrednost je sicer še vedno višja od dolgoletnega povprečja, za 19 odstotnih točk.

Potrošniki novembra še naprej slabše volje

Kazalnik zaupanja potrošnikov se je novembra na mesečni ravni znova poslabšal, kar je že četrto zaporedno mesečno poslabšanje. Glede na mesec prej je bil slabši za dve odstotni točki. Tako negativen je bil kazalnik nazadnje sredi leta 2016.

Če pogledamo razpoloženje potrošnikov podrobneje, vidimo, da se je glede na oktober najizraziteje poslabšal kazalnik primernosti trenutnih gospodarskih razmer za večje nakupe, in sicer za kar 12 odstotnih točk – vrednost tega kazalnika je bila tako najnižja v zadnjih treh letih. Poleg tega sta se opazneje poslabšala kazalnika gospodarske razmere v zadnjih 12 mesecih (za osem odstotnih točk) in primernost trenutnih gospodarskih razmer za varčevanje (za pet odstotnih točk).

Razpoloženje ni slabše le na mesečni, temveč tudi na letni ravni, in sicer za devet odstotnih točk. Glede na lanski november se je najbolj znižal kazalnik pričakovanja glede števila brezposelnih (za 16 odstotnih točk), sledi mu kazalnik pričakovanja glede gospodarskega položaja v državi (za 15 odstotnih točk).

Gospodarska klima v evrskem območju najslabša po pomladi 2013

V zadnjem četrtletju leta je gospodarska klima slabša tudi v evrskem območju, ugotavlja nemški inštitut Ifo. Iz minus 6,7 točke se je poslabšal minus 16,3 točke, kar je najnižje po več kot šestih letih. Za upad je krivo predvsem slabše razpoloženje v Nemčiji, Spaniji, Avstriji in na Finskem. Več optimizma je bilo sicer zaznanega pri italijanskih direktorjih, a kot opozarja Ifo, je bila njihova začetna točka nizka.

Poslabšala sta se tudi druga dva dejavnika, ki ju merijo v inštitutu. Tako se je ocena trenutnega gospodarskega stanja poslabšala za slabih 10 točk (na minus 3,5), krepko slabša pa so tudi pričakovanja direktorjev za naslednjega pol leta (na minus 28,3 točke).

Za zadnje četrtletje so pričakovanja slabša pri zunanji trgovini ter naložbah, vse več direktorjev pa kot težavo izpostavlja trgovinske ovire in pomanjkanje povpraševanja.

Nemška gospodarska klima je novembra boljša, a težave v proizvodnji ostajajo

Je pa včeraj objavljeno novembrsko razpoloženje med nemškimi direktorji nekoliko boljše. Vrednost indeksa gospodarske klime, kot ga izračunavajo pri nemškem inštitutu Ifo, se je povzdignila za 0,3 točke glede na oktober, na 95 točk. Izboljšala se je ocena trenutnega položaja, hkrati pa so pričakovanja za prihodnost manj pesimistična kot oktobra.

KOMENTAR

Varčevalnica

Čas branja: 2 min

0

25.11.2019 17:00

Višje plače, večja poraba, več denarja ... Bo to držalo tudi v letu 2020?

TANJA SMREKAR

Več iz teme:

komentar >

ECB >

Kazalniki **gospodarske klime so pesimistični oziroma niso več optimistični:**

predelovalna dejavnost, storitve, **gradbeništvo**, trgovina na drobno, zaupanje porabnikov – vse to kaže, da nismo več prepričani o najbolj svetlem letu 2020. Novembra letos je bil kazalnik gospodarske klime za 7,6 odstotne točke nižji kot novembra lani in je na ravni leta 2014, ko smo bili še precej pod vtisom izhoda iz recesije in bolečega reševanja bank.

Gospodarsko rast bomo prihodnje leto še imeli, vendar bo manjša od spomladanskih napovedi **vladnega Umarja**. Ta za letos Sloveniji napoveduje 2,8-odstotno gospodarsko rast, za prihodnje leto triodstotno. Spomladi so za letos napovedali 3,4-odstotno, za prihodnje leto pa 3,1-odstotno. Ni samo Umar tisti, ki znižuje napovedi. To je tudi Bruselj. Nižje napovedi in previdnost pričakujemo tudi v naših glavnih zunanjetrgovinskih partnericah, denimo v Nemčiji, ki se je že za las izognila recesiji in

kjer so, kot pišemo v nadaljevanju, sicer nekoliko bolj optimistični kot pred časom, predvsem pa manj pesimistični kot v Sloveniji.

Danes živimo, sodeč po plačah, rekordno dobro, a smo še vedno daleč od Nemčije in Avstrije. In čeprav Umar napoveduje, da bodo plače tudi prihodnje leto višje (sicer tudi zaradi zakonsko zapovedanih višjih minimalnih plač), smo se znašli v krču. Porabniki in gospodarstvo se pripravljajo na leto 2020. Nihče ne bo kar zapravljaj, ne ljudje ne podjetja. Treba je skrbno preračunati zmogljivosti, prilagoditi naložbe čim bolj realno predvideni prodaji na domači in tuji trg. Enako bo tudi pri zaposlovanju. Podjetja že računajo, koliko več jih bodo **stale višje minimalne plače**. Tudi desetino stroškov za plače, menijo ponekod.

Da ne bo pomote – sem odločno za višje minimalne plače, za višje srednje plače in za višje že tako visoke plače. Če te prinašajo boljši standard. Če si jih lahko privoščimo. Če torej ustvarimo dovolj dodane vrednosti. Tudi če bo zaradi višjih plač večja poraba in se bo zagnalo nasploh gospodarsko kolesje in izboljšala blaginja v državi. To pomeni tudi višje pokojnine (ne samo 6,5 evra, kolikor se napoveduje konec leta 2020), več delovnih mest, boljše zdravstvo in socialo in – navsezadnje – spet višje plače. Ne gre za denar sam po sebi, temveč za dobro življenje, ki ga lahko denar prinese.

Vprašanje pa je, ali bodo posledice zdaj pričakovanih višjih plač v danih gospodarskih razmerah res takšne. Ali ne bodo manjše zaupanje porabnikov, višje minimalne plače ter **višji davki za podjetja in na kapital**, ki jih prinaša nova davčna reforma, močnejši od minimalne dohodninske razbremenitve plač in potencialno večje porabe, ki bi jih sicer lahko prinesle višje minimalne plače.

Da ne pozabimo še na morda najpomembnejšo komponento ekonomije in denarja – na psihologijo. Tudi če logika pove, da bi gospodarsko kolesje zagnala vlaganja oziroma poraba, se to v pričakovanju krize ne zgodi. Takrat prevladajo strah, varčevanje, preračunavanje. Ljudje, podjetja dajejo več denarja na stran. Zadeve pač niso tako

preproste – namreč, da bi prevladala logika in bi vlagali za premagovanje krize, bi se te logike kolektivno morali držati vsi ali vsaj večina (najmočnejših).

Torej nam ostane upanje, da kolesje **ECB**, ki poskuša z nizkimi obrestnimi merami spodbuditi vlaganja, pripomore k optimizmu, vlaganju ... **Kanček optimizma sicer prihaja iz Nemčije**: razpoloženje med nemškimi direktorji je novembra nekoliko boljše. Vrednost indeksa gospodarske klime, kot jo izračunavajo pri nemškem inštitutu Ifo, se je zvišala za 0,3 točke glede na oktober, na 95 točk. Izboljšala se je ocena trenutnih razmer, hkrati pa so pričakovanja za prihodnost manj pesimistična kot oktobra.

Gospodarsko razpoloženje se še naprej slabša

3 min

Gospodarsko razpoloženje se je glede na prejšnji mesec, poslabšalo tudi v novembru in se je tako že precej približalo dolgoletnemu povprečju. To je bilo že četrto zaporedno mesečno znižanje tega kazalnika, kažejo najnovejši objavljeni podatki **Sursa**.

Gospodarsko razpoloženje na mesečni ravni tako negativno leta 2014

Preberite tudi

- **Inštitut Ifo: nemško gospodarstvo se ohlaja**
- **Avtoindustrija se ohlaja: kaj zoper zmrzal delajo slovenski dobavitelji**

Vrednost kazalnika gospodarske klime je v novembru znašala 2,4 odstotne točke, za 1,7 odstotne točke nižje kot v oktobru. Od januarja letos pa je vrednost tega kazalnika padla že za 9,7 odstotne točke in se je tako že precej približala dolgoletnemu povprečju (od tega povprečja je višja le še za 2,7 odstotne točke). Gospodarsko razpoloženje je bilo nazadnje tako negativno konec leta 2014.

Na znižanje kazalnika gospodarske klime na mesečni ravni so najbolj vplivali kazalniki zaupanja v predelovanih dejavnostih (za 0,7 odstotne točke), v trgovini na drobno (za 0,7 odstotne točke) in med potrošniki (za 0,5 odstotne točke). Vpliv kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih na mesečno spremembo gospodarske klime je bil tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne točke), medtem ko kazalnik zaupanja v **gradbeništvu** tokrat na mesečno spremembo ni vplival.

Gospodarsko razpoloženje na letni ravni nižje za 7,6 odstotne točke

V novembru letos je bil kazalnik gospodarske klime za 7,6 odstotne točke nižji kot novembra lani. Znižanje je posledica negativnih vplivov kazalnikov zaupanja v vseh opazovanih dejavnostih; najbolj je vplival kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih (za 3,9 odstotne točke), sledili so kazalniki zaupanja med potrošniki (za 1,7 odstotne točke), v storitvenih dejavnostih (za 0,9 odstotne točke), v **gradbeništvu** (za 0,8 odstotne točke) in v trgovini na drobno (za 0,3 odstotne točke).

Slovenska gospodarska klima najslabša v zadnjih petih letih

Čas branja: 2 min

0

25.11.2019 10:54 Dopolnjeno: 25.11.2019 11:01

TINA PETROVČIČ, **JURE UGOVŠEK**

Več iz teme:

ZRS >

Gospodarsko razpoloženje se je glede na prejšnji mesec, poslabšalo tudi v novembru in se je tako že precej približalo dolgoletnemu povprečju. To je bilo že četrto zaporedno mesečno znižanje tega kazalnika, kažejo najnovejši objavljeni podatki **Sursa**. Vrednost kazalnika je najnižja po decembru 2014.

Kazalnik gospodarske klime, Slovenija, januar 2005–november 2019

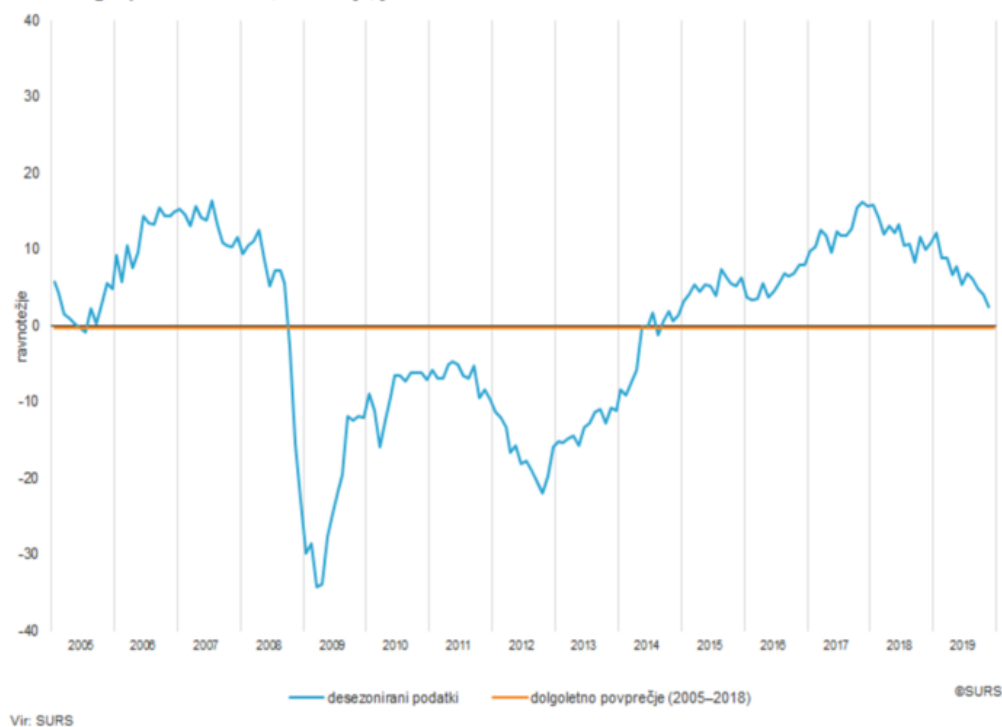

Foto: Statistični urad Republike Slovenije

Klima se približuje dolgoletnemu povprečju

Preberite tudi

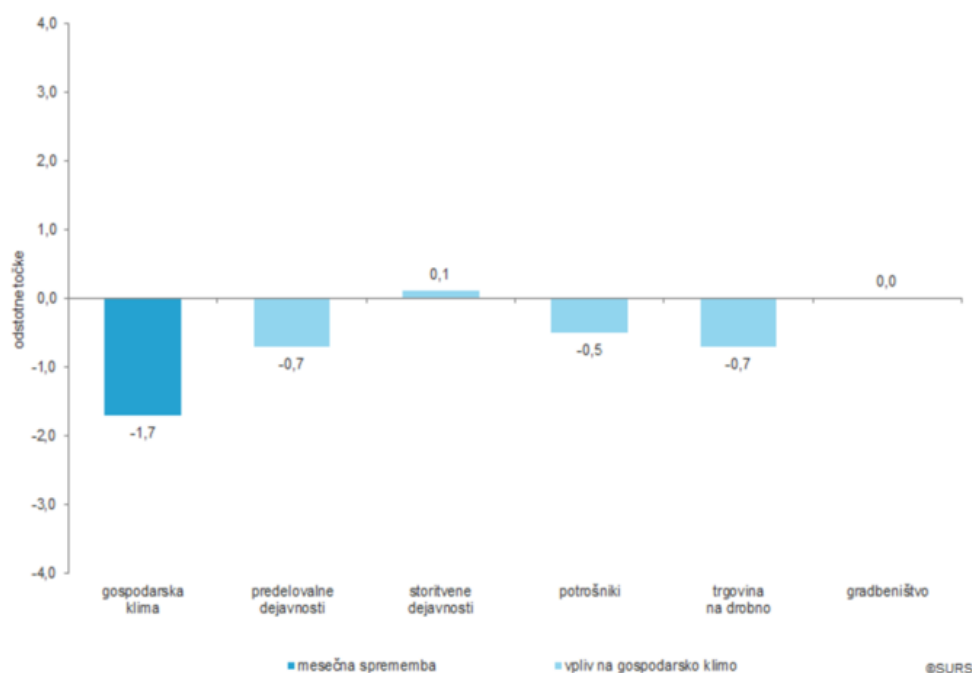
- **Inštitut Ifo: nemško gospodarstvo se ohlaja**
- **Avtoindustrija se ohlaja: kaj zoper zmrzal delajo slovenski dobavitelji**

Vrednost kazalnika gospodarske klime je v novembru znašala 2,4 odstotne točke, za 1,7 odstotne točke nižje kot v oktobru. Od januarja letos pa je vrednost tega kazalnika padla

že za 9,7 odstotne točke in se je tako že precej približala dolgoletnemu povprečju (od tega povprečja je višja le še za 2,7 odstotne točke).

Na znižanje kazalnika gospodarske klime na mesečni ravni so najbolj vplivali kazalniki zaupanja v predelovanih dejavnostih (za 0,7 odstotne točke), v trgovini na drobno (za 0,7 odstotne točke) in med potrošniki (za 0,5 odstotne točke). Vpliv kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih na mesečno spremembo gospodarske klime je bil tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne točke), medtem ko kazalnik zaupanja v **gradbeništvu** tokrat na mesečno spremembo ni vplival.

Vpliv posameznih kazalnikov zaupanja na mesečno spremembo gospodarske klime, Slovenija, november 2019

Vir: SURS

Foto: Statistični urad Republike Slovenije

Gospodarsko razpoloženje na letni ravni nižje za 7,6 odstotne točke

V novembru letos je bil kazalnik gospodarske klime za 7,6 odstotne točke nižji kot novembra lani. Znižanje je posledica negativnih vplivov kazalnikov zaupanja v vseh opazovanih dejavnostih; najbolj je vplival kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih (za 3,9 odstotne točke), sledili so kazalniki zaupanja med potrošniki (za 1,7 odstotne točke), v storitvenih dejavnostih (za 0,9 odstotne točke), v **gradbeništvu** (za 0,8 odstotne točke) in v trgovini na drobno (za 0,3 odstotne točke).

Podzemlje

Aleš Žnidarič, direktor Zavoda za **gradbeništvo**, v Dnevniku o projektih Karavanke, drugega tira in tretje osi: "Vsi trije so izjemno zahtevni in vsak ima svoje posebnosti. Omenil bi Karavanke, in sicer zaradi močno plastične in nenosilne kamnine, ki se bo pojavljala vzdolž polovice predora, predvidoma na veliki globini. Gradnja prve cevi je pokazala, da je kamnina na avstrijski strani bistveno boljše kakovosti. Na naši strani so se pojavljale ogromne težave. Recimo več kot meter globoke velike

deformacije predorske obloge. Zemljine v tem delu so zelo nestabilne, poleg tega pa so tukaj možni še vdori eksplozivnega metana. Vdori vode pod visokim pritiskom so drugi velik problem. (...)

Ob vsaki gradnji predorov je ključno obvladovanje geologije. Tudi ta projekt (drugi tir, op. a.) je predvsem zaradi raznolikosti pričakovanih težav izjemno zahteven, še zlasti ker bo približno 80 odstotkov proge v predorih ali na viaduktih. Prva predora potekata skozi izrazito kraški in apnenčast svet. Pričakovati je, da bodo gradbinci med gradnjo naleteli na številne kraške jame in kaverne, posebna težava bodo prehodi čela predora skozi močne tektonsko prelomljene cone, kjer je kamnina slabša, možni so, podobno kot pri gradnji karavanškega predora, vdori vode. Posebno neugodne so tako

imenovane narivne cone, ob katerih je v geološki preteklosti prišlo do velikih premikov kamninskih mas in je zato kamnina poškodovana, pojavljajo se tudi plastične kamnine, ki ob stiku z vodo razpadajo. Gradnja ne sme vplivati na obstoječe vodne vire, saj to še otežuje projekt. Kamnina v preostalih šestih predorih bo bolj izpostavljena atmosferskim vplivom s površine, ki bodo vplivali na njene mehanske lastnosti. (...)

Tudi tretja razvojna os je projekt s številnimi podzemnimi in nadzemnimi objekti, predori, viadukti in mostovi, vkopi in nasipi. V severnem delu trasa poteka večinoma po lapornih plasteh, ki so mehansko slabe kakovosti, zelo nepredvidljivo pa je tudi gibanje nivoja podtalne vode, kar lahko povzroči večje težave s stabilnostjo vkopanih brežin." **(dr)**

Slovenska gospodarska klima najslabša v petih letih, kje je čutiti pesimizem?

Trgovci zaskrbljeni pred decembrsko nakupovalno mrzlico, v predelovalni dejavnosti pa večina pričakuje upad števila zaposlenih

TINA PETROVČIČ, JURE UGOVŠEK, ŠPELA MIKUŠ
finance@finance.si

Razrez slovenske gospodarske klime, ki je po izračunih državnega statističnega urada najslabša po decembru 2014, kaže, da se razpoloženje poslabšuje predvsem v trgovini in predelovalni dejavnosti. To je bilo že četrto zaporedno mesečno znižanje tega kazalnika.

Klima se približuje dolgoletnemu povprečju

Vrednost kazalnika gospodarske klime je v novembru znašala 2,4 odstotne točke, kar je za 1,7 odstotne točke manj kot v oktobru. Od januarja letos je vrednost tega kazalnika upadla že za 9,7 odstotne točke in se je tako že precej približala dolgoletnemu povprečju (od tega povprečja je višja le še za 2,7 odstotne točke).

Na znižanje vrednosti kazalnika gospodarske klime na mesečni ravni so najbolj vplivali kazalniki zaupanja v predelovalnih dejavnostih (za 0,7 odstotne točke), trgovini na drobno (za 0,7 odstotne točke) in med potrošniki (za 0,5 odstotne točke). Vpliv kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih na mesečno spremembo gospodarske klime je bil tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne točke), medtem ko kazalnik zaupanja v **gradbeništvu** tokrat na mesečno spremembo ni vplival.

Znižanje na letni ravni je najbolj opazno v panogi **gradbeništvo**, je pa res, da je bilo pred letom dni namerjeno ena najboljših razpoloženj v tej panogi nasploh. Na skupno vrednost kazalnika klime na letni ravni so sicer negativno vplivali vsi podkazalniki.

Trgovci zaskrbljeni pred decembrsko prodajno mrzlico

Vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno je bila novembra nižja tako na mesečni kot na letni ravni. V primerjavi z oktobrom je bilo zaupanje v trgovini na drobno nižje za 13 odstotnih točk, na letni ravni za pet odstotnih točk. Od lanskega novembra je bilo namerjeno razpoloženje vselej nad dolgoletnim povprečjem, v tokratnem merjenju

pa je slabše, in sicer za sedem odstotnih točk.

Na poslabšanje kazalnika je vplivala predvsem prodaja. Prvič v zadnjem letu in pol se je zgodilo, da so statistiki namerili, da je bil delež trgovcev z upadom prodaje večji od deleža takšnih z rastjo (razlika je 21 odstotnih točk). In to kljub temu, da so številni poročali, da so se cene znižale. Večina kazalnikov stanj in pričakovanj se je poslabšala, izjema pa je bil kazalnik pričakovani poslovni položaj, ki se je nekoliko izboljšal.

V predelovalnih dejavnostih večina pričakuje zmanjšanje števila zaposlenih

Na slabšo gospodarsko klimo je novembra znatno vplivala tudi vrednost kazalnika v predelovalnih dejavnostih. Ta je bila najnižja v tem letu, v primerjavi z novembrom lani se je znižala za deset odstotnih točk, na mesečni ravni za dve odstotni točki. Za tri odstotne točke pa je bila vrednost nižja tudi od dolgoletnega povprečja.

Novembra sta se sicer izboljšala kazalnika skupna naročila in zaloge končnih izdelkov - glede na oktober za eno odstotno točko. Kazalnik pričakovana proizvodnja se je poslabšal za 12 odstotnih točk. V nasprotju s preteklostjo, ko je večina podjetij v predelovalni industriji napovedovala zaposlovanje, je tokrat večji delež takšnih, ki v prihodnjih treh letih napovedujejo zmanjšanje števila zaposlenih (razlika znaša štiri odstotne točke). Skromnejše je tudi pričakovanje prihodnjega povpraševanja, je pa še vedno delež takšnih, ki v prihodnjih treh mesecih napovedujejo rast, večji od takšnih, ki pričakujejo upad. To velja tako za domače kot tuje povpraševanje.

V storitvenih dejavnostih enako kot oktobra

Zaupanje v storitvenih dejavnostih je bilo novembra enako kot mesec prej. Glede na november lani je bila vrednost tega kazalnika za tri odstotne točke nižja, v primerjavi z dolgoletnim povprečjem pa za devet odstotnih točk višja. Vrednost kazalni-

ka zaupanja se že tri zaporedne mesece ni spremenila.

Kazalnik zaposlovanja se je zvišal za šest odstotnih točk, pričakovano zaposlovanje se je znižalo za šest odstotnih točk.

Razpoloženje v gradbeništvu slabše kot pred letom dni, a nad povprečjem

Vrednost kazalnika zaupanja v gradbeništvu se je na letni ravni znižala za 17 odstotnih točk, na mesečni ravni pa je bilo zaupanje za eno odstotno točko višje. Vrednost tega kazalnika je na mesečni ravni višja predvsem kazalnik pričakovano zaposlovanje, za tri odstotne točke, nižja pa kazalnik skupna naročila, za dve odstotni točki.

Vrednost je sicer še vedno višja od letošnjega povprečja, za 19 odstotnih točk.

Potrošniki novembra še naprej slabše volje

Kazalnik zaupanja potrošnikov se je novembra na mesečni ravni znova poslabšal, kar je že četrto zaporedno mesečno poslabšanje. Glede na mesec prej je bil slabši za dve odstotni točki. Tako negativen je bil kazalnik nazadnje sredi leta 2016.

Če pogledamo razpoloženje potrošnikov podrobneje, vidimo, da se je glede na oktober najizraziteje poslabšal kazalnik primernosti trenutnih gospodarskih razmer za večje nakupe, in sicer za kar 12 odstotnih točk - vrednost tega kazalnika je bila tako najnižja v zadnjih treh letih. Poleg tega sta se opazneje poslabšala kazalnika gospodarske razmere v zadnjih 12 mesecih (za osem odstotnih točk) in primernost trenutnih gospodarskih razmer za varčevanje (za pet odstotnih točk).

Razpoloženje ni slabše le na mesečni, temveč tudi na letni ravni, in sicer za devet odstotnih točk. Glede na lanski november se je najbolj znižal kazalnik pričakovanja glede števila brezposelnih (za 16 odstotnih točk), sledi mu kazalnik pričakovanja glede gospodarskega položaja v državi (za 15 odstotnih točk).

Gospodarska klima na evrskem območju najslabša po pomladi 2013

Gospodarska klima na evrskem območju

Četrtni podatki

Vir: Ifo

■ V zadnjem četrtletju leta je gospodarska klima slabša tudi na evrskem območju, ugotavlja nemški inštitut Ifo. Z -6,7 točke se je klima poslabšala na -16,3 točke, kar je najnižje po več kot šestih letih. Za upad je krivo predvsem slabše razpoloženje v Nemčiji, Španiji, Avstriji in na Finskem. Več optimizma je bilo zaznanega pri italijanskih direktorjih, a kot opozarja Ifo, je bila njihova začetna točka nizka.

■ Poslabšala sta se tudi druga dva dejavnika, ki ju merijo na inštitutu. Tako se je ocena trenutnega gospodarskega stanja poslabšala za slabih 10 točk (na -3,5), krepko slabša pa so tudi pričakovanja direktorjev za prihodnjega pol leta (na -28,3 točke).

Za zadnje četrtletje so pričakovanja slabša pri zunanji trgovini in naložbah, vse več direktorjev pa kot težavo navaja trgovinske ovire in pomanjkanje povpraševanja.

Nemška gospodarska klima je novembra boljše, a težave v proizvodnji ostajajo

Razpoloženje nemških direktorjev

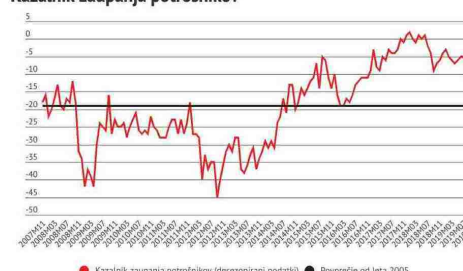
Kazalnik Ifo

Vir: Ifo

■ Je pa včeraj objavljeno novembrsko razpoloženje med nemškimi direktorji nekoliko boljše. Vrednost indeksa gospodarske klime, kot ga izračunavajo pri nemškem inštitutu Ifo, se je povzdignila za 0,3 točke glede na oktober, na 95 točk. Izboljšala se je ocena trenutnega položaja, hkrati pa so pričakovanja za prihodnost manj pesimistična kot oktobra.

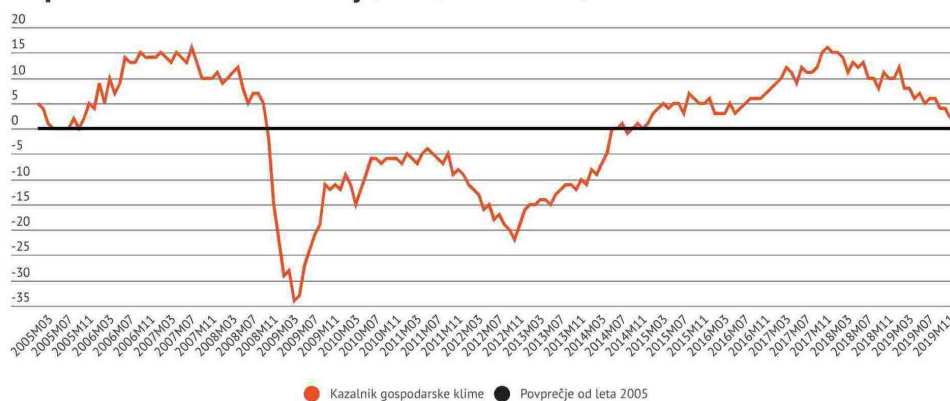
Kazalnik zaupanja potrošnikov

Vir: Surs

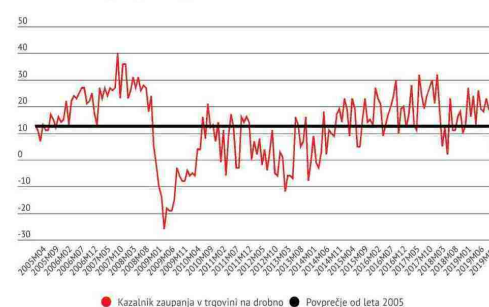
Gospodarska klima v Sloveniji (ravnotežje v odstotnih točkah)

Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih

Kazalnik zaupanja v trgovini na drobno

Kazalnik zaupanja v storitvenih dejavnostih

Kazalnik zaupanja v gradbeništvu

»BIM bo prepričal, da 2TDK ne bo novi TEŠ 6«

To je bila ena izmed izjav na okrogli mizi, ki so jo izpeljali na konferenci siBIM, kjer so razpravljali o izzivih digitalizacije v **gradbeništvu**

MIRAN VARGA
miran.varga@finance.si

Virtualna gradnja stavb postaja resničnost. Z njo investitor hitro dobi okvirni izračun cene, stroške vzdrževanja, arhitekti in gradbeniki pa preverijo izvedljivost načrtov ter še pred gradnjo odpravijo morebitne napake in pomanjkljivosti.

Vse naštetu je mogoče doseči z uporabo BIM-procesa. Vsak objekt ali projekt namreč potrebuje kakovostne podatke in eno različico resnice. Vsak investitor bi bil rad še pred gradnjo prepričan, da se cevi in druge inštalacije v objektu ne motijo med seboj in nosilnim delom konstrukcije, ali pa preveril funkcionalnost z virtualnim sprehodom po prihodnjem objektu.

BIM ni le magična kratica v svetu arhitekture in **gradbeništvu**, temveč je proces izdelave in upravljanja digitalnega modela oziroma podatkov, s katerim oblikujemo, gradimo in vzdržujemo objekt skozi njegov celotni življenjski cikel. Sodobna programska oprema in podatki omogočajo virtualno gradnjo stavb in skrbijo, da so vse pri gradnji in vzdrževanju stavb vpletene stroke bolj povezane, informacije pa usklajene. Digitalizacija grajenega okolja postaja nujna.

Akcijski načrt uvedbe digitalizacije grajenega okolja (spet) zamuja

Potem ko je bil februarja letos akcijski načrt uvedbe digitalizacije grajenega okolja v RS umaknjen s seje vlade, se do jeseni stvari skoraj niso premaknile. Na konferenci siBIM, ki je prejšnji teden potekala na Brdu pri Kranju, je **Matjaž Šajn** iz podjetja CGS Labs udeležencem sporočil, da gre akcijski načrt v tretjo obravnavo. Po zadnjih informacijah sta dokument pregledala združenje arhitektov in inženirska zbornica (IZS) ter glede njega dali svoja sklepa oziroma za-

pisnika s komentarji. Obe združenji podpirata akcijski načrt, ki bo tako poskušal znova prepričati vlado, da uredi zakonodajo na tem področju. Sicer nas bo v to »prisilila« EU, ki želi, da se nove stavbe gradijo bolj racionalno in trajnostno.

»Načrt, ki je bil pripravljen že leta 2017 in dopolnjen leta 2018, zamuja. Vprašljivo je, ali ga bomo v javni upravi in širše začeli uporabljati v prihodnjih letih,« je dejal Šajn. Po tem načrtu bi morala do leta 2023 vsa javna naročila za gradbene projekte vsebovati zahtevo, da so ti projektirani v BIM.

Država bi kot pameten gospodar morala pri vsaki večji naložbi oziroma gradbenem projektu zahtevati, da se načrtuje v BIM. Ta ji omogoča izdelavo boljšega projekta, investicija pa je bolj transparentna. Največja prednost in prihranki pa nastanejo v celotni življenjski dobi objekta, saj se poceni redno in izredno vzdrževanje.

Predloge za enostavnejšo izdelavo projektne dokumentacije

Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS) je poskrbela za lažje delo arhitektov, ki bodo nove objekte načrtovali z rešitvami BIM. Izdelala je namreč zakonsko skladno predlogo za izdelavo projektne dokumentacije, ki je povsem lokalizirana za Slovenijo ter upošteva vsa pravila in omejitve glede gradnje v Sloveniji. »Takšna BIM-predloga bo arhitektom in projektantom poenostavila komunikacijo z državnimi organi - s pomenjenjem in standardizacijo grafičnih prikazov. Pomagala bo tudi upravnim enotam, saj bo rabila kot podlaga za vnos podatkov v Prostorski informacijski sistem občin,« je pojasnila **Mima Suhadolc** iz ZAPS.

Vsi lokacijski prikazi v omenjeni predlogi so bili izdelani v sodelovanju z ministrstvom za okolje in prostor ter usklajeni s topografskim ključem, pri čemer predloge vsebujejo vse podatke, ki jih zakonoda-

jalec zahteva za umeščanje v prostor (gabariti objektov, komunalni vodi ...), ter ločijo posamezne faze gradnje (novogradnje, spremembe objektov).

Direktorat za prostor, **graditev** in stanovanja bo v okviru projekta eProstor že prihodnje leto (leto dni pred načrti) zagotovil možnost elektronskega poslovanja v postopkih na področju **graditve** objektov (eGraditev) in priprave prostorskih aktov (ePlan). »Vlaganje vlog za gradbeno in uporabno dovoljenje bo torej v prihodnje potekalo tudi po elektronski poti,« je dodala Suhadolc.

Odstotek višji stroški, milijonski prihranki

Številni udeleženci okrogle mize so se strinjali, da je BIM prihodnost na področju arhitekture in **gradbeništvu**. BIM ne sme biti nekaj ločenega od projekta in gradnje, temveč mora biti njen sestavni del. V letu 2019 in naprej bi moral vsak javni razpis za izdelavo projekta vključevati klavzulo, da je projekt izveden v BIM.

»BIM bo vsekakor prepričal, da projekt 2TDK ne bo postal novi TEŠ 6. BIM namreč pripomore k temu, da so obračuni bolj transparentni,« je dejal **Denis Simčič** iz družbe 2TDK. **Ksenija Merc**, predsednica združenja siBIM, pa je dodala, da **gradbeništvu** brez dobrih načrtov izgublja denar, saj delo z rešitvami BIM projekt podraži morda za kak promile, največ odstotek, a hkrati prihrani milijone ali desetine milijonov evrov, saj daje precej boljšo oceno stroškov projektov in prihrani marsikatero napako. »Vsak projekt, ki ne bo izdelan v BIM-procesu, omogoča večjo možnost napak, ki se bodo odkrile med gradnjo, njihova odprava pa bo precej težja, projekt pa dražji in izveden z zamudo.«

ZBIM si dirigent

Nad orodji BIM so navdušeni tudi arhitekti.

»Ali arhitekt izgubi kreativnost zaradi uporabe BIM?« je zanimalo dr. Tibauta, ki je vodil okroglo mizo, a ga je odgovor **Marka Dabrovića** iz hrvaškega projektne biroja 3LHD kar malce presenetil. Tako meni Dabrović: »Kje pa, prav nasprotno. BIM je orodje, s katerim dejansko pokažeš svojo idejo. Z orodjem ne izgubiš ideje, temveč jo lažje uresničiš. Z BIM si tudi suveren pri projektu in na gradbišču, gradbinci te ne morejo pojesti, saj povsem nadzoruješ položaj, imaš na voljo vse informacije. Z BIM si dirigent.«

Večini strank oziroma naročnikov je danes še vedno vseeno, ali gradbeni projekt **Marko Dabrović, hrvaški projektni biro 3LHD**

uporablja BIM ali ne. »Stranki je vseeno, ta želi svoj objekt. A ko enkrat vidi prednosti uporabe BIM in jih razume, to v prihodnje tudi zahteva,« je dodal arhitekt **Marko Kramar**.

Čarobnost interdisciplinarnega sodelovanja

Agron Deralla iz avstrijskega biroja AltesWirdGut (AWG) je poudaril še eno prednost BIM: interdisciplinarno sodelovanje različnih programov. Predstavil je več projektov, pri katerih je podjetju prav BIM omogočil, da so zaposleni pravočasno pripravili ustrezno projektno dokumentacijo.

»Investitor je tisti, ki se mora odločiti, ali in zakaj potrebuje BIM ter kako bo te podatke uporabil v prihodnje. Mi že privzeto delamo z BIM, tudi če naročnik tega ne zahteva, saj imamo tako vse pod nadzorom,« je dejal Deralla in udeležencem postregel naslednji nasvet: »Pri vsakem velikem projektu ali objektu naj bodo že na prvem sestanku navzoči vsi deležniki, ki jih objekt zadeva, tudi vzdrževalci stavb.«

Govorec, čigar vzdevek je The BIMster, je velik zagovornik odprtega formata OpenBIM, saj v praksi različni profili ljudi uporabljajo različna orodja BIM, ker idealnega, ki bi pokrival vse stroke, ni. »Pred projekti zato nujno preverimo tudi sodelovanje oziroma združljivost različnih programskih paketov BIM. V praksi arhitekti uporabljajo drugačna orodja BIM kot gradbinci in le odprtostni zapis IFC je skupen vsem. Ena glavnih nalog vsakega projekta je tudi koordinacija in optimizacija procesov s ciljem sestaviti zemljevid procesov, ki pove, kako bo BIM potekal. BIM je kot ples - moraš se naučiti plesnih korakov in koordinacije, če naj vsi uživajo v njem.«

Parametrične knjižnice so gorivo orodij BIM

Eden izmed glavnih elementov procesa

BIM so tudi parametrične knjižnice, ki na eni strani pospešijo samo načrtovanje in na drugi ponujajo nove možnosti trženja za proizvajalce. V Sloveniji je to spoznalo že dva ducata predvsem izvozno usmerjenih podjetij, kot so Trimio, M-Sora, Intralux in drugi. Knjižnico podjetja ENSOL 360, ki z edinstvenim dizajnom večnivojskih gokart stez spreminja svetovno kartirsko industrijo, sta predstavila arhitektka **Metka Lozej** in **Matjaž Likeb** iz podjetja PILON. »Za podjetje ENSOL 360 smo razvili kompleksno parametrično knjižnico BIM, ki čas načrtovanja večnivojskih gokart stez skrajša z nekaj mesecev na nekaj tednov in jim hkrati omogoča izdelavo popisov ter ocene stroškov za izdelavo ponudbe, investitorju pa virtualno testno vožnjo,« je povedal Matjaž Likeb, ki je bil letos predsednik programskega odbora konference SiBIM.

Algoritmično arhitekturno načrtovanje

Z algoritmičnim arhitekturnim načrtovanjem lahko danes načrtujemo stavbe, ki bi jih drugače zelo težko realizirali. Z različnimi simulacijami in optimizacijami omenjeno načrtovanje omogoča izdelavo boljših projektov in hitreje preverjanje možnih rešitev. **Akos Karoczka** iz podjetja Graphisoft je pojasnil, da so na zahtevo najnaprednejših arhitekturnih birojev prvi razvili neposredno povezavo med orodjem BIM za arhitekturno načrtovanje, programom ARCHICAD in programskim orodjem Rhino Grasshopper, ki omogoča algoritmično oblikovanje.

»V preteklosti smo ročno risali črte v fizičnem prostoru, da smo ustvarili dokumentacijo, ki je bila potrebna za gradnjo stavbe. Zdaj modeliramo digitalne predstavitve dejanskih konstrukcijskih elementov in konstrukcij, računalnik pa nam pomaga pri izdelavi načrta. Menim, da bomo v prihodnosti izdelali sistem, ki bo definiral zgradbo, nato pa bo računalnik ustvaril elemente in tudi tehnične risbe. Te morda nekoč sploh ne bodo potrebne in bomo lahko seznam elementov in geometrije takoj poslali konstruktorju ali tovarni v izdelavo. Parametrična zasnova in njena uporaba na področju avtomatizacije gradnje objektov sta že korak v to smer.«

Karoczka je pokazal, kako lahko podjetje svoj model BIM uporabi kot geometrično in podatkovno središče, medtem ko orodje Rhino & Grasshopper uporabi za izboljšanje svojega dizajna. »Z dekonstrukcijo modela BIM lahko iz njega izvlečete koristne informacije ter avtomatizirate ponavljanje se in dolgočasna opravila med postopkom oblikovanja.«

Slovenija po članstvo v buildingSMART?

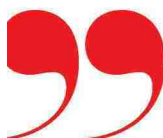
■ Nabor držav članic mednarodne organizacije buildingSMART International se vztrajno širi. Nazadnje sta se omenjeni organizaciji pridružili še Poljska in Turčija, med države z dostopom do zadnjih informacij na področju **gradbeništva** in pametnih gradenj pa bi rada tudi Slovenija. Na konferenci si-BIM je dr. Andrej Tibaut s Katedre za gradbeno in prometno informatiko, ki deluje v okviru Fakultete za **gradbeništvo** Univerze v Mariboru, preveril zanimanje predstavnikov slovenskih stanovskih združenj glede članstva v omenjeni organizaciji. Letna članarina v buildingSMART International namreč znaša 20 tisoč evrov, za ta denar pa Slovenija oziroma njena podjetja pridobijo »vstopnico do korita in najnovejših informacij«, kot se je slikovito izrazi Tibaut. Omenjeno članstvo bi vsekakor pripomoglo tudi k vzpostavitvi digitalne kulture na področju grajenega okolja na podlagi standardov Open BIM ter s tem globalno primerljivost in večjo konkurenčnost domače industrije. Če želi Slovenija postati članica buildingSMART v letu 2020, mora še letos oddati ustrezno vlogo, zagotoviti sredstva za članarino in predvsem pripraviti nacionalni poslovni načrt, ki bo čim bolj trajnostno naravnani. »To je še najmanjši izziv,« pravi Tibaut, saj po videnem sodeč, »na področju pametnih stavb delamo več in bolje kot omenjeni članici.«

BIM A+ - prestižni evropski magistrski študij

■ Da evropska podjetja lahko pričakujejo najbolj kakovostne kadre s področja BIM, skrbi tudi Katedra za gradbeno informatiko (KGI) na Fakulteti za **gradbeništvo** in geodezijo Univerze v Ljubljani, ki je skupaj z univerzama iz Portugalske in Italije v okviru projekta Erasmus organizirala prestižni evropski magistrski študij s področja BIM. Na program, kjer se letos prvič izobražuje 45 prihodnjih strokovnjakov za BIM, se je prijavilo več kot 900 kandidatov z vsega sveta.

»BIM je gonilo digitalizacije procesov v arhitekturi in **gradbeništvi**. Z njim lahko preverimo vse parametre, še preden se lotimo gradnje. Študente učimo digitalne gradnje modelov ter iskanja in odpravljanja napak v njih,« je povedal dr. Tomo Cerovšek iz KGI. »Le mednarodno znanje prinaša konkurenčno prednost; različni pristopi, programi in načini dela pa (o)bogatijo stroko.« Postregel je tudi z zanimivo oceno razsežnosti digitalizacije v **gradbeništvi**. Medtem ko je leta 2015 zgolj 5,9 odstotka gradenj uporabljalo digitalne tehnologije, bo takih primerov že leta 2025 skoraj polovica.

Študenti novooblikovanega magistrskega študija bodo po 150 dneh izobraževanja, v katerih bodo predelali vsebine šestih modulov, pripravili tudi zaključno nalogo - nujno v sodelovanju z industrijo.

BIM je gonilo digitalizacije procesov v arhitekturi in **gradbeništvi. Z njim lahko preverimo vse parametre, še preden se lotimo gradnje.**

■ **Tomo Cerovšek, ljubljanska gradbena fakulteta**

BIM je kot ples - moraš se naučiti plesnih korakov in koordinacije, če naj vsi uživajo v njem.

■ **Agron Deralla,**
avstrijski biro
AllesWirdGut

„Z BIM si suveren pri projektu in na gradbišču, gradbinci te ne morejo pojesti, saj povsem nadzoruješ položaj, imaš na voljo vse informacije. Z BIM si dirigent.“

■ **V podjetju PILON so razvili kompleksno parametrično knjižnico BIM, s katero je podjetje ENSOL 360 čas načrtovanja edinstvenih večnivojskih stez za gokart skrajšalo z nekaj mesecev na nekaj tednov.**

■ **Eden izmed projektov hrvaškega projektne biroja 3LHD**

Kako lahko na mestnih in državnih gradbiščih vidimo KPL, če pa za davkoplačevalski denar KPL ne sme delati

Do kod lahko naročniki v naravi zares sledijo zakonitosti izvajanja javnih del? »Za preverjanje, kje so posamezni delavci dejansko zaposleni, nadzorni inženir nima pooblastil«

SIMONA TOPLAK
simona.toplak@finance.si

Družba KPL ima dva pravno močna prekrška s področja delovne zakonodaje, ki se dotikata delovnega časa in počitka zaposlenih. Vse takšne družbe so po veljavnem zakonu o javnih naročilih avtomatično izključene iz javnega naročanja in se jim ne sme dati ne občinskega ne državnega posla. Prav tako bi morali po zakonu naročniki periodično preverjati, ali je takšna okoliščina in omejitev morda nastopila naknadno - in pogodbo razvezati.

Družba KPL je na ustavno sodišče vložila pobudo za presojo ustavnosti in tudi predlog za začasno zadržanje izvajanja zakona o javnih naročilih. S predlogom za začasno zadržanje do dokončne odločitve je tudi uspešna.

Država kaznuje, ustavno sodišče omili

Izključitev iz javnega naročanja za družbe, ki imajo dva pravno močna prekrška s področja delovne zakonodaje, tako še vedno velja, vendar pa je naročnikom omogočena presoja, ali se je ponudnik poboljšal.

Zakon se uporablja tako, da lahko podjetje naročniku predloži dokaze, da je sprejelo zadostne ukrepe, s katerimi lahko dokaže svojo zanesljivost kljub obstoju razlogov za izključitev. Za zadostne ukrepe šteje plačilo ali zaveza plačati nadomestilo za vso škodo, povzročeno s kršitvami, aktivno sodelovanje s preiskovalnimi organi za celotno razjasnitev dejstev in oko-

liščin ter sprejetje konkretnih tehničnih, organizacijskih in kadrovskih ukrepov, ustreznih za preprečitev nadaljnjih kršitev. Če naročnik oceni, da dokazi o poboljšanju zadoščajo, podjetja ne izključi iz postopka javnega naročanja, drugače pa.

Ali KPL dela? Za državo in za Ljubljano

Ne glede na prihodnji morebitni odpustek KPL, ki ga bodo utemeljevali naročniki, za zdaj velja, da na obstoječih gradbiščih KPL ne bi smelo biti. Ker velja izključitev, niso smeli dobiti posla in torej niso bili izbrani ne kot izvajalec, ne kot partner, ne kot podizvajalec.

Kako je torej mogoče, da na Darsovem gradbišču in gradbišču mestne občine Ljubljana vidimo vse polno strojev in delavcev z oznakami KPL?

KPL svoje težave rešuje prek podjetja PZG. Naročniki družbi KPL gledajo skozi prste. Posel je uradno oddan PZG, delajo pa delavci in stroji KPL. Takoj po objavi prvega članka o težavah KPL se je pojavila ta neuradna razlaga. Mimogrede, PZG je mikroenota, KPL je veliko podjetje.

Res je bilo mogoče tako delavce v uniformah KPL kot stroje KPL zaslediti na gradbišču dolejnjske avtoceste med Grosupljem in Višnjo Goro.

Najnovejše slike teh razmer pa so iz Ljubljane. Z obnove Letališke. Naročnik obnove je mestna občina Ljubljana. Oktobra je MOL podpisal pogodbo o rekonstrukciji Letališke ceste v Ljubljani. Za izvajalca je bil izbran

PZG s partnerjem Prenova - Gradbenik. Med podizvajalci so Javna razsvetljava, VOC in Nigrad. KPL ni nikjer. Kako torej lahko delajo?

Vprašanja smo prejšnji tork poslali na PZG, KPL, MOL, Dars in DRI.

Dars in DRI: Nimamo pristojnosti ugotavljati, kje so delavci zaposleni

Odgovorili so nam z Darsa in pri DRI, ki je bil nadzorni inženir.

»V skladu s pogodbo so dela na gradbišču Grosuplje-Višnja Gora izvajali trije partnerji, med drugim družba PZG. Izvajalec je pred začetkom del skladno z zakonom o varnosti in zdravju pri delu in uredbo poleg preostale zahtevane dokumentacije podpisal pisni sporazum o skupnih ukrepih za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu na skupnem delovišču in predal tudi evidenčni list zaposlenih na tem delovišču. Iz obeh dokumentov je bilo razvidno, da gre za delavce družbe PZG.

Med izvajanjem del smo opazili, da delavci in mehanizacija niso enotno opremljeni z oznakami oziroma da nekateri delavci nosijo odsevne telovnike z oznako KPL, prav tako so bili z nalepkami KPL označeni določeni stroji. DRI, nadzorni inženir, je PZG opozoril, da smejo dela izvajati samo delavci družbe PZG, v primeru naknadnega vključevanja podizvajalcev pa mora izvajalec pridobiti soglasje naročnika, kot je določeno tudi v pogodbi. Izvajalec je obrazložil, da so delavci na gradbišču zaposleni v družbi PZG, nimajo

pa še delovnih oblek z oznako družbe. Enaka je bila obrazložitev tudi glede mehanizacije, ta naj bi bila v lasti PZG, ni pa še bila opremljena z novimi nalepkami družbe. Ugotavljanje oziroma preverjanje, kje so posamezni delavci dejansko zaposleni, ni v pristojnosti nadzornega inženirja oziroma za to nima pooblastil,« še dodajo na DRI in Darsu.

Kakšni so razmerja in povezave med PZG in KPL?

KPL je v stoddostni lasti družbe MG Mind iz Mrkonjič Grada v BiH. KPL so kupili iz stečajne mase CPL leta 2015. Zanimanja za KPL ni bilo malo, na koncu pa sta bila dva glavna tekmeča za nakup, zmagoviti MG Mind in Pomgrad. Cena je bila 7,9 milijona evrov.

Slovenski mediji so tedaj objavljali opozorila. Tako je, denimo, Delo o lastniku kronskega gradbinca MOL, kjer je župan Zoran Janković, zapisalo: »MG Mind iz Mrkonjič Grada v Republiki srbski vodi Mladen Milanović, ki ga tamkajšnji mediji označujejo za pripadnika tajkunske elite v Republiki srbski. Njegovo podjetje se je zaradi sumov korupcije znašlo na črnem seznamu Svetovne banke.« Za časopis Delo je stečajni upravitelj CPL Veljko Jan tudi povedal, da pri izbiri kupca drugih kriterijev, kot je cena, ni imel. Milanović in MG Mind LLC sta bila s črne liste Svetovne banke umaknjena leta 2018.

KPL ima dva prokurista, Miloša Milanovića iz BiH in Igorja Milanovića iz Ljubljane. Ima tudi dva direktorja, Marka Miletica in Radenka Čubića, oba z naslovom v BiH.

PZG je nekaj, kar smo Ljubljanci včasih poznali kot KPL Rast urejanje in vzdrževanje zelenih površin, potem pa kot KPL Rast gradnja cest. Družba KPL je bila tako še vse do leta 2017 lastnica PZG, nato pa je kot lastnik vstopil MG Mind. Lani je v lastništvo vstopila družba Ban Gradnja, danes pa je Ban Gradnja iz Banjaluke tudi edini lastnik PZG. Direktor PZG je Dragan Videkanjić.

KPL je bil še konec leta 2018 edini lastnik Tovarne asfalta Črnuče, zdaj pa je edini lastnik Tovarne asfalta prav tako Ban Gradnja. Tudi tu je direktor Dragan Videkanjić. Nad Tovarno asfalta Črnuče je bil leta 2016 začet in nato ustavljen postopek stečaja.

PZG, KPL in Jankovičev MOL - ne odgovarjajo

Povezave med podjetji so očitne. Vendar to ne pojasni, kako zakonito in na kakšni zakoniti pravni podlagi so na gradbišču MOL, ki mu županuje Zoran Janković, delavci in stroji KPL, če pa KPL ni ne izvajalec ne podizvajalec.

Na MOL, ki je naročnik javnih del, nam niso odgovorili na vprašanje, ali MOL kot skrben naročnik v naravi, torej na svojih gradbiščih, preverja, kdo izvaja dela in kakšne so morda zakonske omejitve in kršitve pri izvajanju del. Brez odgovora je ostalo tudi vprašanje, ali so stvari preverili na Letališki in zakaj bi bilo morda takšno preverjanje onkraj dolžne skrbnosti naročnika.

PZG in KPL pa smo vprašali o medsebojnih razmerjih, kako lahko na gradbiščih izvajalca PZG delajo stroji in delavci KPL. Ali je PZG kupil delavce in stroje, ali najema delavce in stroje? Skratka, kako so zakonito uredili razmere. Tudi od njihovih odgovorov nismo dobili. PZG, ki je izbrani izvajalec, smo včeraj še posebej poklicali. Odgovore so napovedali v eni uri, vendar se to tudi po štirih urah, prej pa v slabem tednu dni, ni zgodilo.

Dobili pa smo neuradno pravno mnenje z druge strani: tudi če so delavci in stroji naje-

ti, bi bilo mogoče govoriti o izogibanju določbam zakona o javnih naročilih. Takšno ravnanje je vseeno štet kot podizvajanje. Torej je v opisanem primeru nedopustno. Seveda pa mora ukrepati naročnik.

Ali vse skupaj kaže na poboljšanje KPL in zaupanje v PZG?

Razumemo, da delo gradbenikov ni, da odgovarjajo na novinarska vprašanja, ampak da obnavljajo ceste.

Razumemo, da podjetja po-

skušajo reševati razmere, v katerih se znajdejo, in si zagotoviti delo. Z delom in posli podjetja ter plačili so povezana delovna mesta in službe. Brez podjetja in posla ni plače.

Vendar pa sta na prvem mestu zakonitost poslov in zakonitost javnih naročil. Nezakonitosti ne sme biti, nezakonitost ne sme postati »konkurenčna prednost«. S tem se namreč s trga in iz javnih naročil izključujejo tisti, ki delajo zakonito. Izključevanje zakonitosti pa, vsaj deklarirano, ni cilj

ne korist te države, ne mestne občine Ljubljana, ne služb in ne ljudi.

Na vprašanje, ali se je KPL torej poboljšal in ali sta obe družbi, tako KPL kot PZG, vredni zaupanja, da delata za davkoplačevalski denar, nimamo jasnega odgovora DA. Je pa res, da o tem ne presojuje mediji, še posebej ne Finance. O tem presojuje naročniki, ki imajo dostop do denarja davkoplačevalcev. Standardi države in, denimo, mestne občine Ljubljana pa so neredko zelo drugačni.

■ Tako je bilo 15. novembra 2019 pri aktualni obnovi Letališke v Ljubljani videti tablo na javnem naročilu izbranega izvajalca PZG. Delali so stroji z jasnimi oznakami KPL.

Dnevnik.si

GOSPODARSTVO

STA

25. november 2019

25. november 2019 12:43

NAJNOVEJŠE

15 min **#foto Hrvaški učitelji: ko ti vlada kaže jezik, ji ti pokaži zobe**

16 min **Odbor DZ podprl predlog pokojninske novele**

20 min **Slovenske železnice se zanimajo za Nomago**

26 min **V Južnem Sudanu politični zastoj, ZDA odpoklicale veleposlanika**

46 min **Arabska liga zavrača odločitev ZDA glede izraelskih naselbin**

Vse objave

Gospodarsko razpoloženje se je novembra še poslabšalo

Gospodarska klima v Sloveniji se je novembra znižala tako na mesečni kot na letni ravni. Na mesečni ravni se je vrednost kazalnika spustila za 1,7 odstotne točke, na letni pa za 7,6 odstotne točke, je sporočil državni statistični urad. S četrtem zaporednim padcem se je gospodarsko razpoloženje že precej približalo dolgoletnemu povprečju.

Fotografija je simbolična. (Foto: Jaka Adamič)

Vrednost kazalnika gospodarske klime je bila novembra pri 2,4 odstotne točke.

Znižanje kazalnika gospodarske klime na mesečni ravni statistični urad pripisuje kazalnikom zaupanja v predelovalnih dejavnostih, za 0,7 odstotne točke, trgovini na drobno, za 0,7 odstotne točke, in med potrošniki, za 0,5 odstotne točke.

Vpliv kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih je bil na mesečno spremembo gospodarske klime tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne

točke), medtem ko kazalnik zaupanja v **gradbeništvu** tokrat na mesečno spremembo ni vplival.

Od januarja je vrednost kazalnika padla že za 9,7 odstotne točke in se je tako že precej približala dolgoletnemu povprečju, še navajajo statistiki. Od dolgoletnega povprečja je vrednost višja le še za 2,7 odstotne točke. Gospodarsko razpoloženje je bilo nazadnje tako negativno konec leta 2014.

Na letni ravni se je vrednost kazalnika novembra poslabšala za 7,6 odstotne točke, znižanje pa je posledica negativnih vplivov kazalnikov zaupanja v vseh opazovanih dejavnostih.

Najbolj je na letno znižanje vrednosti kazalnika vplival kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih (za 3,9 odstotne točke), sledili so kazalniki zaupanja med potrošniki (za 1,7 odstotne točke), v storitvenih dejavnostih (za 0,9 odstotne točke), v **gradbeništvu** (za 0,8 odstotne točke) in v trgovini na drobno (za 0,3 odstotne točke).

Pregled poslovnih tendenc medtem kaže, da se je junija kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih znižal, prav tako v trgovini na drobno. V storitvenih dejavnostih je bilo zaupanje enako kot prejšnji mesec, v **gradbeništvu** pa je bilo nekoliko višje.

Večina kazalnikov stanj in pričakovanj se je glede ne minuli mesec poslabšala

Vrednost kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih se je novembra na mesečni ravni znižala za dve odstotni točki, na letni ravni pa za 10 odstotnih točk. Za tri odstotne točke je bila vrednost kazalnika nižja tudi od dolgoletnega povprečja.

Kazalnika skupna naročila in zaloge končnih izdelkov sta se glede na oktober izboljšala za šest oz. eno odstotno točko, kazalnik pričakovana proizvodnja pa se je poslabšal za 12 odstotnih točk.

Vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno je bila novembra za 13 odstotnih točk nižja kot oktobra in pet odstotnih točk nižja kot novembra lani. Na poslabšanje kazalnika je vplival predvsem kazalnik prodaja.

Večina kazalnikov stanj in pričakovanj se je glede ne minuli mesec poslabšala, izjema je bil kazalnik pričakovani poslovni položaj, ki se je nekoliko izboljšal.

Vrednost kazalnika zaupanja v **gradbeništvu** je bila novembra za eno odstotno točko višja kot oktobra, na letni ravni pa se je znižala za 17 odstotnih točk. Še vedno pa je višja od dolgoletnega povprečja, in sicer za 19 odstotnih točk.

V storitvenih dejavnostih je bila vrednost kazalnika zaupanja novembra enaka kot oktobra, glede na lanski november pa je bila tri odstotke nižja. Vrednost kazalnika zaupanja se že tri zaporedne mesece ni spremenila.

INŽENIRKA LETA

rš

25. november 2019

25. november 2019 2:23

NAJNOVEJŠE

29 min

O posebnih
dovolilnicah
občina ne
razmišlja

30 min

#video Dončić z
41 točkami
nadigral Hardna
za zmago Dallasa

44 min

Komunikacija z
2D-podobami

1 ura

Tekoče stopnice v
Plavi laguni naj bi
stekle jeseni 2020

1 ura

Lučka Rakovec,
športna plezalka:
Kot plezalna
družba smo nekaj
posebnega

Vse objave

Znanih je deset nominirank za inženirko leta 2019

Znana je druga generacija nominirank za inženirko leta, ki jih je komisija izbrala izmed kandidat, ki so lahko zgled in navdih mlajšim generacijam deklet. Lani je naziv pripadel Dori Domajnko, inženirki elektrotehnike v podjetju RLS.

Dora Domajnko

Namen izbora, ki poteka drugo leto, je čim širša in učinkovita družbena promocija inženirk. Tudi letošnje glavno merilo izbora nominirank je bila raznolikost – glede na izobrazbo, starost, organizacijo oziroma zaposlovalca, področje dela, dosedanje pojavnost in poklicno usmeritev. Izbor, ki poteka v soorganizaciji revije IRT3000, družbe Mediade ter drugih sodelujočih partnerjev, je del projekta Inženirke in inženirji bomo!. Inicijativa mlade z dogodki na gimnazijah in v šolskih centrih že osmo leto navdušuje za **inženirstvo**, tehniko, naravoslovje in inovativnost.

Z izborom inženirke leta organizatorji naslavljajo predvsem problem nevidnosti inženirk, ki prispevajo k razvoju tehnologije ter napredku

gospodarstva in družbe kot celote. V Evropi je na študijih znanosti, tehnologije, inženiringa in matematike le dobra četrtina deklet, v Sloveniji od treh študentov ena. Eden glavnih razlogov, zakaj se dekleta ne odločajo za inženirske poklice, je pomanjkanje zgledov in pojasnil o pomembnosti vloge in prispevka inženirjev k razvoju družbe.

Med letošnje nominiranke so uvrščene: Aida Kamišalić Latifić, raziskovalka in predavateljica na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru, Ana Robnik, svetovalka za telekomunikacije in skrbnica raziskovalnih projektov v podjetju Iskratel Kranj, Barbara Bukvič, pooblaščenka inženirka v podjetju IBE, Eneja Osterman, projektna vodja na področju energetskih rešitev v podjetju Interenergo, Kaja Zupančič, avtomatičarka v službi vzdrževanja tovarne v podjetju Revoz, Katja Popović, razvojna inženirka v podjetju Gorenje Orodjarna, Mia Lesjak, tehnologinja v oddelku brizganja plastike v podjetju BSH Hišni aparati, Nika Mlinarič, letalska inženirka v podjetju AFormX, Nina Lah, vodja laboratorija za analizo delcev v podjetju Lek, in Vildana Sulić Kenk, vodja razvojne skupine v podjetju Fotona.

Na odločitev, katera od nominirank predstavlja največji zgled in navdih mladim, s svojimi glasovi enakovredno vplivajo štiri skupine oziroma deležniki izbora: vse nominiranke za priznanje inženirka leta, predstavniki medijev, dijakinje srednjih šol ter predstavniki organizatorja in partnerjev. Inženirka leta 2019, ki bo nasledila magistrico elektrotehnike in razvojno inženirko v gazeli RLS merilna tehnika Doro Domajnko, bo razglašena 8. januarja prihodnje leto. **rš**

Gospodarsko razpoloženje pri nas slabše, v Nemčiji rahlo boljše

Kazalniki zaupanja se slabšajo štiri mesece zapored, svetla točka so storitve. Na drugi strani lfo pričakuje nemško gospodarsko rast v zadnjem četrtletju.

Objavljeno
25. november 2019 11.00

Posodobljeno
25. november 2019 11.04

Gospodarska klima v Sloveniji je padla na raven izpred petih let, še najbolj optimistični so ponudniki storitev. Foto: Voranc Vogel

Miha Jenko

Ljubljana - Gospodarsko razpoloženje v Sloveniji se je tudi v novembru 2019 glede na prejšnji mesec poslabšalo in se je tako že precej približalo dolgoletnemu povprečju. To je bilo že četrto zaporedno mesečno znižanje tega kazalnika, ugotavlja državni statistični urad (Surs). Gospodarsko razpoloženje je bilo nazadnje tako negativno konec leta 2014.

Z izjemo storitev, kjer je je bilo razpoloženje nekaj boljše, so ta mesec upadli kazalniki zaupanja v predelovalnih dejavnostih, v trgovini na drobno in med potrošniki, kazalnik zaupanja v **gradbeništvu** pa tokrat na mesečno spremembo ni vplival.

Gospodarsko razpoloženje se je precej poslabšalo tudi na letni ravni in to na vseh področjih. V novembru 2019 je bil kazalnik gospodarske klime za 7,6 odstotne točke nižji kot novembra lani. Najbolj se je znižal kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih (za 3,9 odstotne točke), sledili so kazalniki zaupanja med potrošniki (za 1,7 odstotne točke), v storitvenih dejavnostih (za 0,9 odstotne točke), v **gradbeništvu** (za 0,8 odstotne točke) in v trgovini na drobno (za 0,3 odstotne točke).

Ifo pričakuje nemško rast v zadnjem četrtletju

Medtem pa se je razpoloženje med nemškimi direktorji končno nekoliko izboljšalo, podjetja nekaj bolj optimistično gledajo na aktualne razmere kot oktobra, ugotavlja Ifo. Münchenski ekonomski inštitut še izpostavlja, da nemško gospodarstvo kaže večjo odpornost in pričakuje, da se bo - po letošnjih pretresih - nemški BDP v zadnjem četrtletju vendarle povečal, in sicer za 0,2 odstotka.

Tudi v največji evropski ekonomiji so razlike med posameznimi sektorji gospodarstva. Tamkajšnja industrija je sicer še vedno v recesiji, podjetja pa pričakujejo zmanjšanje proizvodnje. Na drugi strani pa so tudi nemški ponudniki storitev bolj optimistični, še posebej zadovoljni pa so trgovci, ki pričakujejo obilne božične nakupe, izpostavlja Ifo.

Inovacija Hidrie za zeleno mobilnost

Na Jesenicah bo korporacija Hidria izdelovala dele za električna in hibridna vozila, ki so velika inovacija. Med kupci bodo BMW, Mercedes ...

URŠA PETERNEL

Jesenice – Korporacija Hidria je včeraj na Jesenicah predstavila pomembno inovacijo s področja električne mobilnosti. Gre za inovativno tehnologijo proizvodnje statorjev in rotorjev za pogonske elektromotorje, ki so ključni del električnih in hibridnih vozil prihodnosti. Po zaslugi inovacije, imenovane HidriaBond, bodo električna vozila imela nižjo porabo in daljši domet, postala pa bodo tudi cenovno dostopnejša. V svoje hibridne in električne avtomobile bosta omenjene statorje in rotorje v letu 2021 začela vgrajevati tudi BMW in Daimler-Mercedes.

Razvoj nove tehnologije spajanja lamel brez mehanskih povezav je trajal tri leta, pri njem pa je sodelovala ekipa strokovnjakov pod vodstvom razvojne inženirke dr. Špele Bolka.

Kot je povedalo vodstvo Hidrie, so že sklenili za več kot 300 milijonov evrov novih pogodb, kar je eden največjih poslov v zgodovini

slovenske avtomobilske dobaviteljske industrije.

Proizvodnja po inovativni tehnologiji bo potekala v proizvodnih prostorih na Jesenicah. Kot so napovedali v Hidrii, bodo tudi na novo zaposlovali, v prihodnjih letih naj bi zaposlili

več kot 150 novih sodelavcev, predvsem strokovnjakov tehničnih smeri. V naslednjih nekaj letih bodo v razvoj in v nove visokotehnološke proizvodne kapacitete vložili še več kot 150 milijonov evrov.

Predstavitve na Jesenicah so se udeležili tudi minister

za izobraževanje, znanost in šport Jernej Pikalo, državni sekretar na ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo Aleš Cantarutti in jeniški župan Blaž Račič.

Razvojna inženirka iz Hidrie dr. Špela Bolka je gostom, tudi ministru Jernejju Pikalu, predstavila inovativno tehnologijo proizvodnje statorjev in rotorjev. / Foto: Gorazd Kavčič

Potrebujemo dva objekta za energetska izkoriščanje nenevarnih odpadkov

Energijska izraba odpadkov je nepogrešljiv element celovitega koncepta ravnanja z odpadki, pravi Niko Samec, vodja laboratorija za zgorevanje in okoljsko inženirstvo.

Darja Kocbek

Energijska izraba odpadkov je nepogrešljiv element celovitega koncepta ravnanja z odpadki.

Šest občin je Ministrstvo za okolje in prostor RS obvestilo, da ne nasprotujejo dograditvi objekta za termično obdelavo odpadkov na njihovem območju. Mestna občina Maribor bi ga vključila v sistem daljinskega ogrevanja. Mestna občina Ljubljana ima v svojih prostorskih načrtih postavitev takšnega objekta predvideno na dveh lokacijah. Mestna občina Ptuj ima energetski objekt za termično obdelavo opredeljen v izvedbenem delu svojega prostorskega načrta.

Občini Jesenice in Kočevje postavitvi sežigalnice nista nenaklonjeni in sta ministrstvo zaprosili za dodatne informacije. Občina Šalovci je izrazila zanimanje, vendar občina Hodoš nasprotuje postavitvi sežigalnice na območju celotnega Pomurja. Odločitev o postavitvi objekta za termično obdelavo odpadkov nameravajo na ministrstvu sprejeti po sestankih z zainteresiranimi občinami.

Na voljo so različni postopki za energijsko izrabo odpadkov

Niko Samec, vodja laboratorija za zgorevanje in okoljsko inženirstvo na Fakulteti za strojništvo Univerze v Mariboru, sežiganje odpadkov, ki so primerni za energijsko izrabo in jih ni mogoče na okoljsko in ekonomsko primeren način reciklirati oziroma snovno izrabiti, strokovno zelo podpira. Za energijsko izrabo odpadkov je po njegovih besedah mogoče uporabljati različne postopke. »Vedno pa je treba upoštevati veljavne predpise varstva okolja glede izpustov škodljivih snovi v dimnih plinih in trdnih ostankih po sežigu oziroma sosežigu. Poleg tega je potrebno zagotoviti učinkovit nadzor nad obratovanjem takšnih naprav,« nam je razložil.

Energijska izraba odpadkov (Waste to Energy) je nepogrešljiv element celovitega koncepta ravnanja z odpadki, nadalje razlaga Niko Samec. Po eni strani omogoča ustrezno stopnjo samostojnega reševanja problematike odpadkov na ravni države in zmanjšuje njeno odvisnost od uvoza goriv, pridobljenih iz odpadkov. To lahko ugodno vpliva na ceno storitev. Po drugi strani pa zagotavlja visoko stopnjo prilagajanja glede na spremembe v strukturi, sestavi in količinah odpadkov v prihodnje. Energijska izraba odpadkov prispeva tudi k deležu energije, pridobljene iz obnovljivih virov, in delno k zmanjšanju izpustov CO₂ fosilnega izvora. S sodelovanjem z ministrstvom za okolje in prostor je Niko Samec zadovoljen. Ocenjuje, da se v zadnjem času zelo trudijo poiskati ustrezne kratkoročne in dolgoročne rešitve.

Vseh odpadkov ni mogoče snovno predelati ali ponovno uporabiti

Da je sežig odpadkov in njihova energetska izraba ena od možnosti za koristno uporabo odpadkov, brez katere noben celovit sistem ravnanja z odpadki ne more delovati, razlagajo v Kemisu. »Že dolgo je namreč znano, da vseh odpadkov ni mogoče snovno

Foto: Kemis

predelati ali ponovno uporabiti, kar je seveda prednostni cilj ravnanja z odpadki,« so nam pojasnili. Za nekatere predelava ni mogoča zaradi snovnih lastnosti, predelava nekaterih pa ni ekonomsko upravičena oziroma na trgu ni zagotovljene porabe.

Termična predelava odpadkov je lahko sežig v posebnih sežigalnicah odpadkov, ki so namensko grajene za določeno skupino odpadkov, ali sežig v sežigalnicah mešanih odpadkov. »Za sežig določenih odpadkov je razumno uporabiti že obstoječe tehnološke kapacitete, ki omogočajo sosežig. V cementarnah, termoelektričnih objektih na premog oziroma lignit, pa tudi opekarnah praktično povsod v razvitem svetu uporabljajo določene skupine odpadkov,« razlagajo v Kemisu. Tak sežig zmanjšuje porabo primarnih energentov, v nekaterih primerih pa tudi primarnih surovin (cementarne s sežiganjem gum dobijo tako energijo, kot sta žveplo in železo, ki sta sestavini cementa).

Vseh odpadkov nikoli ne bomo v celoti snovno predelali v Sloveniji

»Na žalost nekatere nevladne organizacije nasprotujejo vsem rešitvam termične obdelave odpadkov (še posebno sosežigu), ob tem pa ne ponudijo realnih alternativnih rešitev,« za Slovenijo ugotavljajo v Kemisu. Tako imenovane »zero waste« rešitve, ki jih te organizacije zagovarjajo, imajo sicer pomembno osveščevalno in politično vlogo, vendar po pojasnitvah Kemisa praviloma v praksi ne prispevajo h kratkoročnemu reševanju problemov.

»Ker vseh odpadkov nikoli ne bomo v celoti snovno predelali v Sloveniji, nujno potrebujemo najmanj še dva objekta za energetsko izkoriščanje nenevarnih odpadkov. Z vključevanjem obstoječih objektov, katerih tehnologije omogočajo sosežig, bomo lahko bistveno izboljšali samozadostnost na področju ravnanja z odpadki v Sloveniji,« pojasnjujejo v Kemisu.

Ne glede na ozaveščanje se bodo količine odpadkov v Sloveniji v prihodnje še povečevale, so nam še povedali. Celoten proizvodni in tržni sistem, ki ga zahtevajo uporabniki po svetu, kaže, da se količine odpadkov na določenih segmentih zmanjšujejo, na drugih pa nastajajo novi, na primer sončni paneli za fotovoltaike ...

Novih kapacitet za termično obdelavo odpadkov je tudi v tujini zelo malo. Države, ki imajo naprave za energetsko izkoriščanje odpadkov, so že pred leti začele zavirati uvoz določenih odpadkov, saj morajo najprej poskrbeti za »svoje«. Dodaten problem bo v prihodnosti povzročilo zapiranje termoelektrarn na premog zaradi zahtev po zmanjšanju izpustov toplogrednih plinov, saj se bo število naprav za termično izrabo odpadkov dodatno zmanjšalo. Tudi v tujini bodo tako morali dograditi nove naprave za izrabo energije iz odpadkov, so prepričani v Kemisu.

Cene ravnanja z odpadki bodo kmalu bistveno višje

Ko govorimo o tovrstnih napravah, smo v Sloveniji po njihovih besedah v veliki zamudi, izjema je celjska regija, kjer so dogradili svoj objekt za izkoriščanje

toplote iz odpadkov. Zato bodo drugje kmalu cene ravnanja z odpadki bistveno višje, prihajalo pa bo tudi do zastojev pri oddajanju odpadkov. »Povečevale se bodo zaloge odpadkov, višali se bodo stroški, povečevala se bo požarna nevarnost ... Časa za razmišljanje nimamo več. Preveč študij ravnanja z odpadki in načrtov je že v predalih,« so zaskrbljeni v Kemisu.

Ministrstvo za okolje in prostor po njihovi oceni premalo vključuje in upošteva mnenja podjetij s področja ravnanja z odpadki, kot tudi mnenja »proizvajalcev« odpadkov. Prav tako ne spodbuja rešitev za sosežig v tehnoloških postopkih, ki so uveljavljene v razvitem svetu.

»Če ne bomo ukrepali, se bomo utopili v odpadkih«

Recikliranje odpadkov v čim večji meri podpirajo v podjetju AquafilSLO. Za tisti del odpadkov, ki ga ni mogoče reciklirati, pa je edina rešitev sežig. »Menim, da bi bilo bolj ekonomično in hitreje, če bi to izvajali v obstoječih objektih, kot da bi se lotili umeščanja v prostor nove sežigalnice,« nam je povedal direktor in član uprave AquafilSLO Denis Jahić. Problem je po njegovih besedah treba rešiti nemudoma, saj sosednje države že zapirajo svoje meje. »Če ne bomo ukrepali, se bomo utopili v odpadkih,« svari.

Podjetje AquafilSLO z ministrstvom za okolje in prostor zelo dobro sodeluje. »Poudarjam pa, da je odločitev o sežigalnici za termično izrabo odpadkov potrebno sprejeti na najvišji ravni, to je na ravni vlade. Ministrstvo za okolje in prostor namreč nima vseh pristojnosti za izpeljavo projekta,« pravi Denis Jahić.

Uporabiti je treba najnovejšo razpoložljivo tehnologijo

Lek ima sežigalnico odpadkov v Lendavi, kjer sežiga samo odpadke iz lastne proizvodnje, zato je njihova sestava v celoti nadzorovana. »Tudi sicer je naše stališče, da je gradnja sežigalnice utemeljena samo, če je

Novih kapacitet za termično obdelavo odpadkov je tudi v tujini zelo malo, nekatere države pa že zavirajo uvoz določenih odpadkov.

»Odločitev o sežigalnici je treba sprejeti na najvišji ravni, na ravni vlade.«

Denis Jahić, direktor in član uprave AquafilSLO

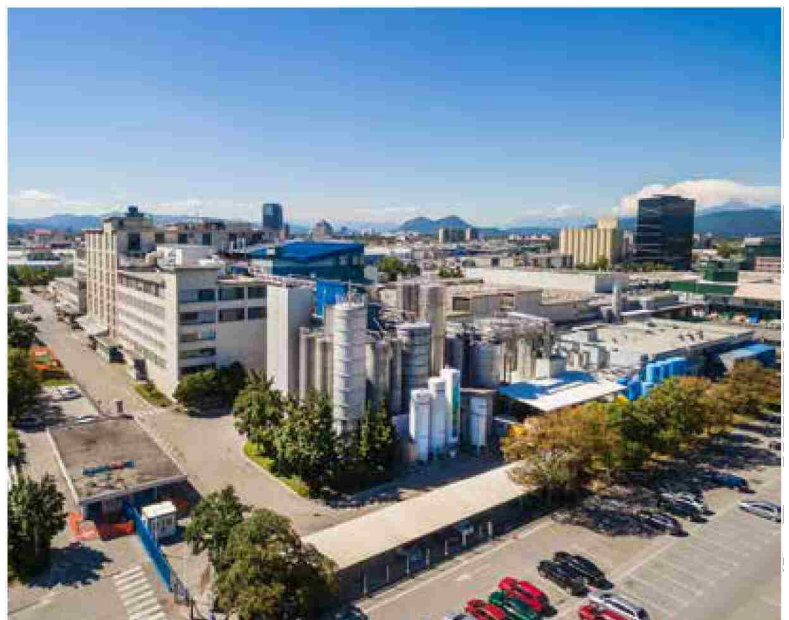

Foto: Klemis

Velik del odpadkov široke potrošnje je še vedno takih, da je trenutno najboljša rešitev sežig, pravi Antonija Božič Cerar.

uporabljena najnovejša razpoložljiva tehnologija in so zagotovljeni vsi pogoji za njeno brezhibno delovanje, kar vključuje on-line meritve ter strog in stalen nadzor. Sodobne tehnološke rešitve preprečujejo, da bi bili preseženi dovoljeni parametri izpustov v okolje in sežig v takem primeru samodejno ustavi,« nam je pojasnila Katarina Klemenc, direktorica za korporativno komuniciranje.

Sprejemanje normativov večkrat poteka relativno počasi

»Kot predstavniki gospodarstva smo večkrat povabljeni, da v zakonodajnih procesih sodelujemo s svojimi strokovnimi stališči in konkretnimi predlogi. Opažamo pa, da sprejemanje normativov večkrat poteka relativno počasi, kar ni v korist ne naravnega in ne gospodarskega okolja. Pri uveljavljanju evropskih smernic pa si želimo, da bi bilo čim manj njihovega neposrednega prevajanja in bi Slovenija upoštevala svoje posebnosti ter pretehtano uvajala tiste rešitve, ki so se v tujini že izkazale kot dobre,

ter obenem ohranjala svojo dobro prakso,« nam je glede sodelovanja z ministrstvom pojasnila Katarina Klemenc.

Slovenija na področju odstranjevanja odpadkov ni samozadostna

»Kljub temu da je odgovorno ravnanje z odpadki sestavni del vsake družbe in celotnega gospodarstva, Slovenija na področju odstranjevanja odpadkov ni samozadostna. V skupini Helios podpiramo vse aktivnosti, ki bodo zagotovile čimprejšnjo samozadostnost na področju ravnanja z odpadki ter omogočale njihovo varno odstranjevanje v skladu z najnovejšimi tehnologijami,« nam je povedala Maša Bantan Marot, vodja korporativnega komuniciranja v skupini Helios. S sodelovanjem z institucijami na področju ravnanja z odpadki vključno z ministrstvom za okolje in prostor ter GZS so v skupini Helios zadovoljni.

Bolje je, da odpadki gorijo kontrolirano v primernih objektih, kot v požarih

»Obstajajo mnenja, da v krožnem gospodarstvu ni prostora za sežigalnice, vendar moramo priznati, da je velik del odpadkov široke potrošnje še vedno takih, da je trenutno najboljša rešitev zanje sežig, ker velik del proizvodov še ni zasnovanih tako, da bi podpirali krožnost,« nam je pojasnila Antonija Božič Cerar iz GZS - Službe za varstvo okolja.

Trenutno je po njenih besedah sežig najboljša rešitev za velik del odpadkov. Bolje je, da gorijo kontrolirano v primernih objektih s koristno izrabo toplote kot pa v požarih, ki smo jim zadnje čase priča v Sloveniji. Smotno je izkoristiti že obstoječe objekte in njihove zmogljivosti. Po sedanjih ocenah v Sloveniji letno pridelamo 300.000 ton odpadkov, ki so primerni za sežig. Največji delež tovrstnih odpadkov predstavljajo odpadki iz gospodinjstev, pravi Antonija Božič Cerar. ⁸³

Industrija in trgovina prevladujeta med največjimi skupinami

Ključne skupine po velikosti prodaje so iz predelovalnih dejavnosti, trgovine in energetike.

Darja Močnik, Analitika GZS

38
skupin iz
predelovalnih
dejavnosti in
22
iz trgovine.

**Največje skupine
po prodaji:
Petrol, Gen,
Mercator.**

Skupine iz trgovine
in predelovalnih
dejavnosti ustvarijo
okrog
37 %
prodaje.

Med 80 največjimi skupinami jih je 38 iz predelovalne dejavnosti

Osemdeset največjih skupin v Sloveniji po kriteriju letne prodaje je v letu 2018 skupaj ustvarilo 30 milijard evrov prodaje oz. v povprečju 374,5 milijona evrov na skupino. Razpon od največje do najmanjše skupine je bil širok (od 5,4 milijarde evrov do 82 milijonov evrov), pri čemer se je delež prodaje na tujem trgu gibal vse od 0 do 99,6 odstotka, s sredinsko vrednostjo (mediana) pri 58 odstotkih. Na tujem trgu je 80 največjih skupin ustvarilo 15,8 milijarde evrov prodaje ali 52,9 odstotka vseh čistih prihodkov od prodaje.

Zaradi različnih poslovnih modelov in raznolikosti dejavnosti se produktivnost dela, merjena s kazalnikom dodana vrednost na zaposlenega, med največjimi skupinami precej razlikuje. Kar nekaj skupin ima del proizvodnje (pretežno v državah z nižjimi stroški dela) ali prodajnih aktivnosti v tujini (pretežno v državah z višjimi stroški dela), kar jim agregatno nekoliko znižuje kazalnike produktivnosti, a izboljšuje kazalnike dobičkonosnosti oz. rezultat pod črto. Med največjimi 10 skupinami tako dodana vrednost na zaposlenega niha od 19 tisoč evrov (trgovina z veliko zaposlenimi) do 103 tisoč evrov (energetika), mediana dodane vrednosti na zaposlenega pa znaša 42 tisoč evrov. Določene skupine na lestvici so del drugih skupin ter zaradi svoje specifične funkcije in narave dejavnosti z malo zaposlenimi ustvarjajo velike prodajne prihodke (trgovina, trgovanje z električno energijo).

Med 80 največjimi skupinami jih 38 skupin spada med predelovalne dejavnosti, ki po čistih prihodkih od prodaje zavzemajo 36,7-odstotni delež, po izvozu 51,9-odstotni delež, po zaposlenih 51,2-odstotni delež. 53,5-odstotni delež dosegajo po ustvarjeni dodani vrednosti in 58,5-odstotnega po dobičku. Glavnina teh skupin ima hčerinske družbe v tujini in jih lahko uvrščamo ob bok evropskim multinacionalkam.

Druga najmočnejša dejavnost po številu skupin predstavlja dejavnost trgovine, kamor med 80 največjih skupin spada 22 trgovskih skupin, ki se ukvarjajo tako z veleprodajo kot maloprodajo. Te ustvarijo 37 % čistih prihodkov od prodaje, 23,5 % izvoza, šestino ustvarjene dodane vrednosti ter zaposlujejo slabo četrtno zaposlenih in ustvarijo dobro šestino ustvarjenega dobička.

Tretja dejavnost po številu skupin je energetika, kjer je med 80 največjimi skupinami šest skupin. Te predstavljajo šestino ustvarjenih prihodkov in desetino dodane vrednosti, 5,8-odstotni delež zaposlenih in 8,1-odstotni delež ustvarjenega dobička. Sledijo štiri skupine iz dejavnosti prometa in skladiščenja (s 3,5-odstotnim deležem po prihodkih) ter tri skupine iz **gradbeništvu** (z 1,4-odstotnim deležem po prihodkih).

Med največjimi skupinami sta dve iz trgovine in dve iz energetike. V proizvodnem sektorju med skupinami, ki ustvarijo več kot milijardo evrov prodaje, nastopajo tri. Najvišje je uvrščena skupina Lek (1,36 milijarde evrov), tesno ji sledita skupina Krka (1,33 milijarde evrov) in skupina Gorenje (1,19 milijarde evrov). Z letno realizacijo med 700 in 850 milijonov sledijo 3 skupine v predelovalni dejavnosti (Kolektor, SIJ, Impol), katerih dodana vrednost na zaposlenega znaša med 44 in 53 tisoč evrov ter pretežni del prihodkov ustvarijo na tujih trgih (64-94 %).

Seznam 80 največjih skupin (konsolidiranih bilanc), 2018

Rang	Naziv skupine	Dejavnost	Čisti prihodki od prodaje, v mio EUR	% prodaje na tujem trgu 2018	Čisti dobiček/ izguba, v mio EUR	Število zaposlenih	Dodana vrednost na zaposlenega
1	SKUPINA PETROL	Trgovina	5.417	49,4	91,8	3.659	69.257
2	SKUPINA GEN	Energetika	2.370	79,6	40,7	1.344	103.212
3	SKUPINA MERCATOR	Trgovina	2.177	0,9	1,6	18.847	18.861
4	SKUPINA HSE	Energetika	1.472	63,4	-11,8	3.082	81.976
5	SKUPINA LEK	Predel. dejavnosti	1.365	97,0	128,9	4.959	96.441
6	SKUPINA KRKA	Predel. dejavnosti	1.332	0,0	174,0	11.129	67.549
7	SKUPINA GORENJE	Predel. dejavnosti	1.186	90,3	-111,2	11.098	24.931
8	SKUPINA KOLEKTOR HOLDING	Predel. dejavnosti	821	63,5	18,5	5.776	43.507
9	SKUPINA SIJ	Predel. dejavnosti	803	84,6	-8,0	3.825	48.012
10	SKUPINA IMPOL 2000	Predel. dejavnosti	728	94,4	36,7	2.348	53.488
11	SKUPINA TELEKOM	IKT dejavnosti	715	15,5	33,3	3.361	88.731
12	SKUPINA ELES	Energetika	536	60,7	17,7	2.081	64.813
13	SKUPINA TUŠ HOLDING	Trgovina	487	0,4	1,9	2.874	24.989
14	SKUPINA SLOVENSKE ŽELEZNICE	Promet, skladišč.	423	44,4	29,7	8.543	39.127
15	SKUPINA LIDL SLOVENIJA	Trgovina	393	98,6	10,5	1.625	38.154
16	SKUPINA ACH 2	Trgovina	360	25,3	5,8	532	49.848
17	SKUPINA TAB	Predel. dejavnosti	336	96,6	31,2	1.420	60.598
18	SKUPINA LTH CASTINGS	Predel. dejavnosti	315	99,6	45,9	3.004	48.545
19	SKUPINA HELIOS	Predel. dejavnosti	312	88,4	17,5	1.723	47.405
20	SKUPINA ADRIA MOBIL	Predel. dejavnosti	309	96,1	51,6	1.800	47.829
21	SKUPINA HIDRIA HOLDING	Predel. dejavnosti	266	91,4	12,3	2.129	45.113
22	SKUPINA JAVNI HOLDING LJUBLJANA	Strok., znan. in tehn. dejavnosti	263	0,0	-11,9	2.369	40.168
23	SKUPINA SALUS	Trgovina	253	7,2	4,3	385	33.735
24	SKUPINA POŠTA SLOVENIJE	Promet, skladišč.	251	7,0	10,4	5.924	29.722
25	SKUPINA UNIOR	Predel. dejavnosti	246	84,5	12,2	3.112	32.384
26	SKUPINA LES-MMS	Trgovina	233	57,7	12,0	1.518	38.937
27	SKUPINA LUKA KOPER	Promet, skladišč.	226	68,8	58,1	1.172	137.993
28	SKUPINA KOVINTRADE	Trgovina	206	51,9	3,2	367	44.424
29	SKUPINA CIMOS	Predel. dejavnosti	204	91,9	4,7	2.384	30.800
30	SKUPINA ELEKTRO CELJE	Energetika	181	0,0	12,6	709	82.540
31	SKUPINA POMGRAD	Gradbeništvo	180	17,0	2,4	839	34.273
32	SKUPINA EMIL FREY AUTOMOBIL HOLDING	Trgovina	170	9,5	5,6	56	192.505
33	SKUPINA INTEREUROPA, GLOBALNI LOGISTIČNI SERVIS,	Promet, skladišč.	160	59,2	4,8	1.286	32.715
34	SKUPINA CGP	Gradbeništvo	158	1,5	9,3	549	50.835
35	SKUPINA ELEKTRO MARIBOR	Energetika	153	0,0	15,2	907	80.513

Rang	Naziv skupine	Dejavnost	Čisti prihodki od prodaje, v mio EUR	% prodaje na tujem trgu 2018	Čisti dobiček/ izguba, v mio EUR	Število zaposlenih	Dodana vrednost na zaposlenega
36	SKUPINA HIT	Gostinstvo in turizem	152	5,8	3,3	2.121	38.790
37	SKUPINA TPV	Predel. dejavnosti	152	57,3	3,2	1.202	32.189
38	SKUPINA PLASTA	Predel. dejavnosti	151	69,1	14,0	875	51.769
39	SKUPINA DOMEL HOLDING	Predel. dejavnosti	149	91,0	6,7	1.268	39.239
40	SKUPINA CONTITECH SLOVENIJA	Predel. dejavnosti	144	98,7	14,6	638	64.443
41	SKUPINA JANUS TRADE	Trgovina	141	3,5	3,1	104	73.005
42	SKUPINA AVTO AKTIV INTERMERCATUS	Trgovina	139	0,3	4,3	444	33.718
43	SKUPINA JATA EMONA	Predel. dejavnosti	136	12,1	6,3	949	32.994
44	SKUPINA ELRAD INTERNATIONAL	Predel. dejavnosti	134	93,5	12,6	1.549	26.962
45	SKUPINA TRIMO	Predel. dejavnosti	128	81,7	-2,4	533	47.461
46	SKUPINA I.P.S.	Predel. dejavnosti	128	98,4	9,5	997	37.720
47	SKUPINA ISKRAEMECO	Predel. dejavnosti	127	96,1	9,1	759	49.294
48	SKUPINA ETI	Predel. dejavnosti	124	91,6	4,2	1.614	27.953
49	SKUPINA ELEKTRO PRIMORSKA	Energetika	123	5,1	7,0	522	78.537
50	SKUPINA CALCIT	Rudarstvo	118	90,9	7,7	230	127.790
51	SKUPINA KOMPAS SHOP	Trgovina	118	0,2	4,2	241	49.461
52	SKUPINA ADVENTURA HOLDING	Transport	113	12,3	3,8	1.475	29.402

Rang	Naziv skupine	Dejavnost	Čisti prihodki od prodaje, v mio EUR	% prodaje na tujem trgu 2018	Čisti dobiček/ izguba, v mio EUR	Število zaposlenih	Dodana vrednost na zaposlenega
53	SKUPINA INTERSPORT	Trgovina	112	56,1	1,1	1.060	17.829
54	SKUPINA AKRAPOVIČ	Predel. dejavnosti	111	98,8	14,7	1.088	53.139
55	SKUPINA RASTODER	Trgovina	111	82,2	10,4	55	244.636
56	SKUPINA JUB	Predel. dejavnosti	111	70,1	3,9	760	38.976
57	SKUPINA MSIN	Predel. dejavnosti	111	56,7	2,6	1.210	36.752
58	SKUPINA ŠTAJERSKI AVTO DOM	Trgovina	109	3,7	0,8	132	49.021
59	SKUPINA FARMADENT	Trgovina	107	7,2	1,7	88	71.168
60	SKUPINA SPORTINA	Trgovina	107	6,9	-1,9	1.350	17.311
61	SKUPINA ISKRATEL	Predel. dejavnosti	104	50,2	4,0	869	40.361
62	SKUPINA MEDIS INTAGO	Trgovina	100	57,4	8,4	320	79.878
63	SKUPINA VIPAP	Predel. dejavnosti	99	89,5	-1,3	456	40.412
64	SKUPINA DON DON	Predel. dejavnosti	94	69,8	4,7	1.585	18.282
65	SKUPINA CELJSKE MESNINE	Predel. dejavnosti	93	13,2	3,6	546	34.484
66	SKUPINA ISKRA	Predel. dejavnosti	91	64,2	5,9	1.172	34.599
67	SKUPINA GMT	Trgovina	90	0,0	3,4	347	42.132
68	SKUPINA HARVEY NORMAN EUROPA	Trgovina	90	27,2	2,2	486	40.541

Rang	Naziv skupine	Dejavnost	Čisti prihodki od prodaje, v mio EUR	% prodaje na tujem trgu 2018	Čisti dobiček/ izguba, v mio EUR	Število zaposlenih	Dodana vrednost na zaposlenega
69	SKUPINA DISS	Trgovina	89	1,1	2,1	74	77.318
70	SKUPINA REGIA GROUP	Strok., znan. in tehn. dejavnosti	89	5,0	2,1	308	41.202
71	SKUPINA G4	Predel. dejavnosti	89	69,3	8,4	799	38.897
72	SKUPINA ISKRA MEHANIZMI HOLDING	Predel. dejavnosti	88	89,1	0,6	624	29.031
73	SKUPINA NELINTA	Predel. dejavnosti	87	85,8	13,2	341	96.624
74	SKUPINA DZS	Trgovina	87	1,1	1,2	1.026	32.774
75	SKUPINA KOSTAK	Oskrba z vodo, odpadki	86	5,7	1,6	511	36.183
76	SKUPINA WEILER ABRASIVES	Predel. dejavnosti	85	93,0	2,8	814	37.234
77	SKUPINA ELAN	Predel. dejavnosti	85	92,0	-0,3	781	35.360
78	SKUPINA CPK INVEST	Gradbeništvo	84	9,7	0,7	451	38.556
79	SKUPINA SALONIT	Predel. dejavnosti	83	51,8	17,5	398	94.706
80	SKUPINA FRUTAROM ETOL	Predel. dejavnosti	82	87,8	11,6	327	94.262

Vir podatkov: Ajpes, konsolidirana letna poročila za leto 2018 (javno objavljena do 7. 10. 2019)

Kriterij rangiranja: Čisti prihodki od prodaje v letu 2018

6,3 milijarde višja prodaja v zadnjih 5 letih

Štirideset najhitreje rastočih skupin (kjer je bila prodaja v izhodiščnem letu 2013 nad 10 mio EUR) je v zadnjih petih letih povečalo svojo prodajo med 378 in 141 odstotki. Te so v zadnjih 5 letih ustvarile za 6,3 milijarde evrov več čistih prihodkov od prodaje. V povprečju se je vrednost prodaje pri teh skupinah podvojila, v povprečju pa je ta v letu 2018 znašala 234,4 milijona evrov. Srednja vrednost deleža izvoza v teh družbah je bila 69,5-odstotna. Skupaj je bilo v teh skupinah zaposlenih 42 tisoč oseb, mediana števila zaposlenih je znašala 643 oseb. Mediana dodane vrednosti na zaposlenega je znašala 49 tisoč evrov, kar je bilo za desetino več od povprečja za vse gospodarske družbe.

Med 40 skupinami, ki so dosegle najvišjo rast v zadnjih petih letih, je bilo 20 skupin iz predelovalne dejavnosti, kjer je prodaja porasla za 169 %. Pri 10 skupinah iz trgovine je prodaja porasla za 174,5 %, pri dveh skupinah iz prometa in skladiščenja za 183,6 % in pri dveh skupinah iz **gradbeništva** za 175,6 %. V energetiki (Gen), kjer nastopa ena skupina, je prodaja v 5 letih porasla za 354,7 %.

Skupina Nomago je zasedla prvo mesto s 377,6-odstotno rastjo prodaje v zadnjih 5 letih, predvsem zaradi prevzema nekaterih cestnih prevoznikov, in je v 2018 beležila 58 milijonov evrov prodaje. Drugo mesto po rasti je zasedala skupina Gen, ki je zabeležila 354,7-odstotno rast oz. je prodajo povečala kar za 1,8 milijarde EUR v zadnjih 5 letih ob 2,4 milijarde evrov ustvarjenega prometa v 2018. Rast izhaja predvsem iz povečanega trgovanja z električno energijo.

Hitro rastoče skupine (kjer je bila prodaja v 2013 nad 10 mio EUR) so svojo rast dosegle v osnovi na dva načina: s prevzemi tekmecev ali vertikalnih partnerjev (dobavitelji ali kupci) ali pa z organsko rastjo prek večjega povpraševanja svojih kupcev oz. s širjenjem produktnega ali storitvenega asortimaja. Največkrat pa lahko razlog za hitro rast prodaje skupine pripišemo kombinaciji organske rasti in prevzemov.

Rast prodaje višja od 141 do 378 % v zadnjih 5 letih.

V povprečju se je vrednost prodaje podvojila.

Seznam 40 najhitreje rastočih skupin (konsolidiranih bilanc) v obdobju 2013-2018

Rang	Naziv skupine	Dejavnost	Rast čistih prihodkov od prodaje (2018/2013), v %	Čisti prihodki od prodaje, v mio EUR	% prodaje na tujem trgu	Čisti dobiček/ izguba, v mio EUR	Število zaposlenih	Dodana vrednost na zaposlenega
1	SKUPINA NOMAGO	Promet in skladiščenje	377,6	58	18,2	3,2	1.060	33.648
2	SKUPINA GEN	Energetika	354,7	2.370	79,6	40,7	1.344	103.212
3	SKUPINA METROPOLITANA	Trgovina	282,4	66	76,6	8,5	101	162.987
4	SKUPINA KOSTAK	Oskrba z vodo, odpadki	271,4	86	5,7	1,6	511	36.183
5	SKUPINA G4	Predel. dejavnosti	268,0	89	69,3	8,4	799	38.897
6	SKUPINA SALOMON	Strok., znan. in tehn. dej.	258,2	58	13,8	-0,2	891	25.140
7	SKUPINA PLASTA	Predel. dejavnosti	251,1	151	69,1	14,0	875	51.769
8	SKUPINA ELRAD INTERNATIONAL	Predel. dejavnosti	230,4	134	93,5	12,6	1.549	26.962
9	SKUPINA SPORTINA	Trgovina	211,4	107	6,9	-1,9	1.350	17.311
10	SKUPINA ŠTAJERSKI AVTO DOM d.o.o.	Trgovina	210,9	109	3,7	0,8	132	49.021
11	SKUPINA INTERBLOCK	Predel. dejavnosti	203,1	81	95,0	4,5	375	132.648
12	SKUPINA PONDS	Trgovina	199,1	61	0,2	5,5	337	43.952
13	SKUPINA GMT	Trgovina	198,8	90	0,0	3,4	347	42.132
14	SKUPINA CGP	Gradbeništvo	195,5	158	1,5	9,3	549	50.835
15	SKUPINA AKRAPOVIČ SKUPINA	Predel. dejavnosti	195,0	111	98,8	14,7	1.088	53.139
16	SKUPINA TAB D.D.	Predel. dejavnosti	190,9	336	96,6	31,2	1.420	60.598
17	SKUPINA LTH CASTINGS	Predel. dejavnosti	189,9	315	99,6	45,9	3.004	48.545
18	SKUPINA DON DON	Predel. dejavnosti	185,4	94	69,8	4,7	1.585	18.282
19	SKUPINA KOLEKTOR HOLDING	Predel. dejavnosti	184,4	821	63,5	18,5	5.776	43.507
20	SKUPINA MEDIS INTAGO	Trgovina	184,0	100	57,4	8,4	320	79.878
21	SKUPINA MAKSIM	Predel. dejavnosti	182,0	46	75,1	6,4	372	47.444
22	SKUPINA DOMEL HOLDING	Predel. dejavnosti	177,9	149	91,0	6,7	1.268	39.239
23	SKUPINA LES-MMS	Trgovina	158,9	233	57,7	12,0	1.518	38.937
24	SKUPINA NELINTA	Predel. dejavnosti	158,6	87	85,8	13,2	341	96.624
25	SKUPINA IMPOL 2000 D.D.	Predel. dejavnosti	157,9	728	94,4	36,7	2.348	53.488
26	SKUPINA UNION HOTELI	Gostinstvo in turizem	157,2	24	0,0	3,9	271	59.516
27	SKUPINA LUKA KOPER D.D.	Promet in skladiščenje	156,9	226	68,8	58,1	1.172	137.993
28	SKUPINA FRUTAROM ETOL	Predel. dejavnosti	155,6	82	87,8	11,6	327	94.262
29	SKUPINA LIDL SLOVENIJA	Trgovina	153,6	393	98,6	10,5	1.625	38.154
30	SKUPINA COMTRADE	Informacijske in komun. dej.	153,1	59	66,2	5,4	662	52.750
31	SKUPINA TAJFUN	Predel. dejavnosti	150,0	38	91,0	2,0	321	37.572
32	SKUPINA FINIKS	Trgovina	149,4	39	99,5	1,1	455	22.203

Rang	Naziv skupine	Dejavnost	Rast čistih prihodkov od prodaje (2018/2013), v %	Čisti prihodki od prodaje, v mio EUR	% prodaje na tujem trgu	Čisti dobiček/ izguba, v mio EUR	Število zaposlenih	Dodana vrednost na zaposlenega
33	SKUPINA DISS	Trgovina	148,3	89	1,1	2,1	74	77.318
34	SKUPINA ISKRAEMECO	Predel. dejavnosti	146,1	127	96,1	9,1	759	49.294
35	SKUPINA ISKRA MEHANIZMI HOLDING	Predel. dejavnosti	145,7	88	89,1	0,6	624	29.031
36	SKUPINA HESS	Proizvodnja el. energije	145,1	19	0,0	3,6	50	298.787
37	SKUPINA LEK	Predel. dejavnosti	144,9	1.365	97,0	128,9	4.959	96.441
38	SKUPINA CPK INVEST	Gradbeništvo	144,4	84	9,7	0,7	451	38.556
39	SKUPINA MELTAL-RADO SNEŽIČ, PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE, D.O.O.	Predel. dejavnosti	142,2	70	57,0	0,6	9	451.123
40	SKUPINA METREL DUS	Predel. dejavnosti	141,2	34	72,7	4,3	453	45.529

Vir podatkov: Ajpes, konsolidirana letna poročila za leti 2013 in 2018 (poročila za leto 2018 javno objavljena do 7.10.2019)

Kriterij rangiranja: Relativna rast čistih prihodkov od prodaje v obdobju 2018/2013 in najmanj 10 mio EUR čistih prihodkov od prodaje v izhodiščnem letu 2013.

Na Zahodnem Balkanu je surovin še veliko

Na prvem Dnevu inovacij ADRIA 2019 so se udeleženci pogovarjali predvsem o načinih, kako spodbujati inovacije ter si izmenjevali primere dobrih praks na področju primarnih in sekundarnih surovin.

Besedilo in foto: Nina Šprohar

Pomanjkanje surovin je glavni izziv na območju Jugovzhodne Evrope, opozarja doc. dr. Aleš Žnidarič.

Na dogodku »Dan inovacij ADRIA 2019«, ki se je odvil v Portorožu 23. oktobra 2019, organizirala pa sta ga Zavod za **gradbeništvo** Slovenije (ZAG) in Geološki zavod Slovenije (GeoZS), so predavatelji predstavili vse razpoložljive možnosti, ki jih Evropski inštitut za inovacije in tehnologije (EIT) v okviru skupnosti za surovine EIT RawMaterials in Regionalni center Adria ponujata poslovnim subjektom za izboljšanje inovacijskega potenciala na področju surovin v Jugovzhodni Evropi. »Glavni izziv je pomanjkanje surovin,« je za Glas gospodarstva poudaril doc. dr. Aleš Žnidarič, direktor ZAG, in dodal, da moramo glede tega nujno ukrepati.

Dve novi prednostni področji in dva nova mehanizma za inovacije

Evropski inštitut za inovacije in tehnologije je sicer organ Evropske unije in hkrati največja evropska inovacijska mreža, ki inovatorje in podjetnike po vsej Evropi spodbuja, da svoje najboljše zamisli spremenijo v proizvode in storitve ter ustvarijo nova delovna mesta. Njihovo delovanje je razdeljeno na osem področij oziroma skupnosti znanja in inovacij – zdravje, hrana, proizvodnja, energetika, podnebne spremembe, surovine, urbana mobilnost in digitalizacija. Dr. Romana Jordan, članica upravnega odbora EIT, je tako povzela njihove načrte: »Za prihodnost so cilji prav gotovo znani: da Evropa postane bolj trajnostna in da naredi več na področju demografskih izzivov, na področju zdravja in drugih prednostnih izzivov, skratka da zagotovi ljudem ključne produkte in storitve. EIT bo zagotovo še naprej podpiral aktivnosti na svojih osmih prednostnih področjih.«

Kmalu bodo podprli ustanovitev še dveh skupnosti znanja in inovacij. Jordanova je zaupala, da bo ena s področja kreativnih tehnologij, druga pa vsebinsko še ni opredeljena. »EU daje vedno večji poudarek na oblikovanju instrumentov za ustvarjanje novih podjetij in podporo podjetjem, ki razvijajo res visoko konkurenčne produkte in storitve,« je dejala. Ti instrumenti naj bi bili po 2020 še okrepljeni, pojavila pa se bosta tudi dva nova mehanizma v okviru programa Obzorje Evropa – misije na področju raziskav in inovacij ter

Evropski svet za inovacije. Jordanova je zato opozorila, da je »zdaj čas, da razmislimo o projektih, ki presegajo majhne raziskovalne skupine, meje podjetij in celo naše državne meje, oblikujemo konzorcije in se pripravimo na prve razpise, ki bodo objavljeni že v letu 2021«.

Evropa je na področju surovin močno odvisna od uvoza

EIT RawMaterials, ki je ena od osmih skupnosti znanja in inovacij, financiranih s strani EIT, združuje več kot 120 glavnih in pridruženih partnerjev ter več kot 190 projektnih partnerjev iz industrije, univerz in raziskovalnih institucij iz več kot 20 držav EU. Delujejo na področju celotne vrednostne verige surovin – od raziskovanja, rudarjenja in predelave rud do recikliranja in krožnega gospodarstva. Sodelujejo pri iskanju novih, inovativnih rešitev za zagotovitev oskrbe in izboljšanje sektorja surovin v Evropi. Eden izmed regionalnih inovacijskih centrov je tudi Regionalni center Adria, ki so ga ustanovili GeoZS, ZAG ter Rudarsko geološko naftna fakulteta Univerze v Zagrebu in pokrivajo območje Slovenije in Hrvaške ter države Zahodnega Balkana. Njihova prisotnost je na Zahodnem Balkanu bistvenega pomena zaradi velikega potenciala za izkoriščanje primarnih in sekundarnih surovin v regiji.

Kaj je cilj RC ADRIA? Predvsem spodbuditi mreženje in povezovanje lokalnih deležnikov surovinskega sektorja iz omenjenih držav z mednarodno skupnostjo

Dr. Romana Jordan opozarja, da je zdaj čas za razmislek o projektih, ki presegajo majhne raziskovalne skupine, meje podjetij in celo državne meje.

EIT RawMaterials, spodbuditi izmenjavo idej ter ponuditi podporo potencialnim novim partnerjem. »Kot primer lahko izpostavim prenos znanja in dobre prakse delovanja rudarske javne službe v dežele Zahodnega Balkana. Na tak način lahko izboljšamo upravljanje in možnost samooskrbe Evrope z mineralnimi surovinami v prihodnje. To izvajamo v okviru projekta, ki se imenuje RESEERVE - Mineralni potencial Jugovzhodne Evrope, ampak to je samo eden izmed mnogih projektov, ki se ukvarja s podobnimi temami,« je njihovo delo in poslanstvo opisal dr. Miloš Bavec, direktor GeoZS. Kakšna pa je prihodnost na področju surovin? »Jaz mislim, da precej obetavna. Namreč, Evropa je v velikem deležu odvisna od uvoza surovin, še posebej mineralnih surovin, tako da so ukrepi na tem področju nujno potrebni. Na srečo je tu EIT in z ustanovitvijo EIT RawMaterials gre Evropa očitno v pravo smer, tako da bo priložnosti za razvoj in inovacije na tem področju v Sloveniji in Jugovzhodni Evropi še veliko,« je prepričan Bavec.

Brez recikliranja in krožnega gospodarstva se bomo utopili v odpadkih

Na ZAG se s primarnimi surovinami ukvarjajo manj, a so bolj usmerjeni v recikliranje in uvajanje krožnega gospodarstva. »Tudi na tem področju je vedno več problemov,« je opomnil direktor ZAG in obenem opozoril, da »na nivoju države tej pereči problematiki

ni posvečeno dovolj aktivnosti«. Opozoril je, da je prihodnost s takšnim načinom dela lahko precej temačna. »Če tega ne razrešimo, se bomo utopili v odpadkih ali pa jih nekam zelo drago izvažali, kar pa seveda ni etično,« je dejal. »Vsak bi moral za svoje odpadke poskrbeti, ne moremo jih izvažati v druge države in nanje enostavno preložiti svoje breme,« je še poudaril Žnidarič.

Zavoda za **gradbeništvo** Slovenije poleg aktivnega udejstvovanja v RC ADRIA trenutno vodi oz. sodeluje v več kot 25 projektih, sofinanciranih s strani EIT RawMaterials. Ena izmed pomembnih tem je zaporedno recikliranje odpadkov iz rudarjenja, metalurgije in ostalih industrijskih panog po principu »nič odpadkov«. Pri tem se najprej iz odpadka izločijo kritične in ekonomske surovine, ostanek pa se porabi v **gradbeništvu**, ki je eden največjih porabnikov surovin. Pomembno je, da so novi proizvodi inertni in da ne obremenjujejo okolja. ⁴⁸

Rezultati EIT: EIT je do danes ustvaril več kot 50 inovacijskih središč po vsej Evropi, več kot 2 tisoč zagonskih podjetij, več kot 900 novih proizvodov in storitev, več kot 6.100 delovnih mest ter več kot 2.300 dodiplomskih in doktorskih diplomantov, pri čemer naj bi izobraževanje do konca leta 2020 opravilo še več kot 5 tisoč novih diplomantov.

Dr. Miloš Bavec, direktor GeoZS, je prepričan, da bo priložnosti za razvoj in inovacije na področju surovin veliko.

Inovatorji se lahko prijavijo na natečaj EIT Jumpstarter, rok za prijave je odprt do 15. 3. 2020.

Od kovačije do sortiranja odpadkov

Podjetje STADLER se je v svoji 200-letni zgodovini razvilo iz kovačije v eno od večjih vodilnih podjetij za tehnologijo sortiranja odpadkov na svetovnem trgu.

Pred več kot 200 leti, leta 1791, je gospod Willi Stadler starejši ustanovil vaško kovačijo, imenovano Stadler, ki se je sčasoma razvila v podjetje za proizvodnjo kovinskih konstrukcij.

Mejnik: Olimpijske igre leta 1972

Prve izkušnje z recikliranjem je podjetje Stadler pridobilo leta 1972 v Münchnu, ko je za organizatorja olimpijskih iger izdelalo zabojnike za ločeno zbiranje stekla in papirja. V devetdesetih letih prejšnjega stoletja je podjetje postalo inovativen proizvajalec linij za sortiranje odpadkov in se specializiralo za okoljsko **inženirstvo** ter iskalo rešitve za recikliranje.

V družinskem podjetju je od leta 1991 dejavno sodeloval gospod Willi Stadler mlajši, leta 1998 pa je prevzel vodenje skupine Stadler.

Skupina STADLER je danes specializirana za tehnologijo sortiranja odpadkov. Bogate izkušnje jim omogočajo razvoj in izdelavo visokokakovostnih linij za sortiranje odpadkov, ki ločujejo zbrane odpadke v različne sortirane frakcije za predelovalno industrijo. Kakovost recikliranega materiala je odvisna od čistosti sortiranih frakcij in prav zato je linija za sortiranje

odpadkov tako zelo pomembna. Podjetje STADLER sodeluje tudi z drugimi podjetji v tej panogi, ki ponujajo različne tehnologije. Skupina Stadler ima narejen celovit koncept sortiranja po meri, ki temelji na potrebah in željah strank.

Sedež podjetja v Nemčiji, drugi proizvodni obrat v Krškem

Sedež podjetja STADLER je vse od ustanovitve v Altshausnu v Nemčiji. Od leta 1997 ima podjetje svoj drugi proizvodni obrat v Krškem. Z njim učinkovito dopolnjuje obseg svoje ponudbe. Glavne naprave za sortirne linije skupine STADLER se izdelujejo v Sloveniji, med drugim sejalni bobni, naprave za odstranjevanje etiket in elektro krmiljenje. Tudi večina monterjev, ki linije sestavljajo, je Slovencev. Podjetje STADLER bo investiralo v gradnjo novega Centra za inovacije in raziskave, ki bo poleg proizvodnega obrata v Krškem.

Prodaja po vsem svetu

Skupina STADLER trenutno zaposluje 450 ljudi v dveh proizvodnih obratih v Altshausnu in Sloveniji ter v številnih prodajnih predstavništvih v Nemčiji, Italiji, Grčiji, Franciji, Španiji, Veliki Britaniji, Češki, ZDA in Braziliji.

Podjetje izvažata predvsem v Evropo, Severno in Južno Ameriko, Avstralijo in na Japonsko, vendar tako posamezne

sestavne dele za sortirne linije kot tudi celotne linije za sortiranje odpadkov prodajajo po vsem svetu.

Korak pred tekmeči

Dolgoletna tradicija in bogate izkušnje omogočata izjemno natančen razvoj koncepta sortiranja odpadkov, zato je skupina STADLER vedno korak pred drugimi. Proizvodnja opreme temelji na modularnem sistemu, zato je le-ta hitreje postavljena. Filozofija podjetja temelji na zaupanju, poštenosti in zanesljivosti, kar je opaziti na vseh stopnjah razvoja projektov. Podjetje STADLER se namreč zaveda, da je ključ do uspeha ravno v zadovoljstvu strank.

V prihodnje namerava ostati eno vodilnih podjetij na globalnem trgu

Prihodnje leto namerava skupina STADLER utrditi svoj položaj na novih trgih, morda celo z odprtjem nove podružnice, in ponuditi nove rešitve za sortiranje odpadkov, ki so potrebne zaradi izjemnega povpraševanja na trgu. V svet recikliranja prihajajo novi materiali in nanje je podjetje pripravljeno. Zaradi dolgoletnih izkušenj in nenehnega razvoja novih tržnih usmeritev bo skupina STADLER ostala ena od vodilnih ponudnikov tehnologije sortiranja odpadkov na svetovnem trgu. Svoje poslovanje bi radi razširili v številna druga mesta po svetu, da bi prispevali k izboljšanju recikliranja odpadkov in tako omogočili življenje v bolj čistem svetu.

STADLER®
Technik von ihrer besten Seite

Pred plastičarji so novi izzivi

Plastično predelovalna industrija se je znašla na prelomnici. Podjetja se morajo pripraviti na spremembe.

GZS - Združenje kemijske industrije

Konec septembra je GZS - Združenje kemijske industrije (ZKI) na Smedniku organiziralo neformalno srečanje slovenskih predelovalcev plastičnih mas, ki se ga je udeležilo štirideset predstavnikov uspešnih podjetij. Srečanje je bilo izvrstna priložnost, da se podjetja plastičarske panoge med seboj povežejo, vzpostavijo tesnejše sodelovanje, izmenjajo primere dobrih praks in se s skupnimi močmi pripravijo na nove izzive, ki jih nova evropska strategija za plastiko in na njej temelječa zakonodaja že postavljata in jih še pripravljata za prihodnost. Celotna plastično predelovalna industrija se je namreč znašla na prelomnici, saj strategija zahteva prilagoditev načrtovanja, izdelave in recikliranje plastičnih izdelkov.

Kljub temu, da je med slovenskimi proizvajalci plastičnih mas nekaj zelo uspešnih podjetij, ki so že pripravljena na spremembe, ne smemo zanemariti dejstva, da prevladujejo manjša podjetja, zato je ta panoga v splošnem zelo ranljiva, saj bo potrebna transformacija zasnove in izdelave izdelkov.

Plastičarska industrija v Sloveniji

Slovenska plastično predelovalna industrija velja za izjemno živahno panogo: z glavno dejavnostjo SKD 22.2 (Proizvodnja plastičnih izdelkov) je bilo pri nas v 2018 registriranih 519 gospodarskih družb z 11.000 zaposlenimi in okoli 300 s. p.-jev s 470 zaposlenimi. Poudariti je treba, da ta obseg povečujejo še številna podjetja z drugačno glavno dejavnostjo, kjer je proizvodnja izdelkov ali polizdelkov iz plastike samo del njihovega delovanja in zato niso zajeti v osnovno statistiko. Podatke, koliko je takih podjetij, ki niso registrirana kot plastično predelovalna, bi najlažje pridobili prek njih samih, zato jih vabimo, da se nam javijo. Vse namreč čakajo korenite spremembe.

Plastičarska industrija je pomemben segment slovenskega gospodarstva. Samo gospodarske družbe z registracijo SKD 22.2

letno ustvarijo za 1,6 milijarde evrov prihodkov. Kljub temu, da je med podjetji veliko zelo uspešnih podjetij, ki so že pripravljena na spremembe, pa ne smemo zanemariti, da so v panogi tudi podjetja z relativno nizko produktivnostjo (dodano vrednostjo na zaposlenega), slabšo finančno sposobnostjo, brez ali z malo lastnega razvoja ipd., vse to pa lahko pomembno ovira prehod na transformacijo zasnove in izdelave izdelkov iz plastičnih mas, ki jih narekuje evropska strategija za plastiko.

Strožja zakonodaja in novi izzivi za slovensko industrijo plastike

Nova evropska strategija za plastiko v krožnem gospodarstvu, ki je stopila v veljavo 16. januarja 2018, na novo postavlja temelje za gospodarstvo na področju plastike, pri čemer bosta zasnova in proizvodnja plastike in plastičnih izdelkov v celoti upoštevali potrebe po ponovni uporabi, popravilu in recikliranju ter pri čemer se bodo razvijali in spodbujali bolj trajnostni materiali. Do leta 2030 pa naj bi se vsa plastična embalaža ustrezno pripravila, da bo primerna za recikliranje. Evropski zakonodajni in drugi omejevalni ukrepi za plastiko se trenutno najbolj osredotočajo na plastično embalažo kot količinsko največji segment plastičnih izdelkov. V EU28, Švici in na Norveškem (podatek PlasticsEurope) se namreč 40 % plastičnih mas predela v embalažne izdelke, 20 % v izdelke za **gradbeništvo** ter 10 % v izdelke za avtomobilsko industrijo, 6 % v izdelke za električne in elektronske naprave itd.

Evropska strategija za plastiko na proizvajalce plastičnih mas prelaga odgovornost in jih poziva, da se sami zavežejo k spremembi proizvodnje plastičnih izdelkov na način, da se jih bo dalo reciklirati, v nasprotnem primeru bodo zahteve po spremembi in prilagoditvi proizvodnje plastičnih mas vse bolj in bolj stroge, kar lahko tista podjetja, ki na to ne bodo pripravljena, zelo prizadene. Na evropski ravni je pod okriljem Evropske komisije nastala zveza Circular Plastic Alliance,

Do leta 2030 naj bi se vsa plastična embalaža ustrezno pripravila, da bo primerna za recikliranje in bo tudi vsebovala več reciklata.

Evropska komisija je na proizvajalce izdelkov iz plastike preložila odgovornost, da se zavežejo k spremembam proizvodnje. V nasprotnem bo zakonodaja za vse plastične izdelke bolj in bolj stroga.

Kazalci za
gospodarske
družbe z
SKD 22.2

519
gospodarskih
družb

11.000
zaposlenih

1,6 mrd EUR
prihodkov

62 %
prodaje je
v tujini

78 mio EUR
neto čistega
dobička

40.000 EUR
dodane vrednosti
/zaposlenega

Na evropski ravni je nastala zveza podjetij in deležnikov Circular Plastic Alliance, ki se zavzema, da bi do leta 2025 novi proizvodi iz plastike na trgu EU vsebovali 10 milijonov ton reciklirane plastike.

Srečanje slovenskih predelovalcev plastičnih mas, Smlednik, 19. september 2019

ki poziva zainteresirane strani, da se prostovoljno zavežejo k povečanju uporabe reciklirane plastike. Namen kampanje je zagotoviti, da bodo do leta 2025 novi proizvodi na trgu EU vsebovali 10 milijonov ton reciklirane plastike.

Zasnovana bo slovensko-hrvaška plastičarska platforma

Ena izmed mnogih povezovalnih aktivnosti, ki potekajo pri ZKI, je slovensko-hrvaška plastičarska konferenca, ki bo 28. novembra 2019 na Brdu pri Kranju. Na že 13. tradicionalni konferenci bo izpostavljeno, kako povečati trg reciklata, kje dobiti kakovosten reciklat ter na splošno, kaj je naloga vsakega deležnika v vrednostni verigi, ki bi pripomogla k ciljem, ki jih zadaja strategija. Na konferenci bo zasnovana tudi slovensko-hrvaška plastičarska platforma, ki bo povezovala ključne deležnike na hrvaški in slovenski strani, vključno s pristojnimi ministrstvi in bo delovala kot spodbujevalno okolje, da se v čim večji meri dosežejo cilji strategije.

Prihodnost je v inovacijah

Inovacije so ključni dejavnik, ki omogoča preobrazbo vrednostne verige tudi na področju plastike. Inovativne rešitve za napredno sortiranje, kemično reciklažo in boljšo zasnovu polimerov imajo lahko pozitiven učinek, ki se odraža v porastu novih tehnoloških rešitev. V sklopu srečanja na Smledniku je bil predstavljen primer dobre prakse podjetja AquafilSLO, ki se ukvarja s proizvodnjo poliamidnih filamentov in granulatov. Podjetje je predstavilo primer kemijskega recikliranja odpadnih ribiških mrež za pridobivanje izdelka Econyl kaprolaktama, ki ima

enake lastnosti kot osnovna surovina iz nafte. Gre za zelo iskan material, njihovi naročniki so blagovne znamke, kot so Adidas, Gucci itd.

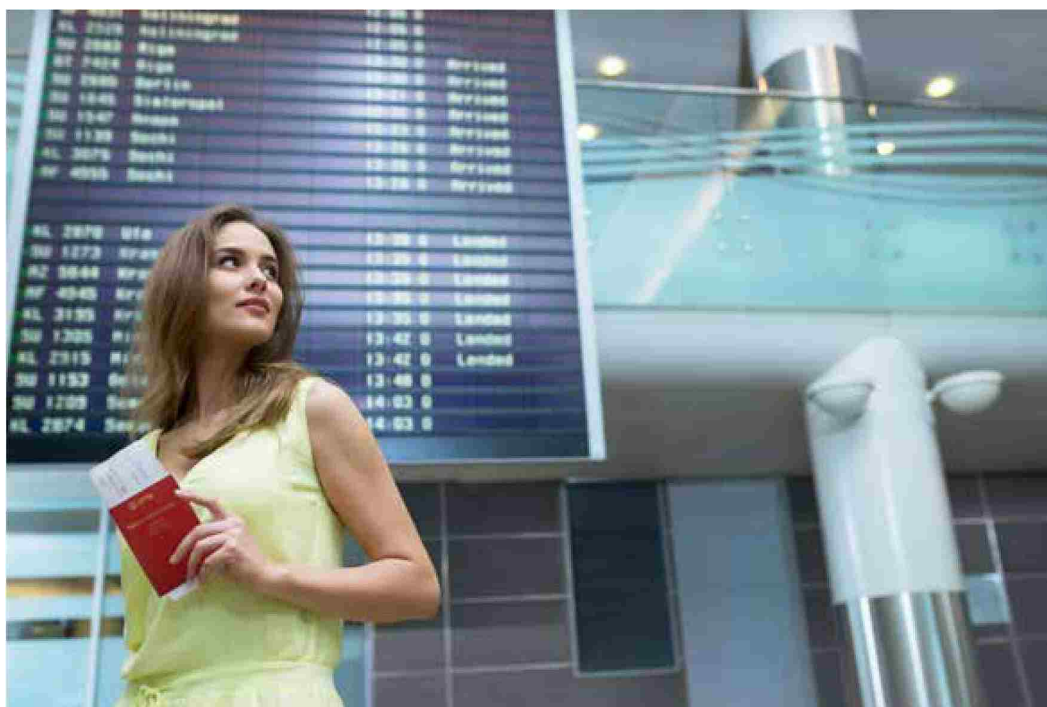
Prihodnost industrije plastike

Plastičarska industrija se je znašla na prelomnici. Od podjetij bo odvisno, ali se bodo uspešno prilagodila novim zahtevam in potrebam trga. Kljub težavam, s katerimi se srečuje industrija, plastika velja za enega ključnih materialov 21. stoletja, je nepogrešljiva na vseh segmentih vsakdanjega življenja in se odlično reciklira. Odgovornost potrošnikov je, da se plastični odpadki pravilno, ločeno zberejo, industrija pa jih mora nato predelati ter ponovno uporabiti. Kot je na srečanju na Smledniku poudaril Paolo Sandri, predstavnik Evropske komisije, se mora plastično predelovalna industrija povezati in izvesti korenite spremembe svojega delovanja v smeri krožnega gospodarstva in večje uporabe reciklatov za plastične izdelke, saj bo prav to prineslo dolgoročne pozitivne učinke. ^{gg}

Paralelno želimo v Sloveniji na enak način spodbuditi proizvajalce plastičnih mas, da se med seboj povežejo in se sami pripravijo na ukrepe oz. se transformirajo na način, da bodo sledili zahtevam strategije. V ta namen pozivamo vse predelovalce plastičnih mas, da se pridružijo Sekciji za plastiko, ki deluje pri Združenju kemijske industrije – kontakt: zki@gzs.si; 01/5898-257.

Brezplačni dogodek za plastičarje in vse deležnike iz vrednostne verige plastike bo 28. novembra 2019 na Brdu pri Kranju.

Kljub težavam, s katerimi se srečuje industrija, plastika velja za enega ključnih materialov 21. stoletja.

Če bomo pretežno poddobavitelji, bo šlo na tesno

Napovedi za prihodnje leto vsaj na področju avtomobilske industrije niso ravno obetavne, kar čutijo tudi podjetja iz Celja in okolice. A vseeno se hitro prilagajajo, saj verjamejo, da lahko le tako omilijo posledice prihajajoče krize.

Nina Šprohar

Gospodarstvo regije je v zelo dobri kondiciji, morali pa bodo povečati dodano vrednost, da bodo zadržali dobre kadre, pravi Drago Polak.

»Naše gospodarstvo je v zelo dobri kondiciji,« zatrdi Drago Polak, direktor Regionalne gospodarske zbornice Celje (RGZC). Odlikuje ga dober dobiček, nizka zadolženost, izvozna usmerjenost, razvoj in inovacije. »Posebej velja izpostaviti turizem, predvsem termalni turizem, kjer imamo pet odličnih destinacij – Olimje, Laško, Rimske toplice, Rogaško, Zreče,« pravi Polak. A prostora za izboljšave je, kot povsod drugod, veliko. Polak meni, da morajo v regiji »predvsem povečati dodano vrednost, da nam dobri kadri ne bodo odhajali v tujino«. Na področju RGZC sicer že deluje precej visoko tehnoloških družb, ki zaposlujejo med 50 in 200 ljudi s povprečno plačo med 2 in 4 tisoč evrov. »Ta podjetja tudi veliko vlagajo v razvoj in kadre,« poudari Polak.

Treba bo več sodelovati in se povezovati

Kateri pa so ključni izzivi njihove regije? »Izpostavil bi okoljsko sanacijo degradiranih območij starih bremen, zagotavljanje poplavne varnosti, obnovo prometne infrastrukture in vzpostavitev kolesarskih poti ter drugih mehanizmov za zagotavljanje trajnostne mobilnosti, dograditev komunalne infrastrukture in zagotavljanje ustrezne pitne vode. Poleg tega so potrebne energetske sanacije javnih stavb in javne razsvetljave, obnove mestnih in vaških jeder, izboljšati bo treba kakovost zraka v mestih, spodbuditi večje povezovanje med gospodarstvom in izobraževanjem ter med podjetništvom in kmetijstvom ter turizmom, povečati stopnjo samooskrbe, dvigniti konkurenčnost in inovativnost. Na področju turizma pa bo treba razviti nove turistične produkte in storitve ter

nadgraditi obstoječo turistično infrastrukturo v smeri zelenega, trajnostnega turizma ter zagotoviti boljšo dostopnost in povezanost z izgradnjo prometne in okoljske infrastrukture za trajnostni razvoj območja,« našteje Polak. Po njegovem mnenju je nujno potrebno tudi več povezovanja in sodelovanja proizvodnih, dobaviteljskih in servisnih družb za razvoj in ponudbo čim bolj inovativnih končnih globalnih produktov in storitev. »Če bomo pretežno poddobavitelji, nam bo šlo na tesno,« opomni.

Bosio prodira v letalsko industrijo

Krizo v avtomobilski industriji čutijo tudi v Celju, saj se odraža v skoraj vseh panogah – ene so sicer prizadete bolj, druge manj, nekatere skoraj nič. »Zaradi zmanjšanja proizvodnje vozil se je posledično zmanjšala tudi proizvodnja jeklenih izdelkov, ki pa so za nas ključnega pomena. Po zadnjih napovedih naj bi bila tokratna kriza celo daljša kot pretekla,« opozori Hugo Bosio, direktor podjetja Bosio. Pravi, da se ohlajanje zdaj iz Evrope postopoma seli še v Rusijo, kjer so pri novih investicijah že zelo previdni. »Podoben trend opažamo tudi v Indiji, ki je za nas eden izmed pomembnejših trgov. Omeniti pa velja, da mnogi upajo na pozitivne spremembe z januarjem 2020,« doda. Prihodnost je tako torej nekoliko nejasna, saj se napovedi strokovnjakov med seboj razlikujejo.

Foto: Bosio

S kakšnimi izzivi se še soočajo v Bosiu? »V prvi vrsti z ohranjanjem cenovne in produktne konkurenčnosti. V kolikor želimo ostati konkurenčni, moramo proizvajati in prodajati izdelke ter storitve z višjo dodano vrednostjo, obenem pa se moramo še nenehno prilagajati hitremu tempu tehnoloških sprememb. Drugi izziv predstavlja ohranjanje razpršenosti prodaje v

Podjetje Bosio je v zadnjem obdobju sklenilo dve pomembni pogodbi v Rusiji.

različne regije po svetu in v različne industrije,« pravi Bosio, saj meni, da se bo denimo letalska industrija še naprej razvijala z enako ali še večjo hitrostjo rasti, medtem, ko se bodo druge (vsaj začasno) nekoliko ustavile. »V današnjih nestabilnih razmerah se je treba znati hitro prilagoditi razmeram na trgu in nenehno iskati ter razvijati nove tržne priložnosti,« pove recept za uspešno poslovanje dandanes. V zadnjem obdobju so v podjetju Bosio sklenili dve pomembni pogodbi v Rusiji. »Prva je za 8 peči v novi kovačnici na Uralu, druga pa vključuje dobavo dveh peči za ruskega proizvajalca titanovih izdelkov, pri čemer velja omeniti, da sta njegova glavna kupca Airbus in Boeing,« pojasni Bosio in doda, da v podjetju trenutno dajejo velik poudarek razvoju novih rešitev, ki vodijo v znižanje proizvodnih stroškov ali izboljšujejo energetske učinkovitost peči.

Cetis osebne in potovalne dokumente ter druge varnostne tiskovine in varnostne rešitve prodaja v 30 držav na štirih celinah.

Tudi Cetis si želi čim bolj razpršiti svojo ponudbo

V Cetisu, kjer izdelujejo osebne, potovalne in druge varnostne dokumente, so poleg domačega trga osredotočeni predvsem na trge, kjer ocenjujejo največji potencial rasti – Afrika, Srednja Amerika in Bližnji vzhod. »S širitvijo poslovanja na tuje trge pa se srečujemo z izzivi spoznavanja teh trgov in njihovih zakonitosti. Globalno na področju rešitev varnostnih tiskovin opažamo tudi vse večjo koncentracijo lastništva podobnih podjetij,« pravijo v podjetju. Tudi oni si želijo čim bolj razpršiti svojo ponudbo. Tako zdaj na področju rešitev komercialnih tiskovin nudijo tudi etikete in različne rešitve za zaščito blagovnih znamk, te rešitve pa izvažajo na trge zahodne in srednje Evrope – predvsem v Avstrijo, Nemčijo, Francijo in na Nizozemsko. V Celje so iz Ljubljane preselili svoje hčerinsko podjetje Amba Co., ki ponuja rešitve na področju tiskane večslojne fleksibilne embalaže. Tu razvojne aktivnosti usmerjajo v bolj trajnostno embalažo.

»Lansko leto je bilo glede prodaje rešitev varnostnih tiskovin eno najuspešnejših do zdaj. Osebne in potovalne dokumente, druge varnostne tiskovine in varnostne rešitve smo prodali v 30 držav na štirih celinah,« pravijo v podjetju. Za eno od razvitejših afriških držav so uspešno izvedli projekt vzpostavitve

kriminalnega registra za policijo, nato pa nadaljevali z izvedbo celotne platforme eUprave s centralnim registrom prebivalstva in sistemom za izdajo osebnih in potovalnih dokumentov. »V letu 2019 nadaljujemo z investicijami v strojno opremo, ki bo zagotavljala višjo produktivnost, povečanje kapacitet in večjo kakovost naših izdelkov,« še pravijo.

Vedno večja konkurenca na področju ročnega orodja

»V zadnjih 3 letih so makroekonomski kazalniki pozitivno vplivali na naše poslovanje, saj smo z leta v leto beležili rasti in izboljšanje večine parametrov poslovanja,« pravijo v podjetju Unior. Prva polovica leta 2019 je bila zanje dokaj uspešna, saj so realizirali večino postavljenih ciljev, so pa tudi sami predvsem v avtomobilskem delu dejavnosti čutili ohlajanje. »A smo ga sicer precej uspešno prebrodili s pridobivanjem novih kupcev in izdelkov,« dodajo. V drugi polovici leta se je ohlajanje še povečalo. »Računamo, da bo letošnje poslovanje na nivoju lanskega leta. Pomembno je tudi, da smo pri kupcih ročnega orodja razpršili prodajo po vseh kontinentih, pri kupcih odkovkov smo začeli delati z novimi kupci, pri obstoječih kupcih pa smo uspeli pridobiti nove posle,« pojasnijo in dodajo, da v bodoče v Evropi pričakujejo nižjo rast, večjo pričakujejo v Aziji. V Uniorju pravijo, da je v programu ročnega orodja konkurenca vse večja, vedno več je predvsem nizko cenovnih blagovnih znamk. Kako se s tem spopadajo? »Naša strategija je usmerjena na razvoj in proizvodnjo orodij ter opreme za točno določene tržne niše, kot so npr. industrija, bike in moto segment, orodja za delo na višini ... S to diverzifikacijo in pristopom si bomo na določenih trgih odpirali vrata v nove niše, na ostalih trgih pa skušali ob veliki in močni evropski konkurenci zadržati tržne deleže,« razkrijejo svoje načrte. Gospodarsko ohlajanje čutijo tudi v programih odkovkov in strojegradnje. Pravijo, da so napovedi kupcev v avtomobilski industriji za naslednje leto precej negotove.

Četudi je za naslednje leto napovedanih manj investicij, opažajo, da padec niti približno ni tako velik kot leta 2009. »Sodelujemo s sedmimi ali osmimi tovarnami jekla in vse imajo precej velik upad naročil – med 10 in 25 odstotkov,« pravijo v Uniorju, a obenem dodajo, da so sami v primerjavi z večino akterjev na trgu zaenkrat še dokaj stabilni. »Danes kar 95 odstotkov izdelkov izvozimo, saj smo se v zadnjih tridesetih letih razvoja uveljavili kot pomemben razvojni partner evropske avtomobilске industrije,« pravijo. Kako pomemben partner so v resnici, pove že podatek, da imajo kar štirje od petih avtomobilov v Evropi vgrajen vsaj en njihov del. »Načrti za prihodnost pa so jasni: zadržati in hkrati povečati tržne deleže ter prepoznavnost blagovne znamke na določenih trgih, postati razvojno-sistemske dobavitelj v različnih tržnih nišah ter skupaj s poslovnimi partnerji ustvariti mobilno prihodnost in postati eden pomembnejših igralcev na področju »lean managementa« ter digitalizacije industrije prihodnost,« zaključijo v Uniorju.

Manj naročil za orodjarje

V podjetju TECOS, Razvojni center orodjarstva Slovenije pravijo, da je »orodjarstvo eden vlečnih konjev slovenskega gospodarstva, saj so ob koncu 2018 imeli praktično vsi orodjarji polno zasedene kapacitete«, največ prometa pa so ustvarili z Nemčijo. A v prihodnjih letih pričakujejo ohlajanje. »Razmere v panogi so zaenkrat vzdržne, vendar je večina orodjarjev v drugi polovici letošnjega leta opazila zmanjšanje števila naročil za 20 do 30 odstotkov. Zaenkrat so orodjarji kolikor toliko zasedeni s preteklimi naročili, vendar zmanjšanje naročil nakazuje zmanjšanje obsega proizvodnje v prihodnje,« pravi direktor dr. Aleš Hančič, ki razloži, da je za upad naročil najverjetneje kriva negotovost ob brexitu, trgovinska vojna ter negotovost glede razvoja avtomobilske industrije – vsi naštetih faktorji so ohladili nemško gospodarstvo, kar posledično čutimo tudi sami, glede na to, da se v Nemčijo največ izvozi. »Čuti se tudi dvig cen energentov ter posledično zelo močan in konkurenčen kitajski trg,« doda Hančič.

Tudi v TECOS-u se trenutno soočajo s povečanjem naročil, ki zahtevajo dodatna vlaganja v kader in opremo, obenem pa morajo to uskladiti s pričakovanim ohlajanjem gospodarstva. »To pomeni, da je vsaka naložba in vsako zadolževanje lahko tvegano,« pojasni Hančič in doda, da je »v tem trenutku tako največji izziv zadržati zmerno rast brez prevelikega zadolževanja«. Letno v podjetju sicer realizirajo več kot 500 razvojnih projektov. »Izjemno težko je izpostaviti posamičen projekt, saj prav vsi predstavljajo izziv, v katerega je potrebno vložiti svoje znanje ter poiskati rešitve za kupčeve probleme, predvsem pa neprestano imeti v mislih znižanje njegovih proizvodnih stroškov ter čas, da pride izdelek na trg,« razloži direktor in doda, da si v prihodnje želijo predvsem internacionalizacije poslovanja, s ciljem, da tržni delež izvoza povečajo na vsaj 30 odstotkov. »Istočasno

pa želimo na trg poleg storitev lansirati tudi lastne izdelke za nadzor procesa proizvodnje plastičnih izdelkov,« še doda prvi mož podjetja TECOS.

Ekstremno povpraševanje v gradbeništvu ne bo trajalo dolgo

V podjetju GIC gradnje pravijo, da kljub temu, da se stanje v gospodarstvu izboljšuje, v gradbeništvu in v splošnem na njihovem območju še vedno čutijo posledice skoraj deset let trajajoče krize. »Trenutno pa se soočamo z izzivom, kako zadostiti potrebam ob ekstremnem povpraševanju, ki se približuje rasti pred krizo, in hkrati ostati organizacijsko pripravljen na zmanjšanje povpraševanja, ki bo zagotovo sledilo,« pravijo v podjetju. Med pomembnejše uspehe sicer štejejo vse projekte, ki jih pridobijo in uspešno realizirajo, a vendar velja najbolj izpostaviti Terminal Fraport Brnik in Garažno hišo Luke Koper. gg

V podjetju GIC gradnje se soočajo z izzivom, kako zadostiti potrebam ob ekstremnem povpraševanju in se hkrati organizacijsko pripraviti na njegovo zmanjšanje.

Kvaliteten kader je danes privilegij

Zaradi gospodarske rasti se na Celjskem soočajo s pomanjkanjem ustreznih kadrov, tudi na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje beležijo več odjav kot prijav iz registra brezposelnih. Zato se morajo zdaj podjetja vedno bolj truditi, da obdržijo kvalitetne kadre.

Nina Šprohar

S konkurenčnim poslovnim okoljem bi lahko zadržali dobre kadre

Na Regionalni Gospodarski zbornici Celje (RGZC) se zavedajo, da so kadri vedno in povsod ključni. »Predvsem pri dvigu konkurenčnosti in inovativnosti ter pri ustvarjanju delovnih mest z večjo dodano vrednostjo,« verjame Drago Polak, direktor RGZC. Prepričan je, da bodo samo s konkurenčnim poslovnim okoljem in višjimi plačami lahko preprečili odhod kadrov v tujino. »Ne samo naših, temveč tudi delavcev iz tujine, za katere smo odskočna deska,« še doda.

Na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje (ZRSZ) v Območni službi Celje pravijo, da je bilo v juliju 2019 delovno aktivnih prebivalcev na področju upravnih enot Celje, Laško, Slovenske Konjice, Šentjur, Šmarje pri Jelšah in Žalec 81.961, kar je za dobrih 2 tisoč ljudi oziroma 2,6 odstotka več kot lani v istem času. Vseh prebivalcev v regiji je sicer 200.525. Stopnja registrirane brezposelnosti na njihovem območju zdaj znaša približno 8,4 odstotka (brezposelnih je 7.737 ljudi), kar je še vedno več od državnega povprečja, ki znaša 7,4 odstotka.

Delavci morajo imeti tudi dovolj kvalitetnega prostega časa

Na področju raziskav in razvoja, kjer zaposlujejo tehnično izobražen kader, je ustreznih kadrov premalo. V podjetju TECOS, Razvojni center orodjarstva Slovenije tako pravijo, da je »ustrezen in kvaliteten kader danes privilegij, česar se zaveda vse več podjetij«, a obenem opažajo, da višina plačila že dolgo časa ni več edini kriterij, ki zadrži delavca v podjetju. »Podjetje se mora neprestano truditi za dobre medsebojne odnose, razvoj in rast svojih zaposlenih, jim zaupati v njihovih odločitvah ter jih podpirati pri njihovih idejah. Obenem pa mora delavcu omogočiti tudi dovolj kvalitetnega prostega časa, saj je v današnjem času pregorelost ena večjih nevarnosti, ki lahko pripelje do izgube

najkvalitetnejših kadrov,« je prepričan dr. Aleš Hančič, direktor podjetja.

Na katerem področju opaža največje pomanjkanje? »Trenutno je vidno od 20- do 30-odstotno pomanjkanje razvojnikov, tehnologov, CNC operaterjev in orodjarjev, kar onemogoča ustrezno širitev in pridobivanje novih poslov. Poleg pomanjkanja kadrov se orodjarne soočajo tudi s staranjem delovne sile, v prvi vrsti zaradi obdobja po osamosvojitvi, ko se je sistematično zanemarjal prevelik upad vpisa na naravoslovno-tehnične šole, pa trpi celotno gospodarstvo,« pravi Hančič. Zato želijo mladim predstaviti sodobno orodjarstvo kot visokotehnološko proizvodno panogo, v kateri lahko pričakujejo razgibano delo s številnimi strokovnimi izzivi. »V orodjarstvu se neprestano posodablja delovne procese, veliko je digitalizacije in novih znanj,« trdi. A največ bo po njegovem treba storiti na področju promocije poklica bodočim dijakom in študentom. »Tukaj so na potezi tudi podjetja, ki lahko pomagajo s štipendiranjem in obveščanjem o potrebah, ter državne inštitucije, ki lahko preko oblikovanja različnih razpisov, iniciativ in strategij aktivno pripomorejo k spodbujanju mladih,« pravi.

Kadri so vedno in povsod ključni, zato je treba zagotoviti tako okolje in plače, s katerimi bi preprečili njihov odhod v tujino.

Višina plačila že dolgo časa ni več edini kriterij, ki zadrži delavca v podjetju.

Foto: Depositphotos

**Pomanjkanje
ustrezne delovne
sile predstavlja
pomembno ozko
grlo za nadaljnjo
rast, opozarjajo v
Cetisu.**

**Med brezposelnimi
je precej takšnih,
ki so starejši od
50 let, ter takšnih
z osnovnošolsko
izobrazbo,
izpostaviti velja
tudi tiste, ki
so dolgotrajno
brezposelni.**

Stopnja brezposelnosti na Celjskem upada

Zaposlitvenih možnosti je še veliko. V obdobju od januarja do septembra 2019 so denimo delodajalci Območni službi Celje sporočili 10.951 prostih delovnih mest, a pravijo, da so podatki le delni, saj s spremembo področne zakonodaje delodajalcem v zasebnem sektorju ni več potrebno objaviti prostih delovnih mest na ZRSZ. Največ prostih delovnih mest je na področju predelovalnih dejavnosti, sledi v **gradbeništvu** in drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih, najbolj iskani poklici pa so delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev, elektroinštalaterji, zidarji in natakariji. Po drugi strani se je v istem časovnem obdobju v evidenco brezposelnih na novo prijavilo 5.366 oseb, kar je za 272 oseb oz. 4,8 odstotka manj kot v enakem obdobju lani. Med novoprijavljenimi je bilo največ takšnih ljudi, ki se jim je izteklo delovno razmerje za določen čas, takšnih, ki so opredeljeni kot trajno presežni delavci, in takšnih, ki so iskali svojo prvo zaposlitev. V istem obdobju je bilo iz evidence brezposelnih objavljenih 6.127 oseb, torej precej več, kot se jih je prijavilo.

Premalo kadrov s specializiranim znanjem

Seveda je dobro, da je v gospodarstvu stanje solidno, po drugi strani pa se podjetja ravno zato soočajo s pomanjkanjem kadrov, saj je povpraševanje po njih veliko. V Cetisu denimo pravijo tako: »Po naših izkušnjah je stanje v gospodarstvu na Celjskem še vedno zelo pozitivno, kar se odraža predvsem v pomanjkanju ustrezne delovne sile (predvsem kadrov z določenimi specializiranimi, tehničnimi znanji), kar predstavlja pomembno ozko grlo za nadaljnjo rast«. Kako pa je v **gradbeništvu**? V podjetju GIC gradnje pravijo, da imajo sicer tudi sami potrebe po kvalitetnih kadrih. A ker med krizo niso odpuščali, zdaj tudi potreb po novih zaposlitvah ni tako veliko, dodajajo.

S kakšnimi ukrepi pa pomagajo na ZRSZ? »V obdobju od januarja do septembra 2019 je bilo v ukrepe Aktivne politike zaposlovanja vključenih 2.376 oseb, med njimi 1.203 v ukrep Usposabljanje in izobraževanje, 844 v ukrep Spodbude za zaposlovanje, 300 v ukrep Kreiranje delovnih mest in najmanj, 29, v ukrep Spodbujanje samozaposlovanja,« pravijo v Območni službi Celje. Med brezposelnimi je precej takšnih, ki so starejši od 50 let, ter takšnih z osnovnošolsko izobrazbo, izpostaviti velja tudi tiste, ki so dolgotrajno brezposelni. ^{24/25}

GOSPODARSTVO, PONEDELJEK, 25. NOVEMBER 2019 GZS

Slovenski potrošniki vse previdnejši pri večjih nakupih

Izpod peresa glavnega ekonomista GZS

Kazalnik zaupanja potrošnikov se je v novembru 2019 na mesečni ravni poslabšal za 2 odstotni točki, kar je bilo že četrto zaporedno mesečno poslabšanje. Tako negativen je bil kazalnik nazadnje sredi leta 2016. Vrednost se počasi približuje dolgoletnemu povprečju, od katerega je bila novembrska vrednost višja le še za 4 odstotne točke. Vrednost kazalnika zaupanja so nižali vsi štirje kazalniki, ki ga sestavljajo. Pričakovanje potrošnikov glede gospodarskega stanja v državi se je poslabšalo za 3 odstotne točke, pričakovanja glede finančnega stanja v gospodinjstvu, števila brezposelnih in varčevanja pa vsako za 2 odstotni točki. Med preostalimi kazalniki se je najizraziteje poslabšal kazalnik primernosti trenutnih gospodarskih razmer za večje nakupe, na mesečni ravni kar za 12 odstotnih točk. Vrednost tega kazalnika je bila novembra letos najnižja v zadnjih treh letih, kar bo verjetno vplivalo tudi na trg nepremičnin in vozil. Poleg tega sta se opazneje poslabšala tudi kazalnika gospodarskega stanja v zadnjih 12 mesecih (za 8 odstotnih točk) in primernosti trenutnih gospodarskih razmer za varčevanje (za 5 odstotnih točk).

Prebivalstvo Slovenije konec leta verjetno že nad 2,1 milijona

Prvega julija 2019 je imela Slovenija 2.089.310 prebivalcev ali 8.400 več kot šest mesecev prej. Število državljanov Slovenije se je v prvem polletju leta 2019 zmanjšalo za 1.600, število tujih državljanov pa povečalo za 10.000; njihov delež se je zvišal na 7,1 % vseh prebivalcev Slovenije.

Dogodki v tekočem tednu: BDP in cene v petek

V ponedeljek, 25. 11., bo objavljen indikator gospodarske klime, ki bo pokazal, do katere mere se razpoloženje v slovenski predelovalni dejavnosti še slabša. Predvsem pri storitvah in **gradbeništvu** pričakujemo stabilizacijo razpoloženja. V torek, 26. 11., bo objavljen prihodek v storitvenih dejavnostih v septembru. V sredo, 27. 11., bo objavljena druga ocena za ameriški BDP v 3. četrtletju ter dinamika gibanja naročil pri velikih kapitalskih naročilih. V petek, 29. 11., bo objavljen oktobrski podatek o prihodu od prodaje v slovenski trgovini na drobno, oktobrskih prenočitvah turistov in indeksu cen v novembru. Morda najpomembnejša objava, slovenski BDP v 3. četrtletju, bo prav tako razkrit.

Semafor napovedi

- Napoved 1: 70-odstotna verjetnost za rast slovenskega BDP v 3. četrtletju 2019 med 2,6 in 3,0 % na letnem nivoju (NOVO).
- Napoved 2: 80-odstotna verjetnost za novembrsko rast cen med 1,5 in 1,7 % na medletni ravni (NOVO).
- Napoved 3: 60-odstotna verjetnost za oktobrsko vrednost kazalnika gospodarske klime med 2 in 3 odstotnimi točkami (1 do 2 odstotni točki manj kot septembra (NOVO)).

[Več informacij](#)

Dnevnik.si

GOSPODARSTVO

STA

25. november 2019

25. november 2019 12:43

Gospodarsko razpoloženje se je novembra še poslabšalo

Gospodarska klima v Sloveniji se je novembra znižala tako na mesečni kot na letni ravni. Na mesečni ravni se je vrednost kazalnika spustila za 1,7 odstotne točke, na letni pa za 7,6 odstotne točke, je sporočil državni statistični urad. S četrnim zaporednim padcem se je gospodarsko razpoloženje že precej približalo dolgoletnemu povprečju.

Fotografija je simbolična. (Foto: Jaka Adamič)

Vrednost kazalnika gospodarske klime je bila novembra pri 2,4 odstotne točke.

Znižanje kazalnika gospodarske klime na mesečni ravni statistični urad pripisuje kazalnikom zaupanja v predelovalnih dejavnostih, za 0,7 odstotne točke, trgovini na drobno, za 0,7 odstotne točke, in med potrošniki, za 0,5 odstotne točke.

Vpliv kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih je bil na mesečno spremembo gospodarske klime tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne

NAJNOVEJŠE

15 min	Hrvaški odzivi na poročilo Knovsa spodbudili razmišljanja o pravilnosti ravnanja...
34 min	#foto Hrvaški učitelji: ko ti vlada kaže jezik, ji ti pokaži zobe
35 min	Odbor DZ podprl predlog pokojninske novele
39 min	Slovenske železnice se zanimajo za Nomago
45 min	V Južnem Sudanu politični zastoj, ZDA odpoklicale veleposlanika

Vse objave

točke), medtem ko kazalnik zaupanja v **gradbeništvu** tokrat na mesečno spremembo ni vplival.

Od januarja je vrednost kazalnika padla že za 9,7 odstotne točke in se je tako že precej približala dolgoletnemu povprečju, še navajajo statistiki. Od dolgoletnega povprečja je vrednost višja le še za 2,7 odstotne točke. Gospodarsko razpoloženje je bilo nazadnje tako negativno konec leta 2014.

Na letni ravni se je vrednost kazalnika novembra poslabšala za 7,6 odstotne točke, znižanje pa je posledica negativnih vplivov kazalnikov zaupanja v vseh opazovanih dejavnostih.

Najbolj je na letno znižanje vrednosti kazalnika vplival kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih (za 3,9 odstotne točke), sledili so kazalniki zaupanja med potrošniki (za 1,7 odstotne točke), v storitvenih dejavnostih (za 0,9 odstotne točke), v **gradbeništvu** (za 0,8 odstotne točke) in v trgovini na drobno (za 0,3 odstotne točke).

Pregled poslovnih tendenc medtem kaže, da se je junija kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih znižal, prav tako v trgovini na drobno. V storitvenih dejavnostih je bilo zaupanje enako kot prejšnji mesec, v **gradbeništvu** pa je bilo nekoliko višje.

Večina kazalnikov stanj in pričakovanj se je glede ne minuli mesec poslabšala

Vrednost kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih se je novembra na mesečni ravni znižala za dve odstotni točki, na letni ravni pa za 10 odstotnih točk. Za tri odstotne točke je bila vrednost kazalnika nižja tudi od dolgoletnega povprečja.

Kazalnika skupna naročila in zaloge končnih izdelkov sta se glede na oktober izboljšala za šest oz. eno odstotno točko, kazalnik pričakovana proizvodnja pa se je poslabšal za 12 odstotnih točk.

Vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno je bila novembra za 13 odstotnih točk nižja kot oktobra in pet odstotnih točk nižja kot novembra lani. Na poslabšanje kazalnika je vplival predvsem kazalnik prodaja.

Večina kazalnikov stanj in pričakovanj se je glede na minuli mesec poslabšala, izjema je bil kazalnik pričakovani poslovni položaj, ki se je nekoliko izboljšal.

Vrednost kazalnika zaupanja v **gradbeništvu** je bila novembra za eno odstotno točko višja kot oktobra, na letni ravni pa se je znižala za 17 odstotnih točk. Še vedno pa je višja od dolgoletnega povprečja, in sicer za 19 odstotnih točk.

V storitvenih dejavnostih je bila vrednost kazalnika zaupanja novembra enaka kot oktobra, glede na lanski november pa je bila tri odstotke nižja. Vrednost kazalnika zaupanja se že tri zaporedne mesece ni spremenila.

Ponedeljek, 25. november 2019 - 18:11

Gospodarstvo/Slovenija

Kazalnik zaupanja v **gradbeništvo** na mesečni ravni višji, na letni ravni nižji, v storitvenih dejavnostih ohranil vrednost iz prejšnjega meseca

Ljubljana, 25. november 2019 (MOREL)- Vrednost kazalnika zaupanja v **gradbeništvo** je bila v novembru 2019 nekoliko višja kot v oktobru 2019 (za 1 odstotno točko) in precej nižja kot v novembru 2018 (za 17 odstotnih točk nižja), vendar pa višja od dolgoletnega povprečja (za 19 odstotnih točk). Vrednost tega kazalnika je na mesečni ravni višal kazalnik pričakovano zaposlovanje (za 3 odstotne točke), nižal pa kazalnik skupna naročila (za 2 odstotni točki).

Vrednost kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih je bila v novembru 2019 enaka kot v oktobru 2019. Glede na november 2018 je bila za 3 odstotne točke nižja, v primerjavi z dolgoletnim povprečjem pa za 9 odstotnih točk višja. Vrednost kazalnika zaupanja se že tri zaporedne mesece ni spremenila.

Kazalnik zaposlovanja se je zvišal za 6 odstotnih točk, medtem ko se je kazalnik pričakovano zaposlovanje znižal za 6 odstotnih točk. To so sporočili iz SURS. (konec)

Poslovne tendence, Slovenija, november 2019

Zaupanje v trgovini na drobno in predelovalnih dejavnostih v novembru 2019 nižje kot v prejšnjem mesecu

Vrednost kazalnika zaupanja je bila v novembru 2019 v trgovini na drobno in predelovalnih dejavnostih nižja kot v oktobru 2019.

25.11.2019 | končni podatki

DELI OBJAVO: _

Barbara Čertanec, Branka Savičič Krsteovski

[Povpraševanje po podatkih](#)**Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih nižji na mesečni in letni ravni**

Vrednost kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih je bila novembra 2019 za 2 odstotni točki nižja kot v prejšnjem mesecu, od vrednosti v novembru 2018 pa za 10 odstotnih točk. Za 3 odstotne točke nižja je bila tudi od dolgoletnega povprečja.

Kazalnika skupna naročila in zaloge končnih izdelkov sta se glede na oktober 2019 izboljšala (za 6 oziroma za 1 odstotno točko). Kazalnik pričakovana proizvodnja pa se je poslabšal (za 12 odstotnih točk).

Investicijska vlaganja v 2019 za 3 % višja kot v 2018

V letu 2019 je uporabljalo sredstva za investicijska vlaganja 95 % podjetij v predelovalnih dejavnostih. Vrednost njihovih investicijskih vlaganj je bila v povprečju za 3 % višja kot v letu 2018.

Največ podjetij je vlagalo sredstva v zamenjavo stare opreme (30 % podjetij), sledila so podjetja, ki so vlagala v razširitev zmogljivosti (takih je bilo 29 %), in tista, ki so vlagala v avtomatizacijo in mehanizacijo (26 % podjetij).

V letu 2020 naj bi 30 % podjetij vlagalo v avtomatizacijo in mehanizacijo, 29 % podjetij v zamenjavo stare opreme, 26 % podjetij v razširitev zmogljivosti in 15 % podjetij v drugo. Na vlaganja v letu 2019 so spodbudno vplivali povpraševanje, razpoložljivost finančnih virov ali dobiček ter tehnični dejavniki. Isti dejavniki naj bi spodbudno vplivali tudi na vlaganja v letu 2020.

Vrednost kazalnika sedanje poslovno stanje je bila novembra 2019 za 1 odstotno točko nižja kot aprila 2019, vrednost kazalnika pričakovano poslovno stanje v naslednjih 6 mesecih pa za 8 odstotnih točk nižja kot aprila 2019.

Kazalnik zaupanja v trgovini na drobno nižji kot v prejšnjem mesecu

Vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno je bila novembra 2019 za 13 odstotnih točk nižja kot oktobra 2019 in 5 odstotnih točk nižja kot novembra 2018 ter za 7 odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja. Na poslabšanje kazalnika je vplival predvsem kazalnik prodaja.

Večina kazalnikov stanj in pričakovanj se je poslabšala; izjema je bil kazalnik pričakovani poslovni položaj, ki se je nekoliko izboljšal.

Kazalnik zaupanja v gradbeništvu na mesečni ravni višji, na letni ravni nižji

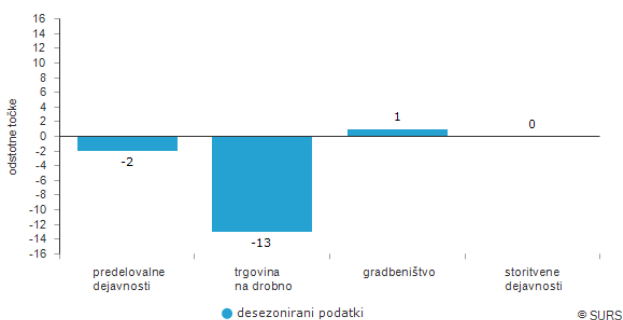
Vrednost kazalnika zaupanja v gradbeništvu je bila v novembru 2019 nekoliko višja kot v oktobru 2019 (za 1 odstotno točko) in precej nižja kot v novembru 2018 (za 17 odstotnih točk nižja), vendar pa višja od dolgoletnega povprečja (za 19 odstotnih točk).

Vrednost tega kazalnika je na mesečni ravni višal kazalnik pričakovano zaposlovanje (za 3 odstotne točke), nižal pa kazalnik skupna naročila (za 2 odstotni točki).

Kazalnik zaupanja v storitvenih dejavnostih ohranil vrednost iz prejšnjega meseca

Vrednost kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih je bila v novembru 2019 enaka kot v oktobru 2019. Glede na november 2018 je bila za 3 odstotne točke nižja, v primerjavi z dolgoletnim povprečjem pa za 9 odstotnih točk višja. Vrednost kazalnika zaupanja se že tri zaporedne mesece ni spremenila.

Kazalnik zaposlovanja se je zvišal za 6 odstotnih točk, medtem ko se je kazalnik pričakovano zaposlovanje znižal za 6 odstotnih točk.

Mesečne spremembe vrednosti kazalnikov zaupanja, Slovenija, november 2019

Vir: SURS

Priponke

Poslovne tendence, Slovenija, november 2019.pdf 694 kB

METODOLOŠKO OPOZORILO

Iz podatkov so izločeni vplivi sezone in koledarja.
Obiščite tudi našo podatkovno bazo SiStat.

INŽENIRKA LETA

rš

25. november 2019

25. november 2019 2:23

NAJNOVEJŠE

4 min | Pentagon odpustil sekretarja mornarice Richarda Spencerja

35 min | O posebnih dovolilnicah občina ne razmišlja

36 min | #video Dončić z 41 točkami nadigral Hardna za zmago Dallasa

50 min | Komunikacija z 2D-podobami

1 ura | Tekoče stopnice v Plavi laguni naj bi stekle jeseni 2020

Vse objave

Znanih je deset nominirank za inženirko leta 2019

Znana je druga generacija nominirank za inženirko leta, ki jih je komisija izbrala izmed kandidat, ki so lahko zgled in navdih mlajšim generacijam deklet. Lani je naziv pripadel Dori Domajnko, inženirki elektrotehnike v podjetju RLS.

Dora Domajnko

Namen izbora, ki poteka drugo leto, je čim širša in učinkovita družbena promocija inženirk. Tudi letošnje glavno merilo izbora nominirank je bila raznolikost – glede na izobrazbo, starost, organizacijo oziroma zaposlovalca, področje dela, dosedanje pojavnost in poklicno usmeritev. Izbor, ki poteka v soorganizaciji revije IRT3000, družbe Mediade ter drugih sodelujočih partnerjev, je del projekta Inženirke in inženirji bomo!. Inicijativa mlade z dogodki na gimnazijah in v šolskih centrih že osmo leto navdušuje za **inženirstvo**, tehniko, naravoslovje in inovativnost.

Z izborom inženirke leta organizatorji naslavljajo predvsem problem nevidnosti inženirk, ki prispevajo k razvoju tehnologije ter napredku

gospodarstva in družbe kot celote. V Evropi je na študijih znanosti, tehnologije, inženiringa in matematike le dobra četrtina deklet, v Sloveniji od treh študentov ena. Eden glavnih razlogov, zakaj se dekleta ne odločajo za inženirske poklice, je pomanjkanje zgledov in pojasnil o pomembnosti vloge in prispevka inženirjev k razvoju družbe.

Med letošnje nominiranke so uvrščene: Aida Kamišalić Latifić, raziskovalka in predavateljica na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru, Ana Robnik, svetovalka za telekomunikacije in skrbnica raziskovalnih projektov v podjetju Iskratel Kranj, Barbara Bukvič, pooblaščenka inženirka v podjetju IBE, Eneja Osterman, projektna vodja na področju energetskih rešitev v podjetju Interenergo, Kaja Zupančič, avtomatičarka v službi vzdrževanja tovarne v podjetju Revoz, Katja Popović, razvojna inženirka v podjetju Gorenje Orodjarna, Mia Lesjak, tehnologinja v oddelku brizganja plastike v podjetju BSH Hišni aparati, Nika Mlinarič, letalska inženirka v podjetju AFormX, Nina Lah, vodja laboratorija za analizo delcev v podjetju Lek, in Vildana Sulić Kenk, vodja razvojne skupine v podjetju Fotona.

Na odločitev, katera od nominirank predstavlja največji zgled in navdih mladim, s svojimi glasovi enakovredno vplivajo štiri skupine oziroma deležniki izbora: vse nominiranke za priznanje inženirka leta, predstavniki medijev, dijakinje srednjih šol ter predstavniki organizatorja in partnerjev. Inženirka leta 2019, ki bo nasledila magistrico elektrotehnike in razvojno inženirko v gazeli RLS merilna tehnika Doro Domajnko, bo razglašena 8. januarja prihodnje leto. **rš**

Podražitve v Mariboru del vsakdana. Preverite kaj vse se je in se še bo podražilo!

25. novembra 2019

slika: Wikipedija

Odkar nam vlada župan Arsenovič, so podražitve javnih storitev del vsakdana. V Mariboru se živi dražje a zato nič bolje in lagodno. Vse težje je preživeti.

Javna podjetja iz različnih vzrokov dražijo storitve, občani pa jih plačujemo. Januarski dvig minimalne plače pa bo še podražil življenje. Neverjetno kaj vse se bo podražilo:

- **Vodovod bo predlagal višjo ceno.** Predvidene so podražitve vodarine in omrežnine. Podražitev v zaenkrat še neznanem znesku se obeta tudi zaradi dviga minimalnih plač.
- **Dražji bo tudi plin.** Zaradi dviga borznih indeksov na svetovnih borzah v prvem četrtletju leta, ki vplivajo na ceno zemeljskega plina, bodo prodajno ceno zvišali za 1,65 odstotka, kar za gospodinjske odjemalce na letni ravni v povprečju pomeni okoli 6,5 evra.
- **Za komunalni prispevek tudi dvakrat več.** Cene bodo tako precej višje za prebivalce stanovanjskih hiš in blokov. V primeru stanovanjskih blokov zna biti komunalni prispevek tudi za 119 odstotkov višji kot prej. Le-ta za stanovanjski blok na **gradbeni parceli** velikosti 2000 m² in bruto tlorisno površino objekta 2500 m² odslej ne bo več stal le 18.730 evrov, temveč kar 44.192 evrov.
- **Za parking v belih conah več in dlje.** Dražje parkiranje v belih conah. Dnevna parkirna v beli coni je prej znašala 13,50 evra, po novem 16,50 evra, torej se je urna parkirna podražila za slabih 30 centov oziroma 22 odstotkov. Plačevanje je podaljšano kar do 19. ure.
- **Snaga prinaša nove dražitve?** Po pisanju portala Maribor24 naj bi se v naslednjem letu obetala dodatna 30-odstotna podražitev.
- **Vrtčevsko varstvo otrok dražje.** Od 1. maja 2019 naprej so višje tudi položnice za varstvo otrok v mariborskih vrtcih. Povprečno se bodo cene vrtcev zvišale za 6,89 evra mesečno.
- **Dražja je celo smuka.** Marprom naj bi vozovnice v redni ceni podražil za 50 evrov. Leta 2016 smo za sezonsko smučarsko vozovnico odšteli 450, letos že 500 evrov.

Nič kaj spodbudni rezultati življenja v mestu Maribor. To je rezultat vladavine župana Aresenoviča.

vir: Maribor24

MG

Splošno

Izpod peresa glavnega ekonomista GZS

Slovenski potrošniki vse previdnejši pri večjih nakupih

Kazalnik zaupanja potrošnikov se je v novembru 2019 na mesečni ravni poslabšal za 2 odstotnitočki, kar je bilo že četrto zaporedno mesečno poslabšanje. Tako negativen je bil kazalnik nazadnje sredi leta 2016. Vrednost se počasi približuje dolgoletnemu povprečju, od katerega je bila novembrska vrednost višja le še za 4 odstotnitočke. Vrednost kazalnika zaupanja so nižali vsi štirje kazalniki, ki ga sestavljajo. Pričakovanje potrošnikov glede gospodarskega stanja v državi se je poslabšalo za 3 odstotnitočke, pričakovanja glede finančnega stanja v gospodinjstvu, števila brezposelnih in varčevanja pa vsako za 2 odstotnitočki. Med preostalimi kazalniki se je najizraziteje poslabšal kazalnik primernosti trenutnih gospodarskih razmer za večje nakupe, na mesečni ravni kar za 12 odstotnihtočk. Vrednost tega kazalnika je bila novembra letos najnižja v zadnjih treh letih, kar bo verjetno vplivalo tudi na trg nepremičnin in vozil. Poleg tega sta se opazneje poslabšala tudi kazalnika gospodarskega stanja v zadnjih 12 mesecih (za 8 odstotnihtočk) in primernosti trenutnih gospodarskih razmer za varčevanje (za 5 odstotnihtočk).

Prebivalstvo Slovenije konec leta verjetno že nad 2,1 milijona

Prvega julija 2019 je imela Slovenija 2.089.310 prebivalcev ali 8.400 več kot šest mesecev prej. Število državljanov Slovenije se je v prvem polletju leta 2019 zmanjšalo za 1.600, število tujih državljanov pa povečalo za 10.000; njihov delež se je zvišal na 7,1 % vseh prebivalcev Slovenije.

Dogodki v tekočem tednu: BDP in cene vpetek

Vponedeljek, 25. 11., bo objavljen indikator gospodarske klime, ki bo pokazal, do katere mere se razpoloženje v slovenski predelovalni dejavnosti še slabša. Predvsem pri storitvah in **gradbeništvu** pričakujemo stabilizacijo razpoloženja. Vtorek, 26. 11., bo objavljen prihodek v storitvenih dejavnostih v septembru. V sredo, 27. 11., bo objavljena druga ocena za ameriški BDP v 3. četrtletju ter dinamika gibanja naročil pri velikih kapitalskih naročilih. Vpetek, 29. 11., bo objavljen oktobrski podatek o prihodku od prodaje v slovenski trgovini na drobno, oktobrskih prenočitvah turistov in indeksu cen v novembru. Morda najpomembnejša objava, slovenski BDP v 3. četrtletju, bo prav tako razkrit.

Semafor napovedi

Napoved 1: 70-odstotna verjetnost za rast slovenskega BDP v 3. četrtletju 2019 med 2,6 in 3,0 % na letnem nivoju (NOVO).

Napoved 2: 80-odstotna verjetnost za novembrsko rast cen med 1,5 in 1,7 % na medletni ravni (NOVO).

Napoved 3: 60-odstotna verjetnost za oktobrsko vrednost kazalnika gospodarske klime med 2 in 3 odstotnimi točkami (1 do 2 odstotni točki manj kot septembra (NOVO).

Več si preberite na povezavi.

mag. Tajda Pelicon

Vodja za strateško komuniciranje

Gospodarska zbornica Slovenije

Služba za strateško komuniciranje in marketing

Dimičeva ulica 13, 1504 Ljubljana

t: 01 5898 136 m: 041 397 194

e: tajda.pelicon@gzs.si w: www.gzs.si

25. 11. 2019

Gospodarska klima, Slovenija, november 2019

Gospodarsko razpoloženje se še naprej slabša

Gospodarsko razpoloženje se je tudi v novembru 2019 glede na prejšnji mesec poslabšalo in se je tako že precej približalo dolgoletnemu povprečju. To je bilo že četrto zaporedno mesečno znižanje tega kazalnika.

25.11.2019 | končni podatki

DELI OBJAVO:...

Branka Savičič Krstevski, Barbara Čertanec, Luka Zupanc

[Povpraševanje po podatkih](#)**Padanje na mesečni ravni se nadaljuje**

Vrednost kazalnika gospodarske klime je bila v novembru 2019 (2,4 odstotne točke) za 1,7 odstotne točke nižja kot v oktobru (4,1 odstotne točke). Od januarja letos je vrednost tega kazalnika padla že za 9,7 odstotne točke in se je tako že precej približala dolgoletnemu povprečju (od tega povprečja je višja le še za 2,7 odstotne točke). Gospodarsko razpoloženje je bilo nazadnje tako negativno konec leta 2014.

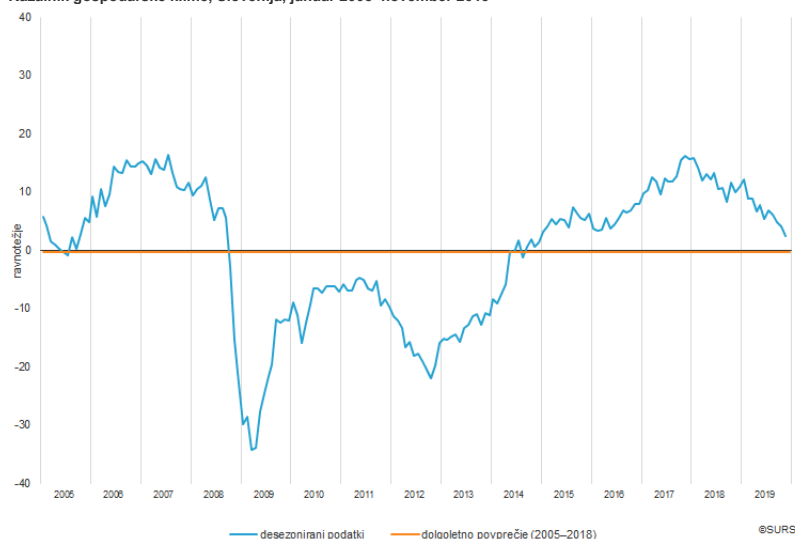
Na znižanje kazalnika gospodarske klime na mesečni ravni so vplivali kazalniki zaupanja v predelovalnih dejavnostih (za 0,7 odstotne točke), v trgovini na drobno (za 0,7 odstotne točke) in med potrošniki (za 0,5 odstotne točke). Vpliv kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih na mesečno spremembo gospodarske klime je bil tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne točke), medtem ko kazalnik zaupanja v **gradbeništvu** tokrat na mesečno spremembo ni vplival.

Gospodarsko razpoloženje na letni ravni precej slabše

V novembru 2019 je bil kazalnik gospodarske klime za 7,6 odstotne točke nižji kot v novembru 2018.

Znižanje vrednosti tega kazalnika na letni ravni je bilo posledica negativnih vplivov kazalnikov zaupanja v vseh opazovanih dejavnostih; najbolj je vplival kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih (za 3,9 odstotne točke), sledili so kazalniki zaupanja med potrošniki (za 1,7 odstotne točke), v storitvenih dejavnostih (za 0,9 odstotne točke), v **gradbeništvu** (za 0,8 odstotne točke) in v trgovini na drobno (za 0,3 odstotne točke).

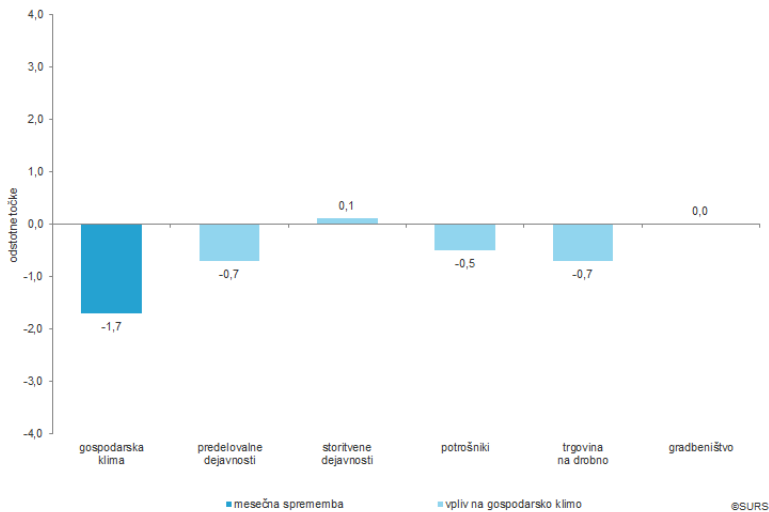
Kazalnik gospodarske klime, Slovenija, januar 2005–november 2019

Vir: SURS

©SURS

Vpliv posameznih kazalnikov zaupanja na mesečno spremembo gospodarske klime, Slovenija, november 2019

METODOLOŠKO OPOZORILO

Nekateri seštevki in razlike se zaradi zaokroževanja ne ujemajo.

Kazalnik gospodarske klime je tehtani sintezni kazalnik; sestavljajo ga kazalniki zaupanja v predelovalnih dejavnostih, trgovini na drobno, **gradbeništvo**, storitvenih dejavnostih in kazalnik zaupanja potrošnikov.

Iz podatkov so izločeni vplivi sezone in koledarja.

V raziskovanje Mnenje potrošnikov smo v januarju 2016 uvedli metodološke spremembe, ki lahko vplivajo na vrednost kazalnika gospodarske klime.

Obiščite tudi našo podatkovno bazo SiStat.

[SiStat](#)[Metodološka pojasnila](#)[Poročila o kakovosti](#)

25.11.2019 11:42

Razpoloženje v nemškem gospodarstvu novembra nekoliko boljše

München, 25. novembra (STA) - Razpoloženje v nemškem gospodarstvu se je novembra izboljšalo. Indeks gospodarske klime, ki ga izračunava Münchenski inštitut za gospodarske raziskave Ifo, se je v primerjavi z oktobrom zvišal za 0,3 točke na 95 točk. Na inštitutu so zapisali, da nemško gospodarstvo kaže odpornost, ob tem pa so napovedali 0,2-odstotno rast BDP v zadnjem četrtletju.

Ocene nemških podjetij glede trenutnih razmer so po navedbah Ifo nekoliko boljše kot oktobra, manj pesimistična so tudi njihova pričakovanja.

Kljub optimizmu pa inštitut izpostavlja, da je nemška proizvodnja še naprej v recesiji. Po oktobrski rasti se je ta kazalnik novembra znižal, predvsem na račun slabše ocene trenutnih razmer. So se pa nekoliko izboljšala pričakovanja podjetij.

V storitvenem sektorju se je gospodarska klima izboljšala. Ponudniki storitev so bili novembra znatno bolj zadovoljni s trenutnimi razmerami. Po štirih mesecih so se iz negativnega območja dvignili tudi njihova pričakovanja glede prihodnosti.

Še izraziteje se je razpoloženje izboljšalo v trgovini. Trgovci so bolj zadovoljni s trenutnimi razmerami, obenem pa so dvignili tudi pričakovanja. Kot navaja Ifo, napovedi kažejo, da bo božična sezona zelo uspešna.

Po drugi strani je kazalnik poslovne klime malenkost padel v **gradbeništvu**. Podjetja so bila novembra manj zadovoljna s trenutnimi razmerami, prav tako so nekoliko padla njihova pričakovanja.

Ifo raziskavo izvaja na vzorcu približno 9000 podjetij. Nemčija je ena največjih svetovnih izvoznic, stanje njenega gospodarstva pa mnogi razumejo kot indikator razmer v svetovnem gospodarstvu.

25.11.2019 11:38

Gospodarsko razpoloženje se je novembra še poslabšalo

Ljubljana, 25. novembra (STA) - Gospodarska klima v Sloveniji se je novembra znižala tako na mesečni kot na letni ravni. Na mesečni ravni se je vrednost kazalnika spustila za 1,7 odstotne točke, na letni pa za 7,6 odstotne točke, je sporočil državni statistični urad. S četrtem zaporednim padcem se je gospodarsko razpoloženje že precej približalo dolgoletnemu povprečju.

Vrednost kazalnika gospodarske klime je bila novembra pri 2,4 odstotne točke.

Znižanje kazalnika gospodarske klime na mesečni ravni statistični urad pripisuje kazalnikom zaupanja v predelovalnih dejavnostih, za 0,7 odstotne točke, trgovini na drobno, za 0,7 odstotne točke, in med potrošniki, za 0,5 odstotne točke.

Vpliv kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih je bil na mesečno spremembo gospodarske klime tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne točke), medtem ko kazalnik zaupanja v **gradbeništvu** tokrat na mesečno spremembo ni vplival.

Od januarja je vrednost kazalnika padla že za 9,7 odstotne točke in se je tako že precej približala dolgoletnemu povprečju, še navajajo statistiki. Od dolgoletnega povprečja je vrednost višja le še za 2,7 odstotne točke. Gospodarsko razpoloženje je bilo nazadnje tako negativno konec leta 2014.

Na letni ravni se je vrednost kazalnika novembra poslabšala za 7,6 odstotne točke, znižanje pa je posledica negativnih vplivov kazalnikov zaupanja v vseh opazovanih dejavnostih.

Najbolj je na letno znižanje vrednosti kazalnika vplival kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih (za 3,9 odstotne točke), sledili so kazalniki zaupanja med potrošniki (za 1,7 odstotne točke), v storitvenih dejavnostih (za 0,9 odstotne točke), v **gradbeništvu** (za 0,8 odstotne točke) in v trgovini na drobno (za 0,3 odstotne točke).

Pregled poslovnih tendenc medtem kaže, da se je junija kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih znižal, prav tako v trgovini na drobno. V storitvenih dejavnostih je bilo zaupanje enako kot prejšnji mesec, v **gradbeništvu** pa je bilo nekoliko višje.

Vrednost kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih se je novembra na mesečni ravni znižala za dve odstotni točki, na letni ravni pa za 10 odstotnih točk. Za tri odstotne točke je bila vrednost kazalnika nižja tudi od dolgoletnega povprečja.

Kazalnika skupna naročila in zaloge končnih izdelkov sta se glede na oktober izboljšala za šest oz. eno odstotno točko, kazalnik pričakovana proizvodnja pa se je poslabšal za 12 odstotnih točk.

Vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno je bila novembra za 13 odstotnih točk nižja kot oktobra in pet odstotnih točk nižja kot novembra lani. Na poslabšanje kazalnika je vplival predvsem kazalnik prodaja.

Večina kazalnikov stanj in pričakovanj se je glede ne minuli mesec poslabšala, izjema je bil kazalnik pričakovani poslovni položaj, ki se je nekoliko izboljšal.

Vrednost kazalnika zaupanja v **gradbeništvu** je bila novembra za eno odstotno točko višja kot oktobra, na letni ravni pa se je znižala za 17 odstotnih točk. Še vedno pa je višja od dolgoletnega povprečja, in sicer za 19 odstotnih točk.

V storitvenih dejavnostih je bila vrednost kazalnika zaupanja novembra enaka kot oktobra, glede na lanski november pa je bila tri odstotke nižja. Vrednost kazalnika zaupanja se že tri zaporedne mesece ni spremenila.

Ponedeljek, 25. november 2019 - 16:03

Gospodarstvo/Slovenija

Gospodarsko razpoloženje se še naprej slabša

Ljubljana, 25. november 2019 (MOREL)- Gospodarsko razpoloženje se je tudi v novembru 2019 glede na prejšnji mesec poslabšalo in se je tako že precej približalo dolgoletnemu povprečju. To je bilo že četrto zaporedno mesečno znižanje tega kazalnika. V novembru 2019 je bil kazalnik gospodarske klime za 7,6 odstotne točke nižji kot v novembru 2018.

Vrednost kazalnika gospodarske klime je bila v novembru 2019 (2,4 odstotne točke) za 1,7 odstotne točke nižja kot v oktobru (4,1 odstotne točke). Od januarja letos je vrednost tega kazalnika padla že za 9,7 odstotne točke in se je tako že precej približala dolgoletnemu povprečju (od tega povprečja je višja le še za 2,7 odstotne točke). Gospodarsko razpoloženje je bilo nazadnje tako negativno konec leta 2014.

Na znižanje kazalnika gospodarske klime na mesečni ravni so vplivali kazalniki zaupanja v predelovalnih dejavnostih (za 0,7 odstotne točke), v trgovini na drobno (za 0,7 odstotne točke) in med potrošniki (za 0,5 odstotne točke). Vpliv kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih na mesečno spremembo gospodarske klime je bil tokrat majhen, vendar pozitiven (za 0,1 odstotne točke), medtem ko kazalnik zaupanja v **gradbeništvo** tokrat na mesečno spremembo ni vplival.

Znižanje vrednosti tega kazalnika na letni ravni je bilo posledica negativnih vplivov kazalnikov zaupanja v vseh opazovanih dejavnostih; najbolj je vplival kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih (za 3,9 odstotne točke), sledili so kazalniki zaupanja med potrošniki (za 1,7 odstotne točke), v storitvenih dejavnostih (za 0,9 odstotne točke), v **gradbeništvo** (za 0,8 odstotne točke) in v trgovini na drobno (za 0,3 odstotne točke). To so sporočili iz SURS. (konec)

TRAJNOSTNA ENERGIJA IN GRADNJA

Gradbeni sektor ostaja eden najbolj potratnih

Pa tudi eden najbolj okolje obremenjujočih. V Evropski komisiji zato ocenjujejo, da je trajnostna gradnja potencial, s katerim je mogoče doseči veliko lokalnih, regionalnih in globalnih ciljev

Dušan Waldhütter

V stavbah v Evropi se porabi kar 40 odstotkov energije in nastane 36 odstotkov emisij ogljikovega dioksida, stavbe pa proizvedejo tudi do 30 odstotkov vseh odpadkov v Evropi. Gradbeni sektor je s porabo največ virov prepoznan kot eden najbolj potratnih in se ga zaradi odpadkov povezuje tudi z okoljskimi obremenitvami. Ob zaključku svojega življenjskega cikla stavbe v EU ustvarijo 50 odstotkov vseh pridobljenih materialov, porabijo 50 odstotkov vse energije in ustvarijo 50 odstotkov vseh izpustov ogljikovega dioksida. V Evropski komisiji ob vsem tem ocenjujejo, da je trajnostna gradnja potencial, s katerim je mogoče doseči veliko lokalnih, regionalnih in globalnih ciljev. Kot orodje za odločanje in poročanje na podlagi smernic za trajnostno gradnjo so zato v kontekstu akcijskega načrta za krožno gospodarstvo in v pomoč evropskim državam razvili kazalnike trajnostne gradnje Level(s), ki jih bo na področju trajnostne gradnje v naslednjih letih privzela tudi Slovenija. Tudi o teh kazalnikih so veliko govorili na 4. konferenci trajnostne gradnje GBC Slovenija, na kateri je beseda strokovnjakov tekla tudi o novi evropski gradbeni direktivi, implementaciji omenjenih kazalnikov in certificiranju zgradb po sistemu DGNB.

Skupaj vemo več

Slovensko združenje za trajnostno gradnjo - GBC Slovenija je na četrto konferenco trajnostne gradnje, ki je potekala v prostorih Knauf Insulation Experience Centra (KIEXC) v Škofji Loki, privabilo 135 udeležencev iz gradbeništva in s področja urejanja prostora ter drugih strokovnjakov, ki so upravljavsko, okoljsko in ekonomsko vpeti v trajnostno gradnjo. Osrednja tema konference je bila na-

menjena energijski učinkovitosti in zmanjšanju okoljskega vpliva stavb ter nujnemu zmanjšanju izpustov ogljikovega dioksida, ki ga ustvarjajo stavbe skozi ves življenjski cikel. Predstavniki Evropske komisije ter italijanskega in svetovnega združenja zelene gradnje WGBC so se na konferenci osredotočili na implementacijo kazalnikov Level(s) v evropskem prostoru, ki naj bi se začela v drugi polovici prihodnjega leta, in na nujno zmanjšanje ogljičnega odtisa stavb, kar bi morali pri gradnji začeti izvajati že danes.

Dogodek na pravem mestu

Udeleženci so se med drugim seznanili s prednostmi certificiranja stavb po trajnostni shemi DGNB, saj je konferenca potekala v prvem objektu, ki je bil v Sloveniji zgrajen po najvišjih možnih standardih trajnostne gradnje. Objekt KIEXC je tudi prvi v Sloveniji, ki je pridobil platinasti DGNB-certifikat, in je prvi objekt s certifikatom Active House, obenem pa tudi pilotni projekt Evropske komisije za pripravo novih smernic trajnostne gradnje, imenovanih Level(s), ki ga za potrebe nacionalnih kazalnikov trajnostne gradnje vrednoti tudi ministrstvo za okolje in prostor. Tako so na konferenci govorili tudi o stanju in postopnem uveljavljanju trajnostne gradnje v slovenskem prostoru. To naj bi potekalo v okviru projekta CARE4CLIMATE z dobro opredeljenimi cilji, ki naslavlajo problematiko varstva okolja, ohranjanja narave in podnebnih sprememb. Beseda na srečanju je tekla še o energetskega menedžmentu v izjemno uspešni in trajnostno naravnani lokalni skupnosti, kot je občina Kočevje, svoje praktične izkušnje s trajnostno gradnjo pa je kot članica GBC Slovenija predstavila tudi družba JUB. Udeleženci so ob zaključku podpisali zavezo, s katero izkazujejo podporo trajnostni gradnji in poti v brezogljično družbo.

Dobra praksa orodja Level(s)

Pri odločanju, kako naj gradbeni sektor reducira vpliv emisij, lahko veliko pripomore orodje Level(s), ki stanovalcem, investitorjem in lastnikom stavb ponuja prihranke, vključno z manjšo porabo energije, bolj smotrno rabo vode in bolj zdravim delovnim okoljem ob znižanju stroškov zaradi ogroženosti zdravja. S tem je udeležence seznanila predstavnica Evropske komisije iz Bruslja Josefina Lindblom, ki deluje v okviru direktorata za okolje. Poročala je o evropskih projektih, izvedenih s kazalniki trajnostne gradnje Level(s), ki jih je kot orodje za odločanje in poročanje na podlagi smernic za trajnostno gradnjo ter akcijskega načrta za krožno gospodarstvo razvila Evropska komisija.

Osrednja tema udeležencev srečanja sta bila energijska učinkovitost in zmanjšanje okoljskega vpliva stavb ob nujnem zmanjšanju izpustov ogljikovega dioksida, ki ga ustvarjajo stavbe skozi ves življenjski cikel. Foto: Arhiv GBC

Dr. Vladimir Prebilič, župan občine Kočevje, je svoje predavanje posvetil dosežkom, ki so jih v občini dosegli na področju energijskih prihrankov, in energetskega menedžmenta v trajnostno naravnanih lokalnih skupnostih. Foto: Arhiv GBC

Stavba Knauf Insulation Experience Centra (KIEXC) igra pomembno vlogo v novi dobi trajnostne gradnje v Evropi. Že od samega začetka je bila načrtovana kot prikaz prihodnosti trajnostne gradnje. Danes je regionalni demonstracijsko-izobraževalni center, namenjen usposabljanju in izobraževanju o trajnostni gradnji. Foto: Arhiv GBC